

Jaarrekening 2021

JAARREKENING EN TOELICHTING

Administratieve gegevens

Type beleidsrapport:	Jaarrekening
Naam bestuur:	Autonoom gemeentebedrijf Stedelijk Onderwijs Antwerpen
NIS-code bestuur:	11002
Adres bestuur:	Frankrijklei 71-73, 2000 Antwerpen
Rapporteringsperiode:	2021
Wettelijk depot:	

Inhoudsopgave

INLEIDING	4
SAMENVATTING	6
BELEIDSEVALUATIE	11
FINANCIËLE NOTA	51
De doelstellingenrekening (schema J1)	64
De staat van het financiële evenwicht (schema J2)	65
De realisatie van de kredieten (schema J3)	66
De balans (schema J4)	67
De staat van opbrengsten en kosten (J5)	68
TOELICHTING	69
Ontvangsten en uitgaven naar functionele aard (schema T1)	89
Ontvangsten en uitgaven naar economische aard (schema T2)	90
Investeringsprojecten per beleidsdomein (schema T3)	93
Evolutie van de financiële schulden (schema T4)	94
Overzicht gebouwen in erfpacht	95
Overzicht gebouwen met recht van opstal	103
Toelichting bij de balans	104

Inleiding

2021 was voor het Autonoom Gemeentebedrijf Stedelijk Onderwijs (AG SO) het tweede jaar van de tweede Beleids- en Beheerscyclus (BBC) waarin AG SO de boekhouding voerde volgens de regels van de BBC zoals door Vlaanderen opgelegd. Net zoals de vorige jaren zijn we er in geslaagd tijdig en zoals gepland de jaarafsluit te realiseren en de jaarrekening 2021 voor te leggen ter goedkeuring en vaststelling. Het Stedelijk Onderwijs geeft mee uitvoering aan het Antwerps bestuursakkoord 'De Grote Verbinding' dat vertaald is in het stedelijk meerjarenplan 2020-2025. Het Stedelijk Onderwijs draagt mee bij aan de realisatie van de strategische doelstelling van de stad Antwerpen: 'Antwerpen is de onderwijs hoofdstad van Vlaanderen' (2LWS02). Dit realiseert het Stedelijk Onderwijs via zijn actieplan: 'Stedelijk Onderwijs bouwt mee aan de stad van morgen' (2LWS0205).

De raad van bestuur van het AG SO keurde op 29 november 2019 de ambitienota 2020-2025 goed. De raad van bestuur van het AG SO keurde op 23 oktober 2020 de speerpuntennota 2020-2021 goed. De speerpuntennota concretiseert de ambitienota in haalbare resultaten en activiteiten voor een periode van twee jaar.

[2LWS0205 - Het Stedelijk Onderwijs bouwt mee aan de stad van morgen.](#)

Missie: talentontwikkeling & actief burgerschap

Het Stedelijk Onderwijs organiseert in opdracht van de stad Antwerpen en binnen het kader van zijn pedagogisch project, kwaliteitsvol onderwijs in een open en stedelijke leeromgeving. We begeleiden het leerproces van kinderen, jongeren en volwassenen. We doen dat in onze kleuter-, lagere en middelbare scholen, academies en centra voor volwassenenonderwijs. Iedereen, zonder uitzondering, is welkom. We geloven in de groeikansen van elke lerende en realiseren samen maximale leerwinst. We ontwikkelen talenten en actief burgerschap. Zo groeit iedere leerling of cursist succesvol door naar een gewaardeerde plaats in de samenleving. Samen met alle betrokkenen engageren we ons om zo de stad van morgen mee vorm te geven.

Visie: Stedelijk Onderwijs bouwt mee aan de stad van morgen

Maximale leerwinst voor elke lerende is de sleutel tot kwalificatie. Hier leggen we de lat hoog. Elke leraar beschikt over expertise en leiderschap en deelt deze met anderen. Sterke teams leveren excellent onderwijs. Ons aanbod is breed en gericht op wie wil (blijven) leren of werken. Onze leer- en werkomgevingen zijn inspirerend en duurzaam.

Leren bij het Stedelijk Onderwijs gaat ook over jezelf leren ontdekken en de ruimte krijgen om te oefenen en te participeren als een actieve burger aan de samenleving. We leren samen omgaan met een snel veranderende en onbekende toekomst. We willen dat onze leerlingen en cursisten hun plek vinden in de samenleving. Wij inspireren hen voor het leven. Zo bouwen we mee aan de stad van morgen.

Zes acties, vijf speerpunten

Het actieplan 'Het Stedelijk Onderwijs bouwt mee aan de stad van morgen' wordt geconcretiseerd in vijf inhoudelijke acties die het Stedelijk Onderwijs beschouwt als speerpunten:

- Speerpunt 1: Elke leerling realiseert maximale leerwinst
- Speerpunt 2: Sterke teams leveren excellent onderwijs
- Speerpunt 3: Breed aanbod in functie van leren en werken
- Speerpunt 4: Voldoende, duurzame en inspirerende leer- en werkomgevingen
- Speerpunt 5: Elke leerling ontwikkelt zich tot een actieve burger

Actie 6 is een algemene actie voor registratie van ontvangsten en uitgaven voor de algemene werking die niet toegewezen worden aan de andere acties.

Net als bij de budgettrondes bestaat de BBC-rapportering over het boekjaar uit een groot aantal schema's en rapporten. Vaak zijn deze rapporten andere manieren om dezelfde cijfers te tonen en/of geven ze meer details. In deze 2de BBC-cyclus werden de officiële schema's, zoals deze door Vlaanderen worden opgelegd, vereenvoudigd en beperkt. Ook heeft Vlaanderen de volgorde en de verplichte inhoud in het jaarverslag gewijzigd. We hebben – binnen deze nieuwe BBC-structuur – zoveel mogelijk gestreefd naar herkenbaarheid met de opbouw en inhoud van de jaarrekeningen uit de voorgaande jaren.

De jaarrekening is opgebouwd rond 4 hoofdstukken :

1. Samenvatting

Hier wordt een samenvatting gegeven van de financiële toestand van het Stedelijk Onderwijs per 31/12/2021. Alle verklarende en meer uitgebreide informatie kan u in de rest van het jaarverslag terug vinden.

2. Beleidsevaluatie

In deze beleidsevaluatie wordt een antwoord gegeven op de vraag in welke mate en tegen welke kost de acties of actieplannen en beleidsdoelstellingen uit de strategische nota van het meerjarenplan gerealiseerd werden.

3. Financiële nota

Hier worden de belangrijkste verschillen tussen de aanpassing van het meerjarenplan en de budgettaire boekhouding toegelicht. U vindt hier de bedrijfseconomische analyse van de balans en de staat van opbrengsten en kosten. Ook is hier een vergelijking met de cijfers van de vorige jaarrekening opgenomen. Verschillende officiële BBC-schema's, die vaak elders in het jaarverslag in detail worden besproken zijn achteraan deze financiële nota opgenomen (J1-J5).

4. Toelichting

Hier wordt dezelfde structuur aangehouden als bij de aanpassing meerjarenplan, met name de officiële BBC-schema's T1 t.e.m. T5. Verder worden hier de waarderingsregels besproken, evenals de niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen. Er wordt ook een toelichting gegeven bij de inzet van het personeel.

Samenvatting

1. Budgettair resultaat

Het Stedelijk Onderwijs beëindigt het jaar 2021 met een positief budgettair resultaat van 1.938.086 euro waardoor het gecumuleerd budgettair resultaat per 31/12/2021 toeneemt tot 40.180.148 euro.

Dit positief budgettair resultaat is beter dan voorzien in de laatste aanpassing meerjarenplan (AMJP 4 – najaar 2021), waar er een budgettair resultaat verwacht werd van -2.929.372 euro (+4.867.458 euro).

Het budgettair resultaat is positiever dan verwacht dankzij een beter exploitatieresultaat (+0,5 mio) doordat de meerontvangsten (+8 mio) groter zijn dan de meeruitgaven (+7,4 mio euro). Het verwachte negatief budgettair resultaat voor investeringen (-20,7 mio euro) is beter in realisatie (-16,5 mio euro) door een realisatiegraad bij zowel ontvangsten als uitgaven van ongeveer 81%. Ook het financieringssaldo is beter dan verwacht, namelijk +0,2 mio euro.

De meerrealisatie van de exploitatie ontvangsten van 8 mio euro, kan enerzijds worden verklaard door meerontvangsten voor de lonen van het gesubsidieerd personeel (+8,2 mio euro). De meerontvangsten op deze en andere posten worden teniet gedaan door minderontvangsten. De grootste minderontvangsten in absolute cijfers zijn deze van de projectsubsidies (-450k euro) en de doorrekeningen aan leerlingen (-255k euro). Dit kan ook dit jaar verklaard worden door corona. In 2021 werden er specifieke coronatoelagen ontvangen van Vlaanderen voor 1,6 mio euro. Ondanks de impact van corona blijkt het financiële risico van corona voor het Stedelijk Onderwijs onder controle.

In de exploitatie uitgaven speelt dezelfde meerrealisatie in het bedrag van lonen van gesubsidieerd personeel (+8,2 mio euro). We vermelden hier ook de meeruitgaven aan energiekosten van +1,7 mio euro. Belangrijke minderuitgaven zien we bij de projectkosten (-586k euro), de uitgaven voor activiteiten die worden doorgerekend aan de leerlingen (-511k euro), nascholing en teambuilding (-300k euro), en erelonen (-246k euro). Net als bij de ontvangsten kan dit verklaard worden door corona. Verder zijn er grote minderuitgaven voor klein kantoomateriaal (-350k euro) en lonen niet-gesubsidieerd personeel (-285k euro).

De realisatiegraad van de investeringsuitgaven en -ontvangsten ligt voor het hele AG SO op circa 81%. Voor de investeringsontvangsten gaat dit over -7,1 mio euro en voor de investeringsuitgaven over -11,3 mio euro. Specifiek voor het masterplan patrimonium werd 85% van de geplande uitgaven gerealiseerd. 64% van de stadsdotatie werd opgevraagd. Dit alles resulteert in een gunstiger (weliswaar negatief) resultaat van het investeringsbudget (-4,2 mio euro): realisatie is -16,5 mio euro ten opzichte van een gebudgetteerd resultaat van -20,7 mio euro.

Per 31/12/2021 voldoet het Stedelijk Onderwijs aan de evenwichtsnormen zoals bepaald door Vlaanderen: een positief budgettair resultaat en een positieve autofinancieringsmarge.

Een meer uitgebreide analyse van de staat van het financieel evenwicht vindt u in de financiële nota.

Budgettair resultaat	Realisatie 2021	Aanpassing MJP	Vershil
Exploitatiesaldo	14.415.044	13.889.858	525.186
Ontvangsten	381.129.978	373.152.801	7.977.178
Uitgaven	-366.714.935	-359.262.943	-7.451.992
Financieringssaldo	4.019.962	3.885.601	134.361
Ontvangsten	5.562.693	5.548.853	13.840
Uitgaven	-1.542.731	-1.663.252	120.520
Investeringssaldo	-16.496.920	-20.704.831	4.207.911
Ontvangsten	31.090.416	38.231.934	-7.141.518
Uitgaven	-47.587.336	-58.936.765	11.349.429
Budgettair resultaat 2021	1.938.086	-2.929.372	4.867.458
Gecumuleerd budgettair resultaat 2020	38.242.062	38.242.062	0
Gecumuleerd budgettair resultaat 2021	40.180.148	35.312.691	4.867.458

2. Boekhoudkundig resultaat

Balans

De balans is een foto van de financiële situatie van het AG SO op 31/12/2021. Het AG SO heeft op 31/12/2021 een balanstotaal van 512,5 mio euro. Het balanstotaal stijgt met 7,2% (+34,2 mio euro) ten opzichte van het vorige boekjaar.

Aan de activa kant is er een stijging van de materiële vaste activa met 6,5% (+25,5 mio euro). Deze toename is voornamelijk toe te schrijven aan de realisatie van het masterplan onderwijspatrimonium. Op het einde van 2021 was de afdeling vastgoedprojecten actief bezig met 206 bouwprojecten. In 2021 werden er 46 nieuwe projecten opgestart. Er waren 17 projecten met budgetoverschrijdingen, die werden opgevangen binnen het meerjarenplan 2020 – 2025. 79 projecten kenden een termijnoverschrijding. De gevolgen hiervan voor de scholen waren beperkt en werden ingedijkt door flankerende maatregelen. Op het jaareinde zijn de vorderingen op lange termijn in kader van DBFM gestegen met 15% (+3,3 mio euro). De vorderingen op korte termijn zijn gestegen met 89% (+19 mio euro). De liquide middelen daarentegen zijn gedaald met 37% (-13,7 mio euro). Omwille van de aanrekening van negatieve intresten op te hoge banksaldi heeft AG SO met stad Antwerpen een overeenkomst dat de werkingstoelagen enkel worden uitbetaald als AG SO deze ook effectief cashmatig nodig heeft. Deze niet-uitbetaalde werkingstoelagen worden in de balans zichtbaar gemaakt via een vordering op de stad. Op 31/12/2021 staat er hierdoor een vordering op stad Antwerpen van in totaal 36,6 mio euro (+20,4 mio euro). Doordat bij de start van de coronapandemie de verschillende corona beveiligingsmiddelen zoals mondmaskers, handgels, ... moeilijk te krijgen waren, is AG SO in 2020 gestart met een coronamagazijn. Hier konden de scholen terecht voor dergelijke aankopen in verband met veiligheid en hygiëne, zoals opgelegd door de overheid. Ondertussen werd deze magazijnwerking in 2021 stopgezet, waardoor de voorraad gedaald is met 46% (-148,5k euro).

Aan de passiva kant van de balans stijgen de schulden op korte termijn met 6,8% (+1,7 mio euro). Dit is grotendeels te wijten aan een groter bedrag (+4,6 mio euro) aan ontvangen vooruitbetalingen in verband met toelagen: deze werden eind 2021 ontvangen en worden budgettair verwerkt in 2022.

Anders dan vorige jaren werd er einde 2021 geen voorziening voor de stedelijke restmiddelen (-1,9 mio euro) geboekt. Omwille van de hogere energiekosten werd er door het college beslist om geen terugvordering te vragen van 50% van de stedelijke restmiddelen 2021 (525.186 euro), maar deze binnen het AG SO te bestemmen. In het collegebesluit 2022_CBS_02709, goedgekeurd op 01/04/2022, is in artikel 8 opgenomen: 'Het college keurt goed dat de vraag tot compensatie van AG Stedelijk Onderwijs voor de stijgende energiekosten dient verrekend te worden met de stedelijke restmiddelen jaarrekening 2021 die volgens besluit van 23 oktober 2020 (jaarnummer 8817) in principe terugvloeien naar de stad.' Concreet betekent dit dat het AG SO in de vijfde aanpassing van het meerjarenplan (voorjaar 2022) het bedrag van stedelijke restmiddelen inzet om een deel van de stijging van de energiekosten te compenseren. In de aanloop naar de zesde aanpassing meerjarenplanning (najaar 2022) kan het AG SO een verhoogde stadsdotatie motiveren aan de hand van de verhoogde uitgaven en de meest recente prognoses.

De schulden op lange termijn stijgen met het bedrag van de leasingschuld van het nieuwe DBFM-project van het Topsportinternaat, namelijk +5,5 mio euro. Samen met een afname van de overboekingen van de lange termijn schulden naar korte termijn van 1,8 mio euro betekent dit een totale toename van de lange termijn schulden van +3,7 mio euro (+8,8%).

Het eigen vermogen wordt in de BBC-terminologie 'nettoactief' genoemd en het is gestegen met 28,7 mio euro (+7%). Deze toename is voornamelijk toe te schrijven aan de toename van de investeringssubsidies met 6,7% (+22 mio euro).

In 2021 is de liquiditeitsratio positief (235%). Dat wil zeggen dat er meer dan twee keer zoveel middelen beschikbaar zijn op 31/12/2021 dan dat er openstaande schulden op korte termijn zijn.

De werkingstoelagen gebaseerd op de leerlingcijfers van het schooljaar 2020-2021 zoals begin 2021 toegekend door de Vlaamse overheid en uitbetaald in de loop van 2021 worden volledig opgenomen in het boekjaar 2021. De werkingstoelagen op basis van de leerlingcijfers van het schooljaar 2021-2022 zullen worden opgenomen in het boekjaar 2022.

Naar aanleiding van de vraag van de revisor naar opname van een voorziening voor de responsabiliseringsbijdragen volgt het AG SO, net als in de voorbije jaarrekeningen de afspraken binnen de groep Antwerpen, het advies van de dienst Inspectie Financiën (IF) van de stad Antwerpen en het advies van het Agentschap Binnenlands Bestuur van de Vlaamse overheid. Hieruit blijkt dat het AG SO (net als de stad en het OCMW) conform de BBC-regelgeving geen voorzieningen moet aanleggen voor pensioenverplichtingen (inclusief responsabiliseringsbijdragen) met betrekking tot de gesolidariseerde pensioenen.

Activa	JR2021	JR2020
Vlottende activa	64.640.984	59.391.845
A. Liquide middelen	23.533.945	37.253.119
B. Vorderingen op korte termijn	40.409.541	21.379.828
C. Voorraden en bestellingen in uitvoering	174.387	322.864
D. Overlopende rekeningen van het actief	0	0
E. Vorderingen op LT binnen jaar vervallen	523.111	436.035
Vaste activa	447.915.705	418.929.409
A. Vorderingen op lange termijn	27.238.115	23.910.129
B. Financiële vaste activa	6.198	6.198
C. Materiële vaste activa	420.083.421	394.619.057
D. Immateriële vaste activa	587.972	394.026
Totaal der activa	512.556.689	478.321.254
Passiva	JR2021	JR2020
Schulden	73.630.647	68.138.887
A. Schulden op korte termijn	27.480.822	25.727.056
B. Schulden op lange termijn	46.149.826	42.411.831
Nettoactief	438.926.042	410.182.367
Totaal der passiva	512.556.689	478.321.254

Staat van opbrengsten en kosten

De resultatenrekening wordt in de BBC de staat van opbrengsten en kosten (SOK) genoemd. In de staat van opbrengsten en kosten zijn de investeringsuitgaven en -ontvangsten van 2021 niet mee opgenomen, maar zijn wel de afschrijvingen, de waardeverminderingen en de inresultaatnames van investeringssubsidies mee verwerkt.

De totale kosten zijn gestegen met 6,8% (+24,7 mio euro) ten opzichte van 2020. Dit wordt voornamelijk verklaard door een stijging in de lonen van het gesubsidieerd personeel (+13,4 mio euro) en lonen van niet-gesubsidieerd personeel (+1 mio euro), een stijging van de energiekosten (+3,6 mio), detacheringen (+1,8 mio euro), interims (+0,7 mio euro) en meerkosten aan door te rekenen aankopen (+0,8 mio euro). Sinds 01/01/2021 is Digipolis als autonoom gemeentebedrijf een kostendelende vereniging. AG SO maakt hiervan deel uit. Dit betekent dat AG SO ook een deel van de loonkost van AG Digipolis aangerekend krijgt (1 mio euro). Dit betekent een meerkost waar ook een werkingstoelage van stad Antwerpen tegenover staat.

De totale opbrengsten zijn toegenomen met 6,4% (+23,7 mio euro) ten opzichte van 2020. Dit wordt voornamelijk verklaard door een stijging in de subsidies voor de lonen van het gesubsidieerd personeel (+13,4 mio euro), meer opbrengsten van aanrekeningen aan leerlingen (+1,3 mio euro), stijging van de werkingstoelagen van stad Antwerpen (+2,6 mio euro) en specifieke werkingstoelagen van Vlaanderen in kader van Digisprong (+5,1 mio euro).

94,6% van de opbrengsten bestaat uit subsidies en 78,9% van de kosten bestaat uit personeelskosten. Het Stedelijk Onderwijs sluit het boekjaar op 31/12/2021 af met een positief, boekhoudkundig resultaat van 6.738.421 euro.

Een meer uitgebreide analyse van de balans en de staat van opbrengsten en kosten vindt u terug in de financiële nota.

Opbrengsten en kosten	JR2021	JR2020	JR2021 (excl. Gesub. Pers)	JR2020 (excl. Gesub. Pers)
Kosten	386.681.285	361.982.741	115.185.744	103.893.282
A. Operationele kosten	385.103.867	360.428.688	113.608.327	102.339.229
B. Financiële kosten	1.577.417	1.554.054	1.577.417	1.554.053
Opbrengsten	393.419.706	369.668.478	121.924.165	111.579.019
A. Operationele opbrengsten	379.696.075	357.179.949	108.200.534	99.090.490
B. Financiële opbrengsten	13.723.631	12.488.529	13.723.631	12.488.529
Overschot of tekort van een boekjaar	6.738.421	7.685.737	6.738.421	7.685.737
A. Operationeel overschot of tekort	-5.407.793	-3.248.738	-5.407.793	-3.248.738
B. Financieel overschot of tekort	12.146.214	10.934.475	12.146.214	10.934.475
Verwerking vh overschot vh boekjaar	6.738.421	7.685.737	6.738.421	7.685.737

3. Beslissingen

De raad van bestuur stelt de jaarrekening 2021 vast en legt deze voor aan de Gemeenteraad van de stad Antwerpen.

Per 31/12/2021 heeft het Stedelijk Onderwijs een positief overschot op de balans van 6.738.421 euro. De raad van bestuur beslist dit overschot van het boekjaar 2021 toe te voegen aan het nettoactief.

De raad van bestuur beslist het budgettaire resultaat voor een bedrag van 1.938.086 euro, inclusief de stedelijke restmiddelen voor een bedrag van 525.186 euro, te bestemmen bij de eerstvolgende aanpassing van het meerjarenplan 2020-2025.

Beleidsevaluatie

1. Inleiding

Ook in een tweede coronajaar op rij, waarbij de hele organisatie noodgedwongen creatief aan de slag ging om maximum aan contactonderwijs te organiseren, bouwt Stedelijk Onderwijs mee aan de stad van morgen. Een heuse ambitie die gerealiseerd wordt aan de hand van 5 speerpunten met 13 programma's en het reguliere werk. Het jaarverslag van 2021 geeft een overzicht van realisaties in functie van de speerpunten, onderverdeeld in de bijbehorende programma's en reguliere activiteiten. In een afsluitend hoofdstuk wordt de impact van de realisaties op de organisatiedoelen weergegeven.

2. Speerpunt 1: Elke leerling realiseert maximale leerwinst

Programma 1.1 Ontwikkeling onderwijskwaliteit

Het Stedelijk Onderwijs legt de lat hoog en streeft naar excellentie. Er wordt geïnvesteerd in kwaliteitsontwikkeling zodat onze lerenden hoge leerresultaten behalen en leerwinst boeken. De directeur is, samen met schoolteam, verantwoordelijk voor de ontwikkeling van de onderwijskwaliteit gebaseerd op een gedragen visie. Ze kunnen voor het versterken van hun beleidsvoerend vermogen rekenen op ondersteuning.

Doelstelling

Het programma focust zich op onderwijskwaliteit, en die kwaliteit vormt zich grotendeels op de klasvloer. Schoolteams kijken gericht naar hun kwaliteit. Indien nodig stappen ze samen met een team en andere stakeholders in een traject om de onderwijskwaliteit te verbeteren.

Door in te zetten op een gedegen voorbereiding en begeleiding worden scholen vanuit dit programma ondersteund in het behalen van een positieve doorlichting zoals beschreven wordt in de organisatiedoelen. Daarnaast zet het programma ook resultaten neer die de leerwinst van leerlingen in kaart brengen en stimuleren, hierdoor wordt er actief meegewerkt aan het behalen van het organisatiedoel maximaliseren van de leerwinst.

Realisatie 2021

- In 2021 werd er **1 school doorgelicht**. HBO5 verpleegkunde kreeg een gunstig advies zonder opmerkingen.

“Omdat we binnen onze opleiding heel datagestuurd werken, maken we al jaren gebruik van de gegevens uit het dashboard. Met de aankondiging van de Onderwijsinspectie konden we bijkomende data opvragen om onze context en in- uitstroomgegevens beter te onderbouwen. Het visitatieteam nam onze presentatie rond de 7 kwaliteitsverwachtingen

onder de loep en bereidde het team voor op de vraagstelling van het Inspectieteam. Voor de cluster BVH (bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne) konden we rekenen op de knowhow van de centrale dienst die ook tijdens de doorlichtingsweek aanwezig was. Ook onze netwerkdirecteur volgde de voorbereiding van de doorlichting op de voet. Mede dankzij deze ondersteuning kregen we als eindbeoordeling een gunstig advies zonder tekorten!”.
Anja Schaaf – Directeur HBO5 Verpleegkunde

- In 2021 vonden er **13 visitaties** plaats. De sterktes van de gevisitteerde scholen zijn de brede basiszorg en het sterke leer- en leefklimaat. Bij de visitaties in opvolging van een ongunstig doorlichtingsadvies, werd vastgesteld dat er gericht en gestructureerd actie wordt ondernomen om tekorten weg te werken maar dat het vooropgestelde resultaat nog niet werd behaald. De andere visitaties – op vraag van de scholen - tonen een sterk beleidsvoerend vermogen in zelfkritische teams.
Voor het Deeltijds Kunstonderwijs (DKO) werd de visitatieterminologie afgestemd op de nieuwe leerplannen en het referentiekader van DKO.
- Vanuit een samenwerking tussen verschillende diensten werd een **model ontwikkeld om scholen te ondersteunen bij het opmaken van een prioriteitenplan** voor een onderwijsinspectie. Het doel van het kader is om tot kwaliteitsontwikkeling te komen op de scholen.

- Alle basisscholen werken ondertussen met **Cito toetsen voor begrijpend lezen**. Dit ondersteunt de scholen om de leerwinst voor begrijpend lezen in kaart te brengen. Dit betekent een krachtig hulpmiddel om de kwaliteitszorg van de scholen te ondersteunen en het leesaanbod verder af te stemmen op de ontwikkeling van de leerlingen.

“In de Tandem zijn we als proeftuin gestart met de Cito toetsen in het schooljaar 2018-2019. We startten in het 1ste leerjaar en breidden jaarlijks uit naar andere klassen. Momenteel zitten deze leerlingen in het 5de leerjaar. We maakten een analyses van de Cito toetsen:

- *Na 2 jaar hebben 87,5% van onze leerlingen van het 4e leerjaar leerwinst geboekt ondanks het moeilijke jaar waar we een aantal maanden afstandsonderwijs hebben moeten bieden tijdens de lockdown.*
- *Een kwart van deze leerlingen heeft voor begrijpend lezen wel een achterstand van meer dan 2 jaar. Dit zijn anderstalige nieuwkomers of leerlingen die al een apart traject volgen.*
- *We bespreken de resultaten van de Cito toetsen met de zorgcoördinator die de bevindingen meeneemt naar de leerlingbespreking. Dan wordt er samen met de klasleerkracht bekeken welke individuele hulpmiddelen of ondersteuning wij kunnen bieden.*
- *Sinds vorig schooljaar loopt er vanuit de pedagogische begeleidingsdienst een traject voor “aanvankelijk lezen “in het 1e leerjaar. In 2021-2022 is dit uitgerold in het 2e leerjaar onder de titel “List vloeiend lezen”. Deze actie heeft als doel het leesplezier en leesbegrip te bevorderen.”*

Chantal Corremans, Directrice Basisschool De Tandem

De zomerscholen werden in 2021 opnieuw georganiseerd. Het doel van de zomerscholen is de leerachterstand wegwerken of verkleinen bij leerlingen met de hoogste zorg- en leernood via een remediërend en stimulerend aanbod. Ongeveer 600 leerlingen basisonderwijs namen in 2021 deel, 95% van de 70 stedelijke basisscholen stuurden leerlingen naar de 15 zomerscholen verspreid over Antwerpen. Voor het secundair onderwijs namen 25 leerlingen deel aan de zomerschool. Alle leerlingen werden geselecteerd op basis van een hoge zorg- en leernood. Deze leerlingen werden zorgvuldig geselecteerd op basis van data-onderzoek, parameters als thuistaal en opleidingsniveau van de moeder werden onder andere gezien als doorslaggevend. Na afsluit van de zomerscholen werd de impact en effecten van het geleerde op de leerlingen doelgericht geanalyseerd. Op de vaardigheden begrijpend lezen, technisch lezen en leren leren werd er een groei gerapporteerd voor om en bij de 60% van de leerlingen. Op basis van een grondige evaluatie werd in het najaar een nieuw concept uitgewerkt dat in 2021 door de Raad van Bestuur werd goedgekeurd en in 2022 uitgevoerd zal worden binnen het programma Leerlingenbegeleiding.

“Lezen en schrijven lukt nu beter dan in het begin van de zomerschool.”

Maissa, 8 jaar.

Ontwikkeling onderwijskwaliteit	Realisatie 2021	Aanpassing MJP
Exploitatiesaldo	-200.014	-70.337
Ontvangsten	221.840	376.000
Uitgaven	-421.854	-446.337
Eindtotaal	-200.014	-70.337

Programma 1.2 Leerlingbegeleiding

Het Stedelijk Onderwijs kiest uitdrukkelijk voor een schoolbeleid dat het evenwicht houdt tussen zorg en excelleren. We willen onze leerlingen een gelijke toegang geven tot het volledige onderwijsaanbod en drempels worden maximaal weggewerkt. Onze schaalgrootte wordt ingezet om elke leerling optimaal te versterken, te begeleiden en de zorg te bieden die nodig is. Daarnaast wordt extra aandacht gegeven aan aspecten eigen aan een veranderende samenleving in functie van persoonsvorming en sociale vorming. Dit programma wordt gerealiseerd in nauwe samenwerking met het programma 'Actief burgerschap op school' (PROG51).

Doelstelling

Leerlingbegeleiding heeft tot doel heeft het geleverde kwaliteitsonderwijs voor elke leerling te verhogen. Er wordt een breed gamma van methodieken (aangepast per onderwijsniveau) uitgerold in de scholen.

Door gericht vanuit een breed perspectief leerlingen op te volgen en te begeleiden werkt echt programma actief mee aan het behalen van het organisatiedoel verhogen van de gekwalificeerde uitstroom.

Realisatie 2021

- De **regiegroep leerlingenbegeleiding** die vorig jaar opgericht werd, is verankerd in de reguliere werking. Er wordt op regelmatige tijdstippen samengekomen, hierdoor is de samenwerking verstevigd en vinden die verschillende ondersteuners elkaar beter. De regiegroep wordt gevormd door de netwerkdirecteurs, het Centrum voor Leerlingenbegeleiding (CLB), Netwerk Ondersteuners Antwerpen (NOA) en pedagogische begeleiding.
- Er werd een **kwaliteitswijzer leerlingenbegeleiding** voor het leerplichtonderwijs uitgewerkt en ingevoerd. De kwaliteitswijzer is getest, geoptimaliseerd en gunstig geëvalueerd. 39 schoolteams van het basis- en secundair onderwijs gaan hiermee actief aan de slag binnen hun school.
- De ontwikkeling van de leerlingen en de effecten van leerlingenbegeleiding worden op een systematische manier in **Smartschool** opgevolgd. In 2 basisscholen (Studio Dynamo en De Kleine Muze) liep een project om het gebruik van leerlingenbegeleiding in Smartschool te evalueren en bij te sturen waar nodig.
- Onze secundaire scholen gaven in een bevraging aan dat ze nood hebben aan een school overstijgend leernetwerk voor de leerlingenbegeleiders. Het leernetwerk leerlingenbegeleiding startte in mei 2021 met een eerste bijeenkomst. In oktober 2021 vond een **tweedaagse vorming voor leerlingenbegeleiders** plaats. De doelstelling van het leernetwerk is om expertise te delen en samen de kwaliteit van leerlingenbegeleiding in alle scholen verbeteren.

“Door de 2-daagse heb ik mijn netwerk kunnen verbreden binnen het stedelijk onderwijs. Het is fijn te weten dat je er niet alleen voor staat en als je een probleem of een vraag hebt, je bij veel collega’s terecht kan voor input. We vormen zo met z’n allen 1 team en dat vind ik wel belangrijk binnen mijn job.”

Mohamed Achbari, Leerlingenbegeleider Stedelijk Lyceum Zuid

Regulier werk

Er hebben in 2021 2 succesvolle **doorlichtingen BVH (bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne)** plaatsgevonden. Een doelgerichte en constructieve samenwerking tussen ondersteunend diensten zorgde er mee voor dat het complexe nieuwbouwproject Internaat (van de Topsportschool) positief werd doorgelicht. Daarnaast ging er ook een doorlichting met focus op welzijn door in het Multifunctioneel centrum.

September 2021 was de start voor de **modernisering** in de 2e graad van **het secundair onderwijs en Buitengewoon Secundair Onderwijs Opleidingsvorm 3 (OV3)**. Vanaf de 2de graad zijn er drie finaliteiten: arbeidsmarkt, dubbele finaliteit en doorstroomgerichte finaliteit. De uitrol in OV3 werd voor de opleidingsfase en kwalificatiefase in een gezamenlijk traject voor al de OV3 scholen voorbereid en goedgekeurd.

Het secundair onderwijs vertaalt de moderniseringsopdracht naar het inzetten op een sterke basis, op brede vorming rond burgerschap en op vakdoorbrekende projecten. Over de scholen heen wordt er gewerkt in leergemeenschappen waarin leerkrachten en directies samen op zoek gaan naar gepaste manieren om de reglementering te vertalen naar de praktijk; o.a. leergemeenschap basisgeletterdheid, invulling 3V-werking (versterken, verdiepen en verkennen), schoolleiderschap en onderwijsleerpraktijk. De resultaten van deze leergemeenschappen hebben een belangrijke impact op evaluatie, lesinvulling, het werken met verschillende methodieken ...

Maximale leerwinst: regulier werk	Realisatie 2021	Aanpassing MJP
Exploitatiesaldo	-10.476.042	-10.998.766
Ontvangsten	56.626	96.244
Uitgaven	-10.532.668	-11.095.010
Investeringsaldo	-102.095	-133.644
Uitgaven	-102.095	-133.644
Eindtotaal	-10.578.137	-11.132.410

3. Speerpunt 2: Sterke teams leveren excellent onderwijs

Programma 2.1 Persoonlijk en gedeeld leiderschap

Sterke teams leveren excellent onderwijs en dragen bij aan de leerwinst van hun lerenden. Stedelijk Onderwijs is een waardengedreven netwerkorganisatie. Het zijn de gemeenschappelijke waarden die medewerkers drijven en verbinden. De bedrijfswaarden (vertrouwen, deskundigheid, openheid, betrokkenheid en inspiratie) vormen de leidraad van

hoe we werken en omgaan met elkaar. Medewerkers krijgen de kans om initiatief te nemen, zich te ontwikkelen en om samen op zoek te gaan naar oplossingen en nieuwe inzichten los van hiërarchie.

Doelstelling

Elk (school)team ontwikkelt zich tot een professionele leergemeenschap met de overtuiging dat een gezamenlijke aanpak en professionele dialoog versterkend werken op de verhoging van de leerwinst van leerlingen en het welbevinden van een team. Medewerkers worden aangemoedigd om zich te professionaliseren en leiderschap op te nemen. Samen wordt werk gemaakt van een leercultuur waarmee leerlingen en cursisten geïnspireerd worden.

Realisatie 2021

- Er werd een helder **kader rond persoonlijk en gedeeld leiderschap ontwikkeld** in de vorm van een kompas. Het kompas biedt (school)teams een houvast om te reflecteren op en in dialoog te gaan over gedeeld leiderschap in de eigen werkcontext. Om de gesprekken te voeden werd een praktische toolkit ontwikkeld met inspirerende filmpjes, reflectiekaarten, denk- en doevragen, ... Begeleiders zetten de toolkit in bij ondersteuningsvragen van teams zodat de visie op persoonlijk en gedeeld leiderschap een plaats krijgt in de praktijk van alledag.
- In september werd een **inspiratiemoment** voor medewerkers van de ondersteunende diensten georganiseerd. Wouter Hart, auteur van o.a. 'Anders Vasthouden', kwam vertellen waar persoonlijk en gedeeld leiderschap écht om draait. Het kompas en de toolkit werden ook voorgesteld om deelnemers te helpen na afloop in het eigen team aan de slag gaan.

"Het was héél inspirerend omdat het zo bevattelijk werd gebracht, aan de hand van voorbeelden en heel herkenbare situaties. Wouter Hart is heel entertainend, een begenadigd spreker. Ook de ingebouwde interactiemomenten met de collega's waren inspirerend. Bedank daarvoor!"

Sophie De Wintere, Directeur CLB

- De **aanvangsbegeleiding voor startende directeurs** werd verder op punt gezet door een geïntegreerd raamwerk te ontwikkelen dat helderheid schept over de verantwoordelijkheden van een schoolleider in functie van het beleidsvoerend vermogen van de school. Op basis van het raamwerk werd het bestaande opleidingsaanbod aangepast om startende directeurs maximaal te ondersteunen bij het ontwikkelen van zowel onderwijskundige als leiderschapsvaardigheden. Ervaren directeurs worden in hun onderwijskundig leiderschap door de netwerkdirecteur ondersteund.
- Het **meelooptraject voor directeurs ging in september 2021 van start**. 24 deelnemers liepen een halfjaar deeltijds mee met een directeur als mentor. Ze leerden ook van en met elkaar in een bovenschools groepstraject waarin aandacht was voor zowel persoonlijk en gedeeld leiderschap als onderwijskundig leiderschap.
"De inhoud van de sessies in groep is goed gekozen. Het betreft steeds een thema waarmee we onmiddellijk aan de slag kunnen of informatie waarmee we verder kunnen. De nieuw aangeleerde thema's worden ook concreet gemaakt en mee geoefend. Er is ook altijd een

“mooi evenwicht tussen ontvangen van nieuwe informatie en het delen van ervaringen.”
Keely Wallaert, De Kleurenboom

- Er werd een doorstart gemaakt met het **traject leiderschapontwikkeling** dat omwille van de corona-maatregelen niet kon doorgaan. In november rondden 20 deelnemers de vijfde editie feestelijk af.
- Het **pilotproject ‘leerwandeling’** werd afgerond. Tijdens een leerwandeling observeren collega’s elkaar om feedback te verzamelen en zo de kwaliteit van de lespraktijk verder te ontwikkelen. In het najaar vonden in 5 basisscholen (Creatopia, Tandem KS, Kameleon, Atelier, Omnimundo) voor het eerst leerwandelingen plaats. Ook in andere onderwijsniveaus is er interesse, zo werd de methodiek toegelicht aan de leergemeenschap van directies secundair onderwijs en bij Encora.

“Tijdens een leerwandeling leggen we ons steeds toe op een bepaalde pedagogische focus. Zo werkt ons team momenteel rond het thema ‘lezen’. Ze observeren dan bijvoorbeeld heel gericht de boekenhoeken, en dat in een open en vertrouwelijke sfeer, zonder evaluerend karakter. Door de leerwandelingen kan ons team in een veilig klimaat op korte tijd leren van elkaar en kunnen we samen nagaan of afspraken rond een bepaalde focus ook effectief nagekomen worden. Zo maak je elk teamlid mee verantwoordelijk voor de onderwijskwaliteit in je school, wat ik als directeur een troef vind.”

Sven Hapers, Directeur Basisschool Omnimundo

Persoonlijk en gedeeld leiderschap	Realisatie 2021	Aanpassing MJP
Exploitatiesaldo	-67.497	-95.000
Uitgaven	-67.497	-95.000
Eindtotaal	-67.497	-95.000

Programma 2.2 Draagkracht

De draagkracht van schoolteams staat onder druk. We stellen alles in het werk om het evenwicht te herstellen tussen hoge maatschappelijke verwachtingen en de kracht van onze teams om aan die verwachtingen te voldoen. Onderwijs is een verhaal van mensen. We investeren in het psycho-sociaal welzijn van onze medewerkers. In dit programma willen we extra aandacht geven aan de verlaging van de draaglast. Dat doen we door de planlast aan te pakken, door in te zetten op een aangepaste schoolorganisatie en op een geïntegreerd welzijnsbeleid.

Realisatie 2021

- Er werd verder gebouwd aan een **centraal netwerk van vertrouwenspersonen** in onze scholen. Scholen stellen nu zelf medewerkers als vertrouwenspersoon aan. Het afgelopen jaar werden er vijf nieuwe vertrouwenspersonen opgeleid en aangesteld door het comité voor preventie en bescherming op het werk. Volgend schooljaar wordt samen met de preventiedienst IDEWE een opleiding voor toekomstige vertrouwenspersonen voorzien.

“Het is een plezier om te zien dat de collega’s uit de scholen zo gedreven, gemotiveerd en geëngageerd deze rol willen opnemen, ondanks dat dit vrijwillig is. Ik heb 11 collega’s mogen ontmoeten met het hart op de juiste plek om hun steentje bij te dragen aan het welbevinden op hun school. Heel fijn dat er nu een netwerk van vertrouwenspersonen is. We vormen concreet en laagdrempelig een ruggensteun voor alle collega’s van het Stedelijk Onderwijs.”

Anonieme vertrouwenspersoon

- In het kader van het psychosociaal welzijnsbeleid in onze organisatie, werd de terugkerende **welzijnsbevraging RAPS*i*** (risicoanalyse psychosociale aspecten) opgestart. De bevraging verliep stapsgewijs. In het voorjaar kwamen alle medewerkers van het basisonderwijs aan bod, in het najaar van 2021 volgden alle andere onderwijsniveaus en het service en coördinatiecentrum. De resultaten werden opgeleverd op school- (vestiging), en onderwijsniveau en op het niveau van het AGSO. Elke school koppelde met ondersteuning van de netwerkdirecteur en de HR-partner de resultaten terug aan het team en ging hiermee verder aan de slag. Uit de algemene resultaten kwam naar voor dat het personeel van het basisonderwijs op welzijnsindicatoren (tevredenheid, blijf intentie, bevlogenheid) significant beter scoort dan het gemiddelde van de Vlaamse benchmark.

*“Er werd beslist om een pedagogische studiedag aan de resultaten van de RAPS*i* te spenderen. Hieruit zijn actiepunten voortgekomen die doorgeschoven zijn naar de kernteams. In de kernteams zijn dan adviezen geformuleerd vanuit deze actiepunten. Deze adviezen werden voorgesteld tijdens een personeelsvergadering en hieruit kwamen een aantal beslissingen voort. Via deze weg zijn al enkele beslissingen uitgevoerd, zoals een doorgedreven informatiedoorstroming via een digitale link en er zijn duidelijkere afspraken rond communicatie gemaakt. Deze RAPS*i* heeft het team in staat gesteld om een aantal items bespreekbaar te maken binnen de school, wat de schoolwerking en het team absoluut ten goede komt.”*

Jean-Paul Gillissen, Directeur Basisschool De Piramide

Draagkracht	Realisatie 2021	Aanpassing MJP
Exploitatiesaldo	-39.685	-39.685
Uitgaven	-39.685	-39.685
Eindtotaal	-39.685	-39.685

Programma 2.3 Aantrekkelijke werkgever

Het Stedelijk Onderwijs positioneert zich als aantrekkelijke onderwijswerkgever in de ruime regio. We bieden zo een antwoord op het lerarentekort. We willen dat meer potentiële kandidaten expliciet kiezen voor het Stedelijk Onderwijs omwille van onze identiteit en het pedagogische project. We willen een diverser potentieel aanspreken, het afhaken van starters verminderen en zij-instromers aantrekken. Een sterk uitgebouwde HR-strategie vormt de basis voor een authentieke en wervende marketingstrategie. In onze employer branding campagne staan de verhalen van onze medewerkers centraal want zij zijn onze belangrijkste ambassadeurs. Ze vertellen hun kijk op (Stedelijk) onderwijs.

Doelstelling

We versterken de identiteit en het imago van Stedelijk Onderwijs. We zetten de waarden van de organisatie in de markt en pakken uit met onze troeven. Medewerkers kennen hun kansen en doorgroeimogelijkheden. Ze voelen zich gehoord, gewaardeerd en betrokken. Behalve de overkoepelende organisatie zijn ook alle individuele scholen, centra en academies an sich aantrekkelijke werkgevers.

Realisatie 2021

- Alle scholen van de onderwijsniveaus en het CLB hebben een school-/organisatie eigen **aanvangsbegeleidingsplan**. Dit plan wordt gebruikt om de aanvangsbegeleiding van de startende medewerker op maat te personaliseren. Het begeleidingsplan geeft een duidelijk overzicht van de aanvangsbegeleiding voor zowel de eerste evaluator, schoolmentor en starter. Vanaf september 2021 is voor alle starters van het leerplichtonderwijs **een aanvangsbegeleidingsformulier** in SuccessFactors opgestart, vertrekkende vanuit het persoonlijk doelstellingenplan van de starter. In juni 2021 werden starters, mentoren en directeurs bevraagd over de aanvangsbegeleiding. De reacties waren overwegend positief. Starters zijn enthousiast over de ontvangst en voelden zich heel goed begeleid.

“Ik werd verwelkomd door de (waarnemend) directeur in de school, waarvan ik meteen een rondleiding kreeg. Zowel in de kleuterschool als in de lagere school kreeg ik een mentor die mij begeleidde. Ik wist dat ik bij hen met vragen terecht kon. Ook met de administratieve taken werd ik op weg geholpen. Vanaf het begin kreeg ik een mapje waarin van A tot Z de schoolafspraken en gewoontes werden in duidelijk gemaakt. Ook online werkte ik samen met mijn mentor aan mijn aanvangsbegeleidingstraject. Omdat iedereen zo behulpzaam was, voelde ik mij al snel thuis in deze school.”

Starter in het basisonderwijs

- In november 2021 werd een nieuwe wervingscampagne gelanceerd. Met deze campagne werd alvast een antwoord geboden op het huidige vervangingstekort en enkele nieuwe kanalen en platformen werden uitgetest (bv. Betalend adverteren op LinkedIn en Pinterest).
- Het kader van het OnderwijsImpulsfonds werd verder uitgewerkt. Concreet bestaat het stimuleringsfonds uit financiële en praktische ondersteuning bij scholen die **innovatieve onderwijsprojecten** willen uitwerken. De focus ligt daarbij op digitale innovatie. Twee projecten werden in 2021 goedgekeurd en opgestart: **‘Mobiel SteAmLab’ van Villa Stuivenberg** (integratie van muzische vorming en techniek, ondersteund door een ‘mobiel, creatief lab’) en **‘Werkplekieren in het Peerdsbos’** van enkele secundaire scholen om op een schooloverschrijdende manier de kloof tussen de school en de arbeidswereld te verkleinen.
- Om de sterktes en zwaktes van Stedelijk Onderwijs als werkgever in kaart te brengen, werd de tweejaarlijkse **tevredenheidsbevraging van Great Place to Work** in januari uitgestuurd naar een steekproef van 1.000 medewerkers. De resultaten van de bevraging waren overwegend positief (69% van de bevroegden geeft aan dat Stedelijk Onderwijs een great place to work is). Als sterkste punt kwam naar voor dat iedereen zichzelf kan zijn binnen de

organisatie ongeacht geslacht, leeftijd, of seksuele voorkeur. Vervolgens werden klankbordgroepen met leidinggevenden en niet-leidinggevenden samengesteld, om de resultaten te verhelderen en prioritaire thema's te bepalen waaraan acties gekoppeld kunnen worden

- In het kader van **employer branding** werden verschillende verhalen van collega's gedeeld op social media waardoor onze bouwstenen als werkgever in de verf gezet werden. Op LinkedIn en Facebook werden verschillende vacatures gekoppeld aan concrete verhalen en getuigenissen. Vooral op LinkedIn werd een groei opgemerkt in volgers. Op 7 december 2021 telde de LinkedInpagina van Stedelijk Onderwijs 4212 volgers, exact een jaar geleden waren dat er 3656. Een analyse werd opgestart hoe die verhalen nog meer en beter kunnen delen om zo een online community te creëren, zowel voor onze eigen medewerkers als externen.

Aantrekkelijke werkgever	Realisatie 2021	Aanpassing MJP
Exploitatiesaldo	-105.687	-111.211
Uitgaven	-105.687	-111.211
Eindtotaal	-105.687	-111.211

Regulier werk

Sterke teams: regulier werk	Realisatie 2021	Aanpassing MJP
Exploitatiesaldo	-1.433.435	-1.679.436
Ontvangsten	337.726	370.100
Uitgaven	-1.771.161	-2.049.536
Eindtotaal	-1.433.435	-1.679.436

4. Speerpunt 3: Breed aanbod in functie van leren en werken

Programma 3.1 Levenslang leren

Het Stedelijk Onderwijs heeft de unieke positie in de stad om het levenslang leren van elke Antwerpenaar te garanderen. We organiseren een breed en doordacht opleidingsaanbod in functie van werk of een vervolgopleiding. Door te investeren in doorlopende leerlijnen en ononderbroken leerloopbanen verhogen we de gekwalificeerde uitstroom en verminderen we de schoolse vertraging. Schaalgrootte en lange termijnvisie vormen de basis van onze strategische aanbodsoefening.

Doelstelling

Het programma 'Levenslang leren' is een vertaling van onze verantwoordelijkheid als Stedelijk Onderwijs tegenover de Antwerpenaar. Als onderwijsverstrekker moeten we over voldoende capaciteit beschikken om lerende Antwerpenaren, binnen ons marktaandeel, te bedienen met een aantrekkelijk en gevarieerd aanbod (leerplicht en niet-leerplicht onderwijs). Een boeiend en gevarieerd opleidingsaanbod komt tegemoet aan de interesses van iedere Antwerpse lerende en dat heeft een positief effect op de gekwalificeerde uitstroom. Op deze manier draagt

het programma rechtstreeks bij tot het behalen van het organisatiedoel gekwalificeerde uitstroom.

Slim programmeren, rekening houdend met de capaciteitsbehoefte enerzijds en de noden van de leerlingen anderzijds, helpt de organisatie in het behalen van het organisatiedoel behoud van marktaandeel.

Realisatie 2021

Basisonderwijs

De beslissing werd genomen om de autonome kleuterschool De Bijtjes om te vormen tot een basisschool vanaf 1 september 2021. Leerlingen kunnen nu doorstromen naar het lager onderwijs. Verder werden de herstructureringen van de stedelijke autonome kleuterscholen De Musjes en De Gummi's/De Toverboom vanaf 1 september 2022 voorbereid. Met betrekking tot basisschool Kriebel werd de principiële beslissing genomen om van een 1,5 stroom te evolueren naar een éénstroom. Studio Dynamo wordt tot een éénstroom herleid en Nieuw Zuid wordt heropgebouwd tot een éénstroom. Deze beslissing werd op basis van de capaciteitsvraag in de buurt genomen na de betreunde instorting van het gebouw Zuidzin. Deze beslissing heeft tot gevolg dat er ook extra capaciteit gecreëerd kon worden in het secundair onderwijs.

“We zijn gestart in september 2021, met een eerste lagere schoolklas van 24 leerlingen. Een succes voor de ouders, leerlingen, leerkrachten en boeiend om de kleuters te zien ontwikkelen tot een leerling van het eerste leerjaar. De inschrijvingen in de kleuterschool gaan ook de hoogte in.”

Kathy Mertens, Directrice Basisschool De Bijtjes

Secundair onderwijs

In uitvoering van de strategische aanbodnota wordt werk gemaakt van een coherent aanbod op schoolniveau met aandacht voor doorlopende leerlijnen. De positieve trend in leerlingenaantallen kan zich daardoor naar de toekomst doorzetten omdat er systematisch geïnvesteerd wordt in een helder en samenhangend aanbod op basis van eenduidige principes, zoals een duidelijk schoolprofiel en een 6- of 7-jarige structuur met een sterke logische interne samenhang. Een voorbeeld hiervan is het invoeren van het 7de jaar kinderopvang in Stedelijk Lyceum Lakkors.

Het eerste zevende voorbereidende schooljaar zit erop en werd grondig geëvalueerd. 10 van de 11 leerlingen slaagden en waagden in september hun kans in het hoger onderwijs. De evaluatie wees onder andere uit dat de nood op meer, betere en gerichtere rekrutering van leerlingen nodig is.

Buitengewoon onderwijs

In het buitengewoon onderwijs werd in 2021 noodcapaciteit gecreëerd. In totaal werden er 48 bijkomende plaatsen gecreëerd in de types 2, 4 en 9 waarvan 40 in het schooljaar 2021-2022.

Deeltijds kunstonderwijs

In 2021 werd op 7 locaties een nieuwe afdeling van het deeltijds kunstonderwijs opgestart. Op deze manier wordt nabijheid gecreëerd voor leerlingen in alle buurten en wordt de drempel om te participeren aan deeltijds kunstonderwijs verlaagd. In het Stedelijk Lyceum Offerande worden er onder andere kunstlessen georganiseerd met de nadruk op muziek en rap, in de Sint-Bavokerk in Wilrijk worden er lessen blokfluit, klavecimbel en oude muziek gegeven en in de vrije basisschool Drakenhof gaan er muziekinitiaties door.

Volwassenenonderwijs

Voor het volwassenonderwijs werd de aanbodstrategie voor de komende jaren voorbereid en vertaald in concrete beleidskeuzes. Op basis van een analyse van wenselijkheid en haalbaarheid wordt binnen een aantal domeinen groei nagestreefd (AAV, personenzorg, computer, techniek), voor andere domeinen een gestreefd naar stabiliteit (NT2, lichaamsverzorging, talen, grafisch en web) en voor een beperkt aantal geldt een inkrimping (juwelen, vrachtwagen).

Levenslang leren	Realisatie 2021	Aanpassing MJP
Exploitatiesaldo	-159.337	-324.160
Ontvangsten	17.051	30.558
Uitgaven	-176.388	-354.718
Eindtotaal	-159.337	-324.160

Programma 3.2 Onderwijs arbeidsmarkt

Met dit programma willen we de gekwalificeerde uitstroom verhogen door een naadloze aansluiting met de arbeidsmarkt te realiseren. We werken nauw samen met de stad en externe partners. Tussen onderwijs en arbeidsmarkt creëren we innoverende hefboomen, die een antwoord kunnen bieden op de uitdagingen van het werken en leren in de stad van morgen.

Doelstelling

Onze opleidingen versterken jongeren in hun kracht en sluiten naadloos aan op de noden van de Antwerpse arbeidsmarkt. We werken hiervoor nauw samen met Stad Antwerpen en met externe partners. We focussen op de lokale, Antwerpse economie en specifiek op deze kernsectoren: bouw, zorg en haven. Daarbij verliezen we de behoeften van de school niet uit het oog.

We meten systematisch om het aanbod indien nodig bij te sturen. Daarnaast zetten we in op een sterk studieloopbaanbeleid in functie van de talenten en interesses van de leerlingen, zodat elke leerling op de juiste plaats zit.

Realisatie

- Werkend leren Zuid en Stedelijk Lyceum Zuid fuseerden, waarbij nu vanuit 1 entiteit zowel duale studierichtingen als werkplekleren worden aangeboden. Op deze manier kunnen jongeren gemakkelijker doorstromen binnen de eigen school. Zo wordt het mogelijk om de expertises breder in te zetten.

- **3 onderwijscoaches** uit externe jeugdorganisaties, namelijk Formaat, JES en Kras Jeugdwerk, gingen in 7 van secundaire scholen aan de slag met onze leerlingen. In totaal werden **60 leerlingen begeleid met als doel schooluitval te vermijden**. Die kinderen en jongeren werden aangemeld door het CLB en de leerloopbaancoaches op school.

“We zijn gestart in september 2021, met een eerste lagere schoolklas van 24 leerlingen. Een succes voor de ouders, leerlingen, leerkrachten en boeiend om de kleuters te zien ontwikkelen tot een leerling van het eerste leerjaar. De inschrijvingen in de kleuterschool gaan ook de hoogte in.”

Kathy Mertens, Directrice Basisschool De Bijtjes

- Om schooluitval nog verder tegen te gaan, werd een **instrument ontwikkeld** voor scholen om **de indicatoren van schooluitval beter in kaart te brengen**. Momenteel loopt er een proeftraject samen met Stedelijk Lyceum Expo en Stedelijk Lyceum Lakbors.
- Op vlak van monitoring en meten, werd een **prototype van doorstroombevraging** opgesteld voor onze afgestudeerde studenten en cursisten van een aantal richtingen van het (beroeps)secundair onderwijs en het volwassenenonderwijs. In die bevraging werd bij de deelnemers gepeild naar hun opleiding en of die hen adequaat voorbereidde op de arbeidsmarkt. Uit de resultaten bleek dat veel leerlingen uit het beroeps secundair onderwijs hun kans wagen op de hogeschool of universiteit, maar vaak zonder succes.
- Er is een **hybride leerkracht** aan het werk binnen de opleiding chemische procesoperator op Stedelijk Lyceum Eilandje. Het gaat om een medewerker van Jansens Pharmaceutica die deeltijds lesgeeft aan laatste jaar leerlingen. Dit heeft ertoe geleid dat de opleiding nog meer afgestemd is op de noden van de sector/arbeidswereld.
- Er werd verder gesleuteld aan **het leerloopbaanbeleid**. De menukaart voor onze leerlingen Basisonderwijs werd uitgebreid, zodat zij zoveel mogelijk beroepen kunnen verkennen. Het doel is om hen de kans te geven om vanuit hun intrinsieke motivatie een studiekeuze te maken. Samen met JINC werd in Stedelijke Basisschool Prins Dries ‘bliksemstages’ georganiseerd, waar werkgevers digitaal in gesprek gingen met leerlingen. Ook in Stedelijk Lyceum Cadix vond een soortgelijk project plaats. Daar gaf onze afdeling Human resources samen met andere bedrijven zoals bijvoorbeeld ING sollicitatietraining aan leerlingen en cursisten.
- Corona maakte dat er op korte termijn een **nieuw en creatief stagebeleid** uitgewerkt werd. Gezien de situatie en de maatschappelijke behoefte, vonden heel wat stages plaats in het test- en vaccinatiedorp op Spoor Oost en bij voedselbedelingorganisaties. Niet alleen leerlingen uit zorgopleidingen deden er praktische kennis op, ook leerlingen uit andere opleidingen – zoals bijvoorbeeld kantoor – liepen er stage. Ook De Pit, het service – en coördinatiecentrum van Stedelijk Onderwijs Antwerpen, deed dienst als stageplek. Eén leerling liep er stage aan het onthaal.

“Ik vind het erg tof dat ik stage mag lopen aan het onthaal van stedelijk onderwijs. Het is heel fijn om mensen verder te kunnen hepen en daarbovenop heb ik heel toffe collega’s die mij heel wat bijgeleerd hebben”.

Alen Aliti, Stagiaire Stedelijk Onderwijs

- Er werden heel wat gesprekken opgestart met bedrijven in functie van **De Grote Verbinding**. Als resultaat hiervan zal Engie in samenwerking met Encora een duale opleiding elektrotechniek organiseren. Verder zijn er ook gesprekken opgestart met Monument en VDAB-opleidingscentrum om het tekort in de bouwsector aan te pakken.
- Om meer instroom te genereren voor de zorgsector, waar ze afstevenden op een tekort aan personeel, werden de handen in elkaar geslagen met onder andere ZNA en Zorgbedrijf Antwerpen voor de **oprichting van een Zorglab** op de Stuivenbergsite. Concreet werden onze opleidingen en het stagebeleid nog meer op elkaar afgestemd en wordt verder nagedacht over hybride leeromgevingen. Aansluitend sloten HBO5 en AP Hogeschool een overeenkomst waarbij HBO5 meer erkenning krijgt in de belangrijke rol die zij opnemen in de praktijkgerichte vorming en specifieke ondersteuning van hun studenten. Hieruit kwam ook een vlotte samenwerking met de zorginstelling rond het **COVID testdorp en vaccinatiedorp**. Meer dan 40 leerlingen zijn snel kunnen ingezet worden bij onder andere de boostercampagne.

“Hier was ik plots verpleegkundige voor heel Antwerpen, een geweldige ervaring!”

Liliane Claes, HBO5 module 3 in Antwerpen Expo

Onderwijs - arbeidsmarkt	Realisatie 2021	Aanpassing MJP
Exploitatiesaldo	-10.147	-30.000
Uitgaven	-10.147	-30.000
Eindtotaal	-10.147	-30.000

Programma 3.3 Aantrekkelijke onderwijsverstrekker

Het Stedelijk Onderwijs heeft nood aan een duidelijke marketingstrategie om zijn scholen onderscheidend en aantrekkelijk te profileren naar zijn doelgroepen. Het merk Stedelijk Onderwijs kan hierin ondersteunend en versterkend zijn. We bouwen aan een sterke reputatie. Onze medewerkers, ouders en leerlingen zijn ons uithangbord en ambassadeurs.

Doelstelling

We willen dat meer ouders en leerlingen bewust kiezen voor het Stedelijk Onderwijs. Ze weten waar het Stedelijk Onderwijs voor staat en wat ons uniek maakt. Alles wat we schrijven, zeggen en doen draagt bij aan dit imago. Hierin zetten we elke school centraal.

De inspanningen die in dit programma geleverd worden dragen rechtstreeks bij tot het organisatiedoel behouden van het marktaandeel.

Realisatie 2021

- Eind 2020 werd onze organisatie een permanent submerk binnen de Stad Antwerpen. In 2021 werd verder gewerkt aan onze **nieuwe merkstrategie**. Daarin staat iedere individuele school, academie of centrum voortaan centraal. Stedelijk Onderwijs wordt een ondersteunend kwaliteitsmerk dat al onze scholen verbindt en de eigenheid van elke school beter profileert en versterkt. Om het rebrandingstraject tijdens de coronacrisis zo participatief mogelijk te laten verlopen, werd **een vragenlijst gelanceerd en werd ook een klankbordgroep** georganiseerd. De nieuwe merkenstrategie en huisstijlgids werd in het najaar van 2021 goedgekeurd. In september 2021 stapten de eerste scholen in het traject.

“We voelden ons vereerd om als eerste secundaire school aan bod te komen in het verhaal van de nieuwe merkenstrategie. Het was fijn traject om de school die we voor ogen hebben ook op deze manier vorm te geven. Tijdens de sessie rond de identiteit van de school hebben we zelf veel geleerd. De grootste uitdaging was het bepalen van de naam. Het team van Marketing & Communicatie heeft ons hierin zorgvuldig begeleid en honderden ideeën werden afgewogen. We konden dan ook niet wachten om de voorstellen te zien voor ons logo en het kleurenpalet in combinatie met de nieuwe naam. Elk concept was tot in detail uitgewerkt en paste bij de school. We zijn heel benieuwd om het allemaal uitgerold te zien, voor ons en de rest van de secundaire scholen.”

Jutta Steffanowski, Directrice Stedelijk Lyceum Merksem

- Parallel met de rebranding loopt **het project ‘nieuwe websites’**. De afgelopen 6 maanden werd de functionele en technische analyse opgeleverd, alsook het gunningsdossier voor de technische partner. De digitale huisstijl werd opgebouwd en alle wireframes (schematische indeling van de website) werden uitgewerkt.
- Corona maakte dat er steeds meer digitaal gewerkt en gecommuniceerd werd. Daarom werd samen met de afdeling ICT een uniform beleid rond **oudercommunicatie via Smartschool** uitgerold. Alle scholen zijn er effectief mee aan de slag gegaan.

“We proberen om elke ouder op Smartschool te krijgen. Onze collega Ines controleert maandelijks of ouders aangemeld geraken, indien nodig belt zij hen op om een afspraak te maken zodat ze fysiek naar school kunnen komen om samen de aanmelding te doen en hen wegwijs te maken in het programma. Een hele inspanning, maar het loont.”

Marc Plichart, Directeur Basisschool Crea16

Aantrekkelijke onderwijsverstrekker	Realisatie 2021	Aanpassing MJP
Exploitatiesaldo	-107.852	-141.358
Uitgaven	-107.852	-141.358
Eindtotaal	-107.852	-141.358

Regulier werk

Er wordt niet enkel intern, maar ook extern constructief samengewerkt. Zo wordt er actief deelgenomen aan het **netoverschrijdend overleg** binnen het officieel onderwijs voor de programmaties van het secundair onderwijs waar onder andere een capaciteitsprocedure goedgekeurd werd om de capaciteit binnen het basisonderwijs te beheren.

De afdeling Onderzoeks- en beleidsinformatie verzamelde input voor de verschillende acties en domeinen van het **programma A'REA UP**. Stad en onderwijsverstrekkers nemen in dit programma het engagement om er samen voor te zorgen dat meer kinderen en jongeren hun kwalificatie behalen in het Antwerpse onderwijs.

Een vermeldenswaardige verwezenlijking is dat op deze manier de bijzondere jeugdzorg op de agenda kwam. De Leerexpert Ziekenhuisschool is betrokken in een project waar een specialist van het onderwijs is uitgeleend aan de bijzondere jeugdzorg om daar onderwijs te gaan voorzien. Hier zijn onderzoeksdoelstellingen aan gekoppeld om achteraf sterkte-zwakteanalyse te hebben. Die resultaten vormen de basis om de volgende actie vanuit A'REA UP vorm te geven.

De dotatie voor investeringen is gestegen met 8,3 miljoen euro omdat er bijkomend financiële middelen verkregen worden voor de realisatie van een nieuwe campus voor de HBO5 verpleegkunde opleiding. Er komt dus een nieuwe plek in een historisch zorggebouw. Hier komt ook het Zorglab.

Om de doorstroom van de onderwijsniveaus te verbinden werd een **digitale toolbox** ontwikkeld. Deze bestond uit verschillende dragers op papier en een uitgewerkte pagina op het medewerkersportaal. Alle leerlingen van het stedelijk basisonderwijs 5de en 6de leerjaar kregen een toolbox. Daarnaast werd voor de leerkrachten een stappenplan ontwikkeld dat aangaf hoe ze met al het materiaal een leuke les voor de leerlingen konden voorzien. Ook een overzichtsvideo van de verschillende domeinen van het secundair onderwijs maakte hier deel van uit.

50 scholen volgden een opleiding om **videorondleidingen** op hun school te maken bij het marketing en communicatieteam. In totaal zorgden 60 scholen in coronatijden voor een digitaal alternatief voor de infomomenten (video, powerpoint, virtuele rondleiding), waarbij ze op advies van het marketing en communicatieteam konden rekenen.

“De opleiding videorondleiding was voor mij een zeer geslaagde opleiding. Door de video te maken, haalden we de ouders bij ons binnen in een tijd waar dat door de Coronamaatregelen anders niet mogelijk was. We hebben op een fijne manier de ouders kunnen laten kennismaken met onze school. We hebben de ouders tóch kunnen laten proeven van de sfeer op onze school en laten kennismaken met onze visie en het DNA van onze school. Nooit gedacht dat we dit zouden kunnen na een opleiding van 1 dag en in een filmpje van 90 seconden.”

Gwendy De Jaegher, waarnemend Directeur Basisschool De Polderstad

Breed aanbod i.f.v. leren en werken: regulier werk	Realisatie 2021	Aanpassing MJP
Exploitatiesaldo	-1.505.115	-1.556.620
Ontvangsten	482.471	467.049
Uitgaven	-1.987.586	-2.023.669
Eindtotaal	-1.505.115	-1.556.620

5. Speerpunt 4: Voldoende, duurzame en inspirerende leer- en werkomgevingen

Programma 4.1 Aantrekkelijke schoolomgeving

Het Stedelijk Onderwijs bouwt mee aan de stad van morgen door het realiseren van voldoende, gezonde, duurzame en inspirerende leer- en werkomgevingen voor haar lerenden en medewerkers. Duurzame en inspirerende schoolgebouwen verhogen het welbevinden, wat bijdraagt tot betere leerprestaties. Aantrekkelijke gebouwen faciliteren het leerproces. Zo zorgen we ervoor dat schoolteams zich kunnen concentreren op hun kerntaak.

Doestelling

Het Stedelijk Onderwijs heeft de ambitie om deze en de volgende legislatuur een verdere renovatie inhaalbeweging te realiseren, zodat *alle schoolgebouwen in orde zijn. Daarnaast willen we onze capaciteit vergroten door scholen uit te breiden of nieuwe scholen te bouwen* binnen het kader van onze onderwijsaanbodstrategie en in overleg met de andere onderwijsaanbieders.

De inhaalbeweging in combinatie met de capaciteitsuitbreiding in een grootstedelijke context, betekent slim bouwen en renoveren en slim omgaan met de schaarse buitenruimte. Dit programma zet in op de realisatie van flexibele, polyvalente en multifunctionele gebouwen die breed inzetbaar zijn. De nieuwe schoolgebouwen bieden in de toekomst een antwoord op nieuwe demografische en pedagogische evoluties.

Realisatie 2021

- In 2021 werd aan 205 projecten gewerkt, waarvan er 31 gefinaliseerd werden, waaronder:
 - Stedelijke Basisschool Kosmos: nieuwbouw en renovatie
 - Stedelijke Basisschool De Vlinders: dakisolatie
 - Stedelijke Basisschool Klavertje vier: renovatie

“De verbouwing zorgt voor een opgefriste, positieve uitstraling naar de buurt en de omgeving toe. Het is een rustgevende werkplek waar het aangenaam vertoeven is. In onze mooie klassen is het leuk om te zitten en kunnen we veel beter leren en ons concentreren.”

Inge Mertens, Directeur Basisschool Klavertje vier

In juli – augustus waren 40 projecten in uitvoering, op 1 september konden alle leerlingen van deze locaties terug naar school, slechts voor 1 locatie (Basisschool De Evenaar) diende

een tijdelijke noodoplossing gezocht te worden. Voor de leerlingen van het ingestorte gebouw Nieuw Zuid werden alternatieve oplossingen gezocht.

- De projecten die voor extra plaatsen in het basisonderwijs zorgden, liepen vertraging op niettemin werden oplossingen gezocht om de leerlingen toch te kunnen huisvesten. In het secundair onderwijs werd het project dat 47 vooropgestelde plaatsen creëerde tijdig opgeleverd. De vele vertragingen hadden verschillende oorzaken.
 - Het instorten van het nieuw schoolgebouw op Nieuw Zuid
 - Juridische geschillen, bezwaren van buurtbewoners en problemen met aannemers
 - Onvoorziene omstandigheden zoals straatwerken, weerverlet en andere partijen die niet tijdig konden verhuizen
 - Corona: Ziekteverzuim, sluitingen van scholen, niet tijdig beschikbaar zijn van materiaal, niet mogelijk om plaatbezoeken uit te voeren, ...
- Om bezwaren met buurtbewoners in de toekomst te vermijden worden er steeds meer **buurtparticipatietrajecten** opgestart. Voor het project in de Notelaarstraat (academie) bijvoorbeeld werd via een ideeënbuis feedback verzameld van buurtbewoners. Uit deze feedback kwamen er 3 grote thema's naar boven.
 - Een open gebouw naar de buurt => nu is de academie een groot gesloten donker gebouw naar de buurt toe
 - Verkeer en parkeren zijn een probleem => niet alleen voor de school, maar dit is een probleem in gans de buurt
 - Ontharden voor meer groen en waterHet is de bedoeling dat deze thema's opgenomen worden in een buurtnota en deze buurtnota maakt deel uit van de projectdefinitie zodat de architect hier mee aan de slag kan gaan.
- **2 participatietrajecten** gaven aanleiding tot het aanpassen van de renovatie van de speelplaats op basis van de ervaringen van de leerlingen.
 - Het voorontwerp van de speelplaats van Basisschool Flora werd op een aantal cruciale punten aangepast, zoals bv. het verhogen van het aantal schaduw- en rustplekken. Deze aanpassingen zijn het rechtstreekse gevolg van onze observaties tijdens de proefopstelling.
 - In Basisschool De Vlinders gaven leerlingen van de 2de kleuterklas via een **praatplan inzicht in hun wensen**; bijvoorbeeld gras en zand op hun speelplaats en kunnen klimmen en fietsen.

Aantrekkelijke schoolomgeving	Realisatie 2021	Aanpassing MJP
Exploitatiesaldo	-367.449	-673.507
Ontvangsten	1.766.692	1.653.496
Uitgaven	-2.134.140	-2.327.003
Financieringssaldo	4.941.324	4.942.096
Ontvangsten	5.548.693	5.548.853
Uitgaven	-607.369	-606.757
Investeringssaldo	-7.599.417	-6.551.404
Ontvangsten	26.036.339	33.041.947
Uitgaven	-33.635.756	-39.593.351
Eindtotaal	-3.025.542	-2.282.815

Programma 4.2 Digitalisering onderwijs

Technologie is niet meer weg te denken in de samenleving. Leraren hebben de nodige digitale competenties nodig om die technologie toe te passen in de onderwijsleerpraktijk. Hiervoor moet elke school uitgerust zijn met de nodige telematica basisuitrusting. Daarnaast blijven we investeren in het verbeteren of vernieuwen van de bestaande IT-toepassingen.

Doelstelling

- In een gemeenschappelijk raamwerk beschrijven we digitale competenties (kennis, vaardigheden, attitudes) aan de hand van praktijkvoorbeelden en wetenschappelijke inzichten. Leraren delen hun ervaringen en worden ondersteund door het netwerk van pedagogische ICT-coördinatoren.
- De komende jaren investeert het Stedelijk Onderwijs verder in de pedagogische basisuitrusting voor leerkrachten en leerlingen. De elementaire IT- infrastructuur bestaat onder meer uit computers, laptops en tablets, smartboards, enzovoort. We bepalen via een participatief traject voor ieder onderwijsniveau welke pedagogische basisuitrusting noodzakelijk is.
- Het huidige IT-investeringsprogramma werd uitgebreid met tools voor de inhoudelijke en financiële opvolging van bouwprojecten, een nieuw platform voor werving en selectie, de vervanging van de schoolwebsites en een platform voor opdrachtverdeling. We realiseren die investeringsprogramma's binnen de brede IT-strategie van Stad Antwerpen.

Realisatie 2021

- Wat de **basisinfrastructuur voor scholen voor digitalisering** betreft, werden vanuit het centrale budget 4.700 laptops verdeeld aan het onderwijzend personeel (digitale werkplek). De middelen die door de Vlaamse Overheid werden voorzien voor digitale leerplekken voor leerlingen werden rechtstreeks aan de scholen toegewezen. De scholen beslisten zelf over de aankoop van laptops voor de leerlingen en doen hiervoor beroep op raamcontracten. De bestellingen verliep conform de blauwdruk die hiervoor opgesteld werd. Naast toestellen voor leerlingen, zijn ook de presentatiemiddelen (tv-scherm, interactief bord, ...) in de klaslokalen een onderdeel van de digitale werkplek.

- Er is een **netwerk van pedagogische IT-coördinatoren** die coaching voorzien voor de scholen. Ze ontwikkelden vormen en content voor de scholen om digitaal leren/onderwijs op de school mogelijk te maken.
 - Het **leernetwerk van digitale competentiecoaches (IC3T)** ontwikkelde de ICT-Fresh box. In de box zitten een 10-tal kant en klare lesjes voor de leerkrachten en leerlingen waarbij digitale tools in de kijker worden gezet. De lessen worden aan de hand van een infofiche, stappenplannen en praktische materialen aangegeven. De lessen in de eerste box waren onder andere een affiche maken met Canva en gekke foto's via Photobooth maken. Deze box werd naar alle scholen van het basis en buitengewoon onderwijs gestuurd.
 - Daarnaast werd door het leernetwerk The SAFTY Game ontwikkeld, waarin leerlingen kennis maken met veilig omgaan met internet en correct omgaan met elkaar op social media. De eerste versie werd getest in enkele scholen en zal volgend jaar uitgerold worden tijdens Het Mediawijzevent op 22 april 2022.
- Er is een **raamwerk** opgesteld waarin het **minimum te behalen niveau per competentiegebied voor elke leerkracht is vastgelegd**. De bedoeling van het pilootproject is een nulmeting of een beginsituatieanalyse maken van de digitale competenties van leerkrachten.
- In samenwerking met **Encora** werden zes modules 'Gebruik van digitale leermiddelen in de klas' op beginnersniveau ontwikkeld waarvoor ongeveer 100 leerkrachten zich inschreven. Om de druk op de scholen zo veel als mogelijk te verlichten, vindt het leertraject grotendeels digitaal plaats.
- Wat het investeringsprogramma van IT-toepassingen betreft, is een **basisversie van de applicatie opdrachtverdeling opgeleverd** en is het **platform** beschikbaar. Fase 1 van de ontwikkeling van **IAP, intelligent assistance program** werd voor het leerplichtonderwijs afgerond. Het programma wordt ingezet voor het automatiseren en standaardiseren van het leggen van ambten. Dit werd getest in verschillende pilotscholen. In 2022 wordt het programma uitgerold over alle leerplichtscholen. Dit programma moet helpen om het proces sneller en efficiënter te laten verlopen en de kans op fouten te verkleinen.
- Stedelijk Onderwijs Antwerpen maakt sinds 10 jaar gebruik van een **e-recruitmentsysteem** om vacatures te verspreiden. Het huidige systeem loopt op het einde van zijn levenscyclus daarom werd in maart gekozen voor een nieuw programma, **Emply**. Het afgelopen jaar werd Emply geconfigureerd naar onze organisatie. Het doel is sterke professionals aantrekken en overtuigen om bij ons aan de slag te gaan en dat begint bij een goed uitgebouwde rekruterings- en selectiestrategie. Emply zal dit proces ondersteunen en versterken.

Digitalisering onderwijs	Realisatie 2021	Aanpassing MJP
Investeringsaldo	-2.065.888	-336.106
Ontvangsten	247.193	2.110.472
Uitgaven	-2.313.081	-2.446.579
Eindtotaal	-2.065.888	-336.106

Programma 4.3 Servicemodel op maat van scholen

We willen de ondersteuning en coördinatie naar scholen efficiënter en doeltreffender organiseren. We helpen scholen in het versterken van hun onderwijsproces. Door een slimme coördinatie ondersteunen we hen maximaal in de uitvoering van de zakelijke processen.

De Pit

Alle ondersteuners werken vanuit de filosofie 'de school centraal, doelgericht samen'. Dit nieuwe ondersteuningsmodel krijgt vorm in het nieuw gebouw 'De Pit'.

Doelstelling

We hebben in het Stedelijk Onderwijs heel wat capaciteit en deskundigheid in huis om scholen te ondersteunen. De dienstverlening per afdeling is goed, de uitdaging bestaat erin om de samenwerking tussen de afdelingen en scholen en tussen afdelingen onderling te optimaliseren. Zo krijgt iedere school een gericht antwoord op vragen en komt er meer tijd vrij om zich volop te focussen op het kernproces: onderwijs bieden.

Realisatie 2021

- Voor elk soort dienstverlening moet het duidelijk zijn wie je binnen een school, academie of centrum kan aanspreken en op wie/welk systeem je binnen de ondersteunende diensten kan beroep doen (**Wie is wie**). Om dit te realiseren werd gestart met het ontwikkelen van een vernieuwde en uitgebreide versie van het contactboek.
- Het project waarbij ondersteunende diensten aan gebruikers duidelijk weergeven **welke dienstverlening aangevraagd kan worden** (of welke automatisch aangeboden wordt) en welke niet en wie aangesproken kan worden voor welke ondersteuningsvraag, heeft vertraging opgelopen en wordt terug geactiveerd met het oog op realisatie in het voorjaar van 2022.
- Omwille van de Corona hebben in 2021 enkel workshops met betrekking tot het in kaart brengen van de elementen die nodig zijn om tot een **kwalitatieve ondersteuningsvraag** te komen plaatsgevonden met ondersteuners. Daar is onder andere de nood aan en de mogelijkheid van een multidisciplinaire aanpak zowel binnen Patrimonium als tussen medewerkers van Patrimonium en collega's van onderzoeks- en beleidsinformatie helder geworden.
- De bewustwording en het verankeren van het concept de **'leerlingen centraal'** in bestaande projecten en trajecten werd versterkt door 'impact op de leerling' als kwaliteitscriterium toe te voegen aan bestaande initiatieven bijvoorbeeld projectfiches, vastgoedprojecten (blauwdrukken, de projectleider gaat met de school in gesprek om te bekijken wat de impact is op de leerling en onder andere ook wat de last is op de leerlingen), schoolvisie en –beleidstrajecten, strategische nota zoals de speerpuntennota en dit jaarrapport.
- Initiatieven zoals **inspraakdagen en klankbordgroepen** resulteerden in het tot stand komen van gemeenschappelijk en gedragen beleid vanuit een gezamenlijke

doelgerichtheid. Op basis van de inspraak is er beslist om vanaf schooljaar 22-23 terug enkele vaste strategische directiedagen te organiseren en op zoek te gaan naar een laagdrempelige tool om snel en breed meningen te verzamelen over bepaalde onderwerpen.

"We hebben beslist niet door te gaan met de oprichting van een klankbordgroep zoals voorgesteld op de inspraakdagen. Vanuit de feedback van directies en vooral de beperkte interesse bij niet leidinggevendenden leek het ons niet te beste manier om onze doelstellingen (inspraak, betrokkenheid en kwaliteit van beslissingen) te realiseren."

Pieter Buysse, Netwerkdirecteur

Servicemodel op maat van scholen	Realisatie 2021	Aanpassing MJP
Exploitatiesaldo	-17.638	-24.000
Uitgaven	-17.638	-24.000
Eindtotaal	-17.638	-24.000

Regulier werk

De **48 plaatsen noodcapaciteit buitengewoon** onderwijs werden gecreëerd binnen het programma levenslang leren, dit werd verwerkt in het masterplan van Patrimonium en gerealiseerd binnen de reguliere werking. 32 plaatsen van de 48 zijn gecreëerd door het opstarten van een nieuwe afdeling op Luchtbal. Patrimonium heeft dit op een heel korte tijd (3 maanden) kunnen verwezenlijken met eigen middelen. Dit was mogelijk door een goede samenwerking tussen aanbod, de school en patrimonium.

"Op het eerste zicht leek dit ons een hele uitdaging, en dat was het zeker ook. Wat ik belangrijk vond is dat er geluisterd werd naar onze bezorgdheden, naar de experts (type 2) en naar Patrimonium. Het vroeg regelmatig overleg, afstemming en bijsturing maar ik kreeg snel het gevoel dat het wel goed zat. Uiteraard moesten we als school wat inbinden in vrijheden die we hadden (minder lokalen ter beschikking, reorganisatie van voor-en nabewaking, ...), dit was niet altijd even fijn. Elke partij die dit project mee vorm heeft gegeven, was gezond kritisch maar zonder weerstand. Ik denk dat dit cruciaal was voor het halen van de deadline. Ondertussen zijn we enkele maanden verder en verloopt de samenwerking prima. Er is zo veel wederzijds begrip en respect dat elke hindernis snel een oplossing kent."

Els Jacobs, Directrice Basisschool De Optimist

Ook in onze scholen speelde het probleem van **de levering van de schoolboeken**. De leveringen bleven uit door een logistiek probleem bij een externe partners. Dit heeft een grote impact gehad op zowel de reguliere werking van aankoop en financiën als op de scholen en de leerlingen die het zonder lesmateriaal moesten stellen. Er zijn snel oplossingen geboden door de boeken in een digitale versie bij de scholen te krijgen. Hierdoor konden ze digitaal werken of de werkboeken afdrukken. Na de herfstvakantie konden de scholen rechtstreeks bij de uitgeverij de papieren versie bestellen in afwachting van de originele werk- en leerboeken. De collega's van het basisonderwijs lieten weten dat ze erg tevreden waren met de snelle oplossingen die aangeleverd werden.

Het schoolgebouw op De Desguinlei is een oud gebouw dat gedeeld wordt met de stad en waar lessen van Encora doorgingen. Half juni kwam de boodschap dat het gebouw gesloten werd vanaf 1 juli. Alle klassen van Encora werden geherhuisvest voor 1 september. Daarnaast werd ook het centrum voor basiseducatie geholpen om een nieuwe plaats te vinden. Er werd hier opnieuw snel geschakeld om een oplossing te vinden voor alle leerlingen

De collega's van het team energie en duurzame scholen hebben zich verdiept in de **luchtkwaliteit**. Er werd reeds voor meer dan 360.000 euro aan CO2-meters aangekocht binnen de scholen en afdelingen van Stedelijk Onderwijs. In de brede inhaalbeweging om onze schoolgebouwen te renoveren, wordt stelselmatig ons patrimonium uitgerust met mechanische ventilatie. Daarvoor werd een blauwdruk opgemaakt die aannemers moeten volgen. Op dit moment is 31 procent van onze locaties uitgerust met een mechanisch ventilatiesysteem.

Duurzame inspirerende leer- en werkomgeving: regulier werk	Realisatie 2021	Aanpassing MJP
Exploitatiesaldo	-26.058.583	-24.905.240
Ontvangsten	5.257.481	5.301.776
Uitgaven	-31.316.064	-30.207.015
Investeringsaldo	-6.729.520	-13.683.677
Ontvangsten	4.806.884	3.079.515
Uitgaven	-11.536.404	-16.763.192
Eindtotaal	-32.788.103	-38.588.916

6. Speerpunt 5: Een leerling ontwikkelt zich tot een actieve burger

Programma 5.1 Actief burgerschap op school

Voor het Stedelijk Onderwijs gaat onderwijs over méér dan vakkennis verwerven. Onderwijs gaat ook over het leven. En tegelijkertijd zien wij het leven als een aaneenschakeling van levenslang leren. Actief burgerschap is voor ons niet te vatten in één vak, maar loopt als een rode draad doorheen een ganse Ambities 2020-2025 16 schoolwerking. Deze zienswijze vertalen we in de slagzin 'Onderwijs is leven', waarmee we willen duidelijk maken hoe wij kijken naar actief burgerschap op school.

Doelstelling

Het programma actief burgerschap wil scholen democratischer, wereldser, vreedzamer, diverser en rechtvaardiger maken. Kortom: betere scholen voor al onze kinderen. Het Stedelijk Onderwijs ontwikkelde een competentiemodel 'actief burgerschap' op leerlingenniveau. Het ondersteunt scholen in de doelgerichte toepassing van actief burgerschap naar hun leerlingen.

Dit model wordt benaderd vanuit vijf schoolconcepten, namelijk de democratische school, de wereldschool, de rechtvaardige school, de diverse school en de vreedzame school. We

integreren in deze concepten de lopende trajecten rond herinneringseducatie, integriteit en brede leeromgeving.

In elk schooljaar van de legislatuur wordt op één van deze vijf schoolconcepten gefocust.

Realisatie 2021

- Op vraag van scholen werden gezamenlijke **burgerschapsprojecten** opgestart in het basis- en secundair onderwijs.
 - Er werden **digitale lesfiches** opgemaakt voor het (buitengewoon) basisonderwijs, waarmee leerkrachten pedagogisch-didactisch verantwoord rond taal en burgerschap kunnen werken. Door hun geïntegreerde aanpak zullen deze fiches in de toekomst vlot aan de nieuwe eindtermen en leerplannen basisonderwijs kunnen gekoppeld worden.
 - De kleuters van Prins Boudewijn maakten rond **relevante maatschappelijke thema's woordwolken** gemaakt waardoor ze een taal aangereikt kregen om over de actualiteit en maatschappelijk relevante zaken te spreken met elkaar.
- Er werd een **rapportagetool ontwikkeld voor het secundair onderwijs**, dit Europees project dat Alice werd genoemd, werd afgestemd op de nieuwe eindtermen, om systematisch te rapporteren over de evolutie van een leerling als actieve burger. De komende twee jaar zal die tool geïmplementeerd worden.
- In 2021 werd de eerste grote stap gezet in het **vakdoorbrekend werken** in de scholen van het secundair onderwijs. **Een handleiding** geeft schoolteams handvaten om stap voor stap vakdoorbrekend werken te implementeren. Hier is ook **een educatieve film** over gemaakt in Stedelijk Lyceum Waterbaan.
- Als enige Vlaamse onderwijsorganisatie werd de afgelopen maanden **een unieke samenwerking tussen alle inspecteurs van de levensbeschouwelijke vakken gelanceerd**. Voortaan wordt een **afsprakenkader gehanteerd** om samen te werken aan kwalitatieve projecten binnen de interlevensbeschouwelijke dialoog.
- Samen met patrimonium en de groendienst van stad Antwerpen werd een project opgestart om leerlingen inspraak geven in het **vergroenen van hun speelplaats**. Dit is een bewuste strategie om leerlingen te betrekken en verantwoordelijkheid te geven.
- **Encora en de Koninklijke Balletschool verkregen een accreditatie van Europa** waardoor het voor de centra eenvoudig wordt om de volgende 5 jaar budget aan te vragen bij Erasmus+ om uitwisseling en stages voor leerlingen, jobshadowing voor leerkrachten, het bijwonen van een internationale cursus, ... structureel te organiseren.
 - In oktober 2021 heeft een groep van 10 cursisten personenzorg een stage van 2 weken gedaan in Italië.

“Mijn durf om activiteiten te starten met de kinderen is groter geworden. Ik heb ook geleerd niet al te streng te zijn voor mezelf.”

Cursist personenzorg

Actief burgerschap op school	Realisatie 2021	Aanpassing MJP
Exploitatiesaldo	-39.869	-49.201
Ontvangsten	3.468	3.024
Uitgaven	-43.337	-52.225
Eindtotaal	-39.869	-49.201

Programma 5.2 Taal in de stad

Voor heel wat leerlingen is het Nederlands de tweede of zelfs de derde taal. We zetten voor al onze leerlingen dan ook sterk in op een grondige algemene beheersing van het Nederlands én op een degelijke kennis van een of meerdere andere talen. De taalvaardigheid van onze leerlingen is een voorwaarde voor kwalificatie, persoonsvorming en sociale vorming. We willen dat ze doorgroeien naar een gewaardeerde plek in onze samenleving. Dit programma is dan ook nauw verweven met de realisatie van de andere programma's (PROG51, PROG11, ...). Iedere leraar van het Stedelijk Onderwijs is immers taalleraar.

Doelstelling

Het programma is gericht op het versterken en verankeren van taalgericht vakonderwijs, in eerste instantie in het leerplichtonderwijs. In een latere fase start ook onderzoek naar methodieken om een taalkrachtige leeromgeving te creëren in het deeltijds kunstonderwijs en het volwassenenonderwijs.

Realisatie 2021

- Er is een **kwaliteitswijzer taalgericht onderwijs** en die werd in 2021 vooral in het secundair en buitengewoon onderwijs ingezet.

“In het schooljaar '20-'21 stapten SL Eilandje en SL Cadix in het pilootproject ‘team voor taal’. Ze vormden met enkele collega's één taalteam. Zo hebben de twee vestigingen zich samen ingeschaald. Gedurende het hele schooljaar hebben we hen vanuit ‘taal in de Stad’ begeleid met het opstellen van een taalbeleidsplan. De strategische doelstellingen zijn gekozen aan de hand van de kritische kenmerken van de inschaling ‘taalgericht onderwijs’. De uitrol van het taalbeleidsplan vindt dit schooljaar op beide scholen plaats.”

Ine Schelfout, pedagogisch begeleider ‘Taal in de stad’

- **Diverse netwerken staan klaar** om in de toekomst sneller tot concrete acties komen, bijvoorbeeld Taalankers, ex OKAN begeleiders en coaches en OKAN scholen. Deze laatste ontwikkelden een kijkwijzer om het beleid van OKAN in te schalen met als doel collectief groeien. Daarnaast werd er een professionele leergemeenschap taal en OKAN opgericht om samen met de directies aan de slag te gaan om de operationele doelen op het vlak van taalkrchtig onderwijs om te zetten in concrete acties.

“Tijdens het vorige schooljaar heeft ‘Taal in de Stad’ zaadjes gepland in bestaande en nieuwe talige –leernetwerken. Dit schooljaar gaan we een stap verder. ‘Taal in de Stad’ probeert de inhoud van de netwerken niet alleen op elkaar af te stemmen maar hen ook samen te brengen om expertise te delen en hen te voeden met gezamenlijke opleidingen.

De leergemeenschap ‘Taal & OKAN’ zal de komende jaren door de knowhow van de leden uit deze leernetwerken gereedschappen en tools kunnen voorzien om leerkrachten en leerlingen te laten floreren.”

Ine Schelfout, pedagogisch begeleider ‘Taal in de stad’

Taal in de stad	Realisatie 2021	Aanpassing MJP
Exploitatiesaldo	-24	-1.000
Uitgaven	-24	-1.000
Eindtotaal	-24	-1.000

Reguliere werking

Elke leerling ontwikkelt zich tot een actieve burger: regulier	Realisatie 2021	Aanpassing MJP
Exploitatiesaldo	-13.684	-95.332
Ontvangsten	47.263	406.989
Uitgaven	-60.947	-502.321
Eindtotaal	-13.684	-95.332

7. Actie 6: speerpuntoverschrijdende reguliere werking

In 2021 heeft een **evaluatie** plaatsgevonden voor het **Vraag en Meld Punt** naar aanleiding van hun 10-jarig bestaan. De bedoeling was het beleid te kunnen bijsturen op basis van de klachten die binnenkwamen. Dit bleek minder toepasbaar dan gedacht. Er komen namelijk te weinig klachten binnen naar de grootorde van de organisatie. De klachten die binnenkomen worden onderzocht met de betrokken managers om te bekijken wat er juist moet gebeuren. Zo is het stukje buurtparticipatie op poten gezet om burens meer te betrekken bij het opbouwen of uitbreiden van scholen en zo eventuele klachten te vermijden.

(Zie aantrekkelijk schoolomgeving – buurtparticipatie, pg30)

De samenstelling van de beroepscommissie is bijgestuurd in kader van tucht en evaluatie (van 4 naar 6 leden). Meestal gaat het hier over een leerling die een uitsluiting krijgt en die in beroep gaat. Er wordt langer stil gestaan bij dossiers om tot een gefundeerde uitspraak te komen en zoveel mogelijk perspectieven mee te geven aan de leerling. De commissie bestaat uit interne en externe leden.

Medewerkers werden in 2021 verder uitgedaagd om te **professionaliseren** in het doelgericht **projectmatig werken** en zo ook resultaatgericht te werken. Zo wordt beleidsmatig werk expliciet gekoppeld aan organisatiedoelen en wordt de impact van het inzetten van middelen op de leerlingen in kaart gebracht. Om de evolutie van de organisatiedoelen en de indicatoren op te volgen werd een **dashboard organisatiedoelen** uitgewerkt. Tijdens de eerste versie van de datadag werd ingezet op algemene sensibilisering en verhoging van de datageletterdheid. Verschillende onderzoeksprojecten werden voorgesteld, besproken en aan elkaar gekoppeld. Deze evolutie in datageletterdheid was niet enkel te bespeuren in centraal beleid. Op schoolniveau wordt er veel intensiever gebruik gemaakt van de dashboards. Het

actiever gebruik van de dashboards verhoogt de zelfredzaamheid van het schoolbeleid en leidt tot meer specifieke beleidsvragen of zelfs beleidsaanpassingen.

Door het invoeren van zowel technische als organisatorische maatregelen wordt ervoor gezorgd dat de persoonsgegevens van leerlingen, ouders, medewerkers en derden op een veilige manier worden verwerkt en de **informatieveiligheid** niet in het gedrang komt. Zo werd onder andere een tweestapsverificatie ingevoerd. Daarnaast wordt ingezet op de sensibilisering van alle medewerkers van het Stedelijk Onderwijs aan de hand van opleidingen, nieuwsberichten en een phishingtest om de kennis over verwerking van persoonsgegevens bij het personeel te verhogen.

In het kader van duurzaam **informatiebeheer** werden onder andere 7071 gedigitaliseerde personeelsdossiers toegankelijk gemaakt. Er kwamen 254 vragen tot inzage van archiefdocumenten binnen en deze werden allemaal beantwoord.

Speerpunt overschrijdende reguliere werking	Realisatie 2021	Aanpassing MJP
Exploitatiesaldo	55.017.100	54.684.712
Ontvangsten	372.939.361	364.447.565
Uitgaven	-317.922.261	-309.762.853
Financieringssaldo	-921.362	-1.056.495
Ontvangsten	14.000	0
Uitgaven	-935.362	-1.056.495
Eindtotaal	44.643.182	91.870.279

8. Impact corona

Corona was het afgelopen jaar opnieuw een grote hindernis voor al onze scholen. Ook in moeilijke omstandigheden bleven ze inzetten op kwaliteitsvol werken waar **leerwinst** voor de leerlingen op de eerste plaats kwam.

Enkele pijnpunten werden helaas nog duidelijker blootgelegd, zoals het lerarentekort. Corona zorgde ervoor dat er heel wat leerkrachten door quarantaine of ziekte uitvielen wat het niet gemakkelijk maakte om de scholen open te houden. Daarom werd ook dit jaar gebruik gemaakt van de **pedagogische reserve**. Medewerkers uit de ondersteunende diensten werden ingezet om scholen uit de nood te helpen wanneer zij door corona kampten met een tekort aan leerkrachten. In 2021 werden 151 collega's effectief ingeschakeld bij de pedagogische reserve in 45 verschillende scholen.

Ook op de **visitaties en doorlichtingen** had corona een impact. Er zijn veel minder fysieke visitaties kunnen doorgaan dan voorzien. Daarnaast werden de Cito toetsen voor Nederlands afgenomen bij de leerlingen maar de Cito toetsen wiskunde werden doorgeschoven naar een later tijdstip.

Corona had een zeer bepalende impact op de geplande **opleidingen**. De meeste opleidingen misten een stuk van hun doel als ze online plaatvonden. Hierdoor zijn de meest opleidingen

dan ook uitgesteld. Er zijn een aantal online alternatieven georganiseerd om de mensen warm te houden maar dit was een tijdelijke oplossing.

De collega's van **personeelsadministratie** kregen veel extra werk door de telkens weer wijzigende Corona maatregelen. Toch zijn ze erin geslaagd om iedere werknemer de juiste administratieve ondersteuning te bieden.

“Tijdens deze moeilijke periode was het continu schakelen tussen de steeds veranderende regelgeving. Ervoor trachten te zorgen dat iedereen zo goed mogelijk op de hoogte was van de geldende maatregelen, was dan ook een hele uitdaging. Via de verschillende kanalen die we ter beschikking hadden, communiceerden we zo goed mogelijk, maar vooral probeerden we de collega's en directeurs, die ons persoonlijk contacteerden, gerust te stellen en te begeleiden in deze steeds wijzigende procedures.”

Ragna Heeren, Coördinator HR Service Desk

Er is in 2021 opnieuw heel veel van **thuis uit gewerkt**. Hiervoor werd een bevraging gedaan bij het personeel om te bekijken of er aanpassingen nodig waren in ons beleid. Het beleid werd verduidelijkt als gevolg maar niet fundamenteel aangepast.

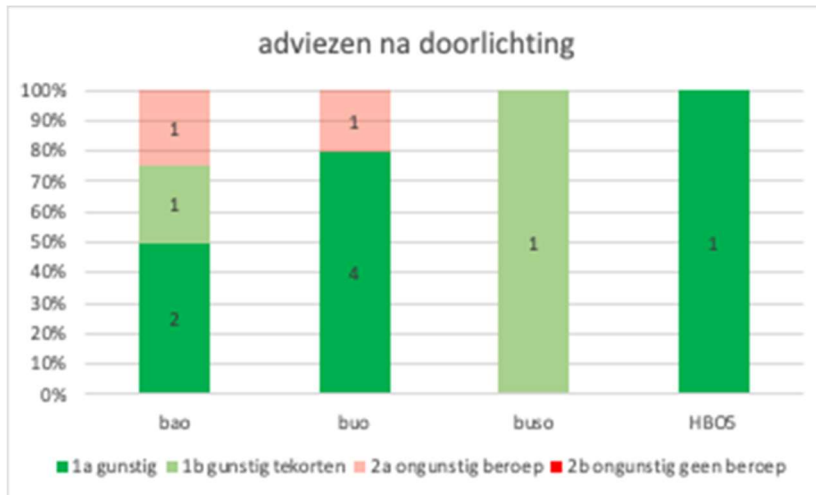
9. Organisatiedoelen 2020 – 2025

De realisaties van de programma's en de reguliere werking dragen bij tot het behalen van vier organisatiedoelen. Deze doelen meten de effectiviteit van de organisatie en geven richting en focus.

1. **Doorlichting:** op 31 december 2025 heeft elke school een gunstig advies behaald bij de doorlichting van de Vlaamse overheid.

Streefdoel organisatieniveau:

- 0% van de herdoorlichtingen mag ongunstig zijn (niet periode gebonden)
- Maximum 8% van de doorlichtingen mag ongunstig zijn bij een eerste bezoek van de doorlichting

	Buso	Bubao	Bao	HBO5
1a	0	4	2	1
1b	1	0	1	0
2a	0	1	1	0
2b	0	0	0	0
totaal	1	5	4	1
% 1	100%	80%	75%	100%
% VL	80%	81%	92%	/

Tabel 1: 1a = gunstig advies, 1b = gunstig advies met tekorten, 2a = ongunstig advies met mogelijkheid tot beroep, 2b = ongunstig advies

In de periode 1/9/2018 tot en met 1/3/2020 vonden 10 doorlichtingen plaats verspreid over de verschillende onderwijsniveaus. Acht scholen behaalden een gunstig advies, waarvan 6 een gunstig advies zonder bijkomende tekorten. Twee scholen (één basisonderwijs, één buitengewoon basisonderwijs) behaalden een ongunstig advies. In beide gevallen gaat het om een advies 'met mogelijkheid om te verzoeken dat de procedure tot intrekking van de erkenning niet opgestart wordt'. Het schoolbestuur diende dan ook een verbeterplan in en de verbetertrajecten onder begeleiding van de interne en externe pedagogische begeleidingsdienst lopen tot op heden. De opvolgingsdoorlichtingen zijn gepland in februari 2022, onder voorbehoud van de geldende corona-richtlijnen. Op basis van deze beperkte steekproef werd een resultaat behaald op de doorlichtingen vergelijkbaar of beter dan het Vlaamse gemiddelde, met uitzondering van het reguliere basisonderwijs waar er in één school op vier een ongunstig doorlichtingsresultaat behaald werd.

Omwille van de coronamaatregelen ging er in 2021 slechts één reguliere doorlichting door. In november en december 2021 werd HBO5 verpleegkunde doorgelicht. Het schoolteam werd door de netwerkdirecteur en het visitatieteam ondersteund bij de voorbereiding op deze doorlichting. De doorlichting werd beëindigd met een gunstig advies.

Op de 2 scholen met ongunstig verslag en die nog een herdoorlichting moeten krijgen, is vanuit een gestructureerd overleg met directeur onderwijskwaliteit, netwerkdirecteur en de school, vinger aan de pols gehouden. In beide scholen werd een visitatie georganiseerd als

tussentijdse meting van het verbetertraject. Bijkomende acties worden in overeenstemming met het schoolteam en de netwerkdirecteur gepland. In de toekomst wordt ingezet om de bijdrage aan de positieve doorlichting scherper te krijgen in schoolbegeleidingen. Waar nu op alle vragen een antwoord voorzien wordt, zal in de toekomst een scherpere focus gelegd worden in wat de verwachtingen zijn van een doorlichting. Daarnaast zal persoonlijk en gedeeld leiderschap meer aandacht in die scholen krijgen omdat dit ook overeenstemt met de verwachtingen van de overheid.

Naast onderwijskundige doorlichtingen, werden ook 2 instellingen doorgelicht op het vlak van Bewoonbaarheid, Veiligheid en Hygiëne. Dit wordt beschreven in speerpunt 1.

2. Kwaliteitsvolle gekwalificeerde uitstroom: op 31 december 2025 stroomt 85% van de lerenden gekwalificeerd uit waarbij we oog hebben voor een stijgend kwaliteitsvol doorstroomcijfer. In niet-diploma gerichte opleidingen streven we naar succesvol afgeronde opleidingsdelen waarbij zelfontwikkeling centraal staat.

Het behalen van een kwalificatie is een belangrijk element om op een succesvolle manier een verdere studieloopbaan of arbeidstraject te doorlopen.

- Streefdoel (Buitengewoon) Secundair onderwijs: We streven naar het Antwerps gemiddelde voor vroegtijdig schoolverlaten in elke studierichting
- Streefdoel voltijds gewoon secundair: We streven naar het Antwerps gemiddelde voor elke richting met betrekking tot schoolse vertraging
- Streefdoel ASO doorstroomfinaliteit: We zien het studierendement graag toenemen

Om de kwalificatie te bespreken belichten we eerst de kwalificatie per onderwijsniveau. Daarnaast geven we aandacht aan het traject dat de kwalificatie voorafgaat (schoolse vertraging). Tenslotte zeggen we iets over wat het effect is van de kwalificatie in het vervolgtraject (verdere studies of werk).

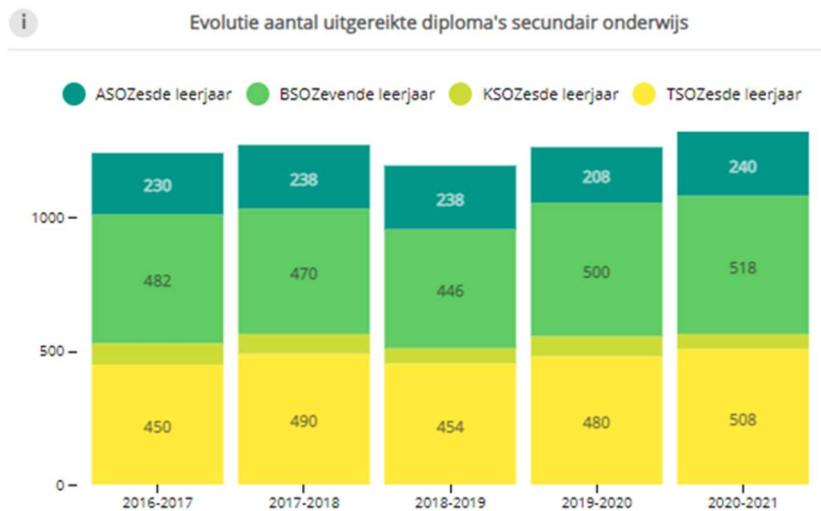
Kwalificatie op het einde van een opleidingsonderdeel

Achtereenvolgens belichten we de evolutie in de kwalificatie:

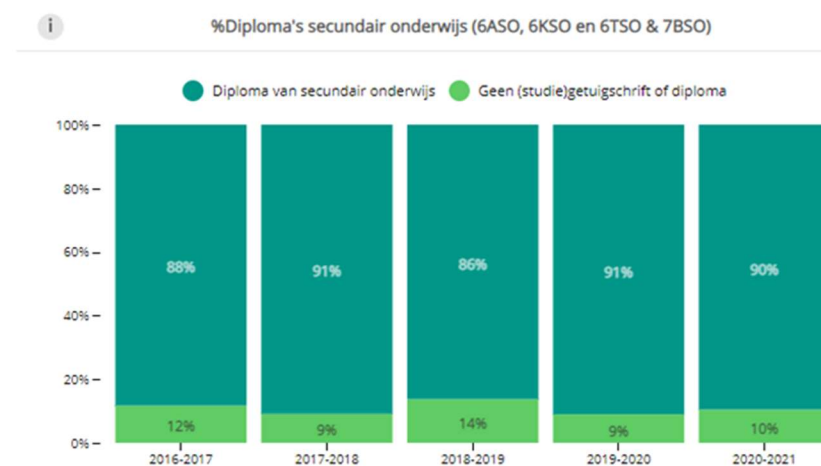
- Secundair onderwijs in het 7BSO, 6ASO, 6TSO, 6KSO
- Einde basisonderwijs (getuigschriften)

Secundair onderwijs

In het secundair onderwijs zien we een stijging van het aantal uitgereikte diploma's binnen de verschillende uitstroomrichtingen. Voor het ASO zien we een stijging van 208 naar 240 leerlingen. Het jaar ervoor (2018-2019) waren dit 238 afgestudeerden. Voor het 7de jaar BSO zien we een positieve evolutie van 482 gediplomeerde schoolverlaters in 2016-2017 naar 518 in 2020-2021. Eenzelfde trend is waarneembaar binnen het TSO. Voor het KSO zien we een daling van 76 naar 56 leerlingen.

Procentueel stellen we vast dat van alle leerlingen die het laatste jaar aanvatten 90% zijn of haar diploma haalt. Buiten een iets lager percentage in schooljaar 2018-2019 (86%) is dit cijfer vrij stabiel. Eens men het laatste jaar aanvat is de slaagkans ongeveer 90%.

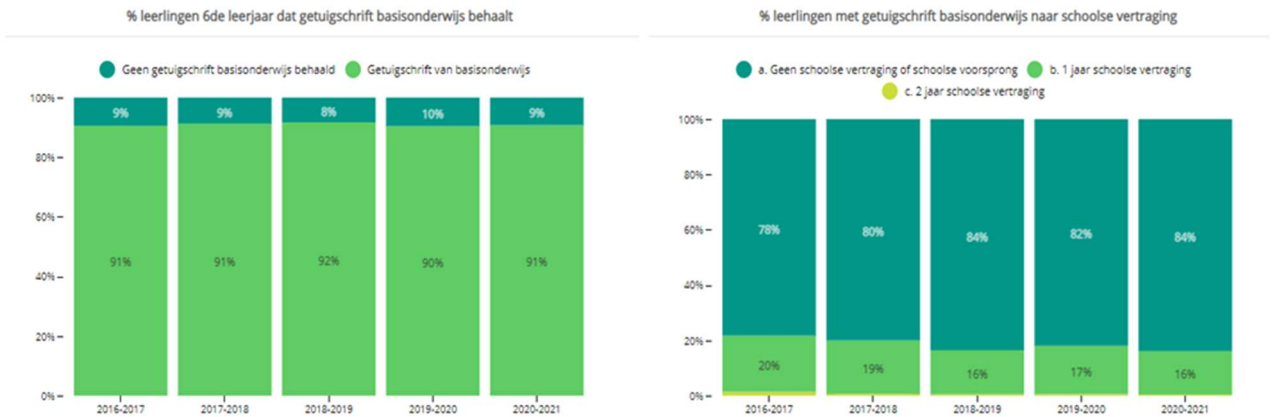

Leerlingen worden beter begeleid in hun studiekeuze waardoor de kans op succesvol kwalificeren stijgt. De Inspanningen en resultaten zijn te vinden in het programma Onderwijs-Arbeidsmarkt. Het gaat onder andere om begeleiding door onderwijscoaches in het Secundair onderwijs en samenwerkingen met Jinc in het Basisonderwijs.

Basisonderwijs

Binnen het basisonderwijs blijft het aantal uitgereikte getuigschriften stabiel rond de 90%. We zien wel een dalende tendens als het gaat over het aantal jaren schoolse vertraging bij uitreiking van het getuigschrift.

Via de systematische opvolging van leerlingen via **Smartschool** krijgen schoolmedewerkers een helderder beeld op de leerloopbaan van een leerling en kan vroegtijdig ingegrepen worden als schoolvertraging zich zou voordoen. Hiervoor worden in het programma Leerlingbegeleiding doelgericht acties ondernomen.

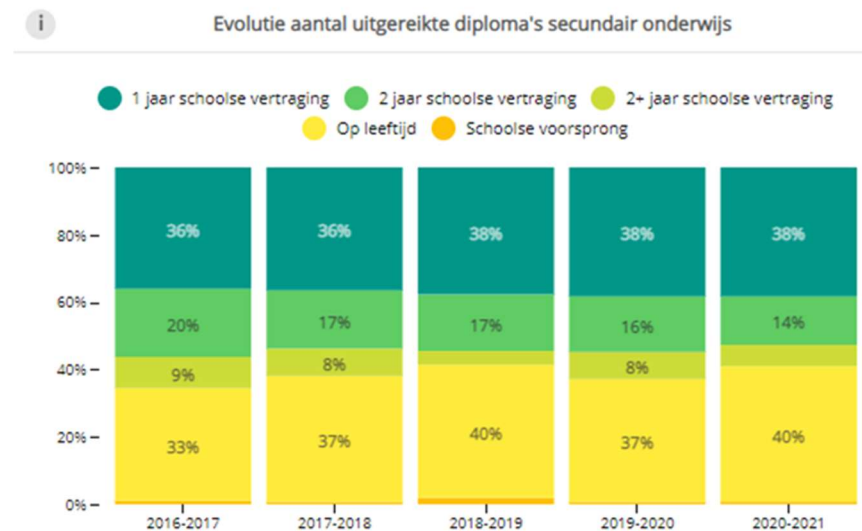

De weg naar kwalificatie

Het bekijken van eindresultaten is één van de perspectieven om te kijken naar de gekwalificeerde uitstroom. In dit deel willen we even stilstaan bij de weg naar die kwalificatie. Meer bepaald bekijken we:

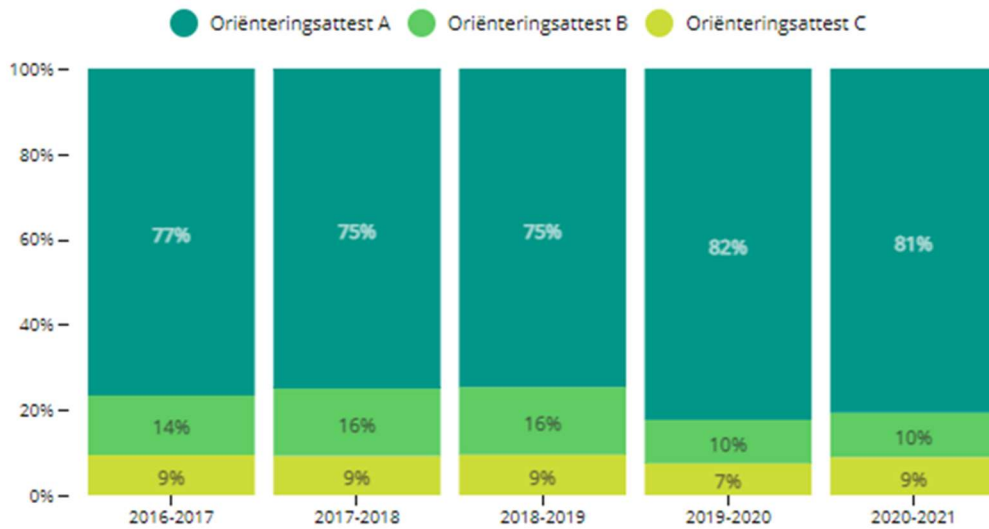
- Schoolse vertraging binnen het secundair onderwijs
- Attestering periode 1e tot 5^e middelbaar
- Vroegtijdig schoolverlaten
- Doorstroom binnen de school

Wanneer we een blik werpen op de opgebouwde schoolse vertraging op het moment van het behalen van het diploma zien we een dalende tendens. Het percentage leerlingen 'op leeftijd' is gestegen ten opzichte van het aandeel leerlingen met een grote schoolse vertraging (2 jaar of meer). Het aantal leerlingen met 1 jaar schoolse vertraging blijft stabiel.

Wanneer we kijken naar de attestering van het eerste tot het vijfde middelbaar voltijds gewoon secundair onderwijs zien we een merkbare stijging het aantal A-attesten tussen 2018 en 2021 ten opzichte van het aantal B-attesten. Een mogelijke verklaring ligt in de manier van delibereren tijdens de coronapandemie.

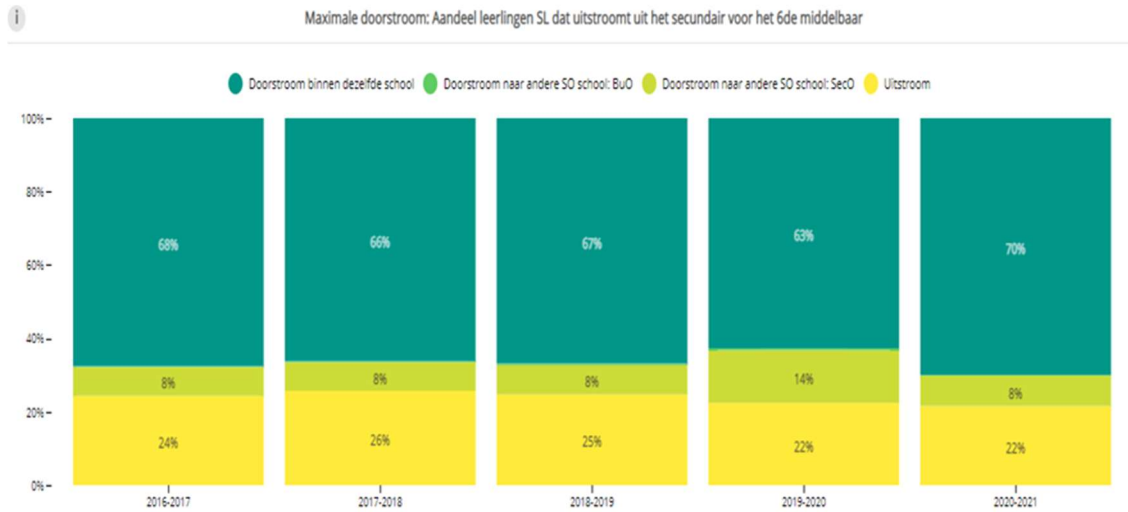
i Attestering voltijds gewoon secundair onderwijs 1e - 5de middelbaar

Wat betreft het vroegtijdig schoolverlaten (VSV) blijven we als AG SO geconfronteerd met een hoog percentage VSV (34%) voor het volledige AG SO inclusief DBSO (schooljaar 2018-2019). Wanneer we alleen naar het voltijds secundair onderwijs kijken bedraagt dit percentage 26%. De cijfers voor het schooljaar 2018-2019 zijn de meest recente die we vanuit AGODI hebben ontvangen (juni 2021). Als AG SO hebben we geen zicht op waar leerlingen naartoe gaan nadat ze het AG SO vroegtijdig hebben verlaten. Welke leerlingen effectief als VSV werden geregistreerd, wordt pas na enkele jaren duidelijk. Niettemin moeten we vaststellen dat het percentage van 26% (of 34% inclusief DBSO) hoog is in vergelijking met alle scholen in Antwerpen (22,3 %) en zeker met Vlaanderen (12,1%). Voor de 13 centrumsteden samen noteren we een gemiddelde van 17,9%.

Als we kijken naar de doorstroom binnen dezelfde school in het secundair onderwijs stellen we een lichte stijging vast van 66% naar 70%. Tegelijkertijd zien we de uitstroom dalen van 25% naar 22%. Mogelijk vertaalt zich dit later in positievere cijfers VSV die we van AGODI verwachten in 2023.

Fusies binnen Werkend Leren en Stedelijke Lycea creëren een mogelijkheid tot doorlopende leerlijnen en doorstroom binnen de scholen (zie programma Onderwijs-Arbeidsmarkt)

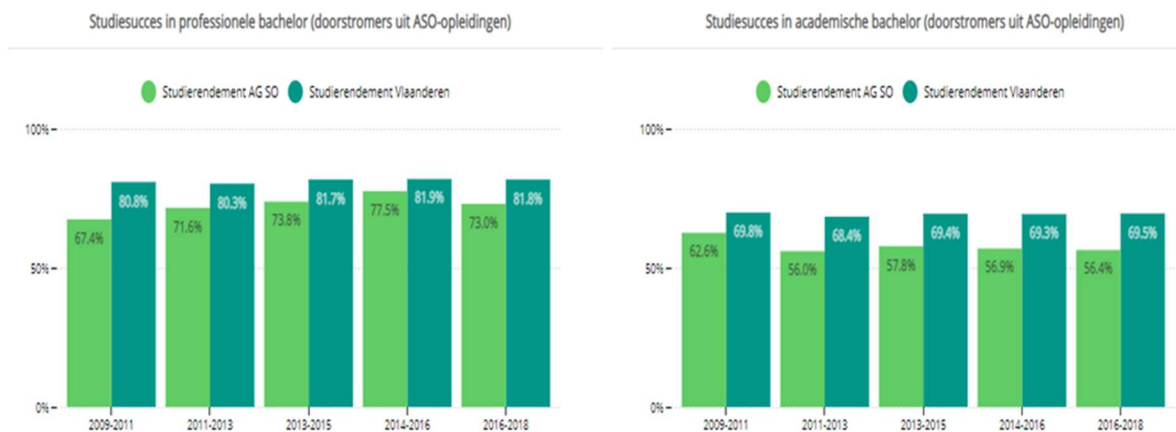
Wat na kwalificatie?

Na een kwalificatie kunnen leerlingen verder studeren of toetreden tot de arbeidsmarkt. Het peilen naar het succes binnen 1 van deze twee opties doen we door te kijken naar:

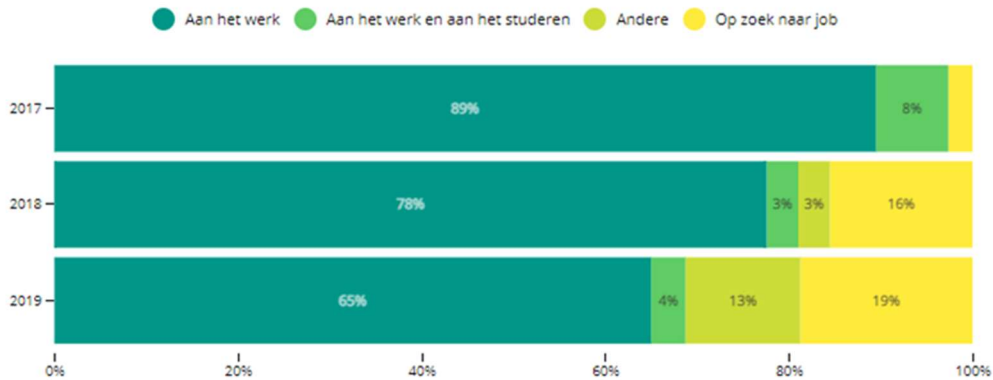
- Het studiesucces uit ASO-opleidingen in de professionele en academische bachelor
- De status na het afstudeerjaar

Hoe succesvol afgestudeerde leerlingen zijn in hun vervolgtraject, arbeidsmarkt of hogere studies wordt onderzocht via het **prototype van doorstroombevraging** opgenomen in het programma Onderwijs-Arbeidsmarkt.

Studiesucces (bachelor) cohorteonderzoek

Status na afstudeerjaar (7BSO) exclusief leerlingen die verder studeren

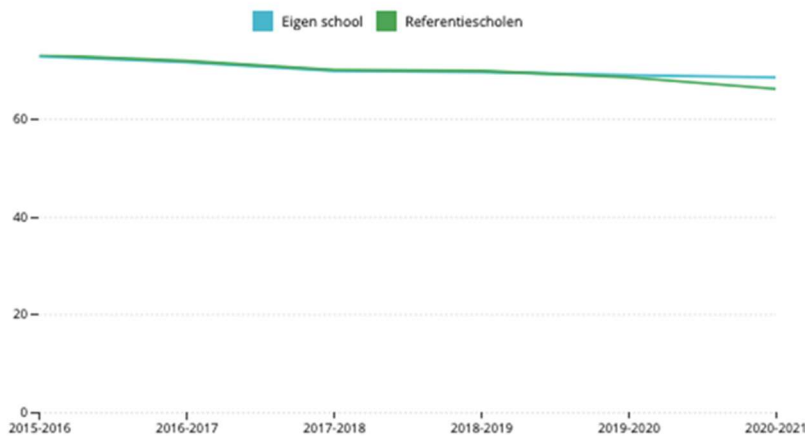

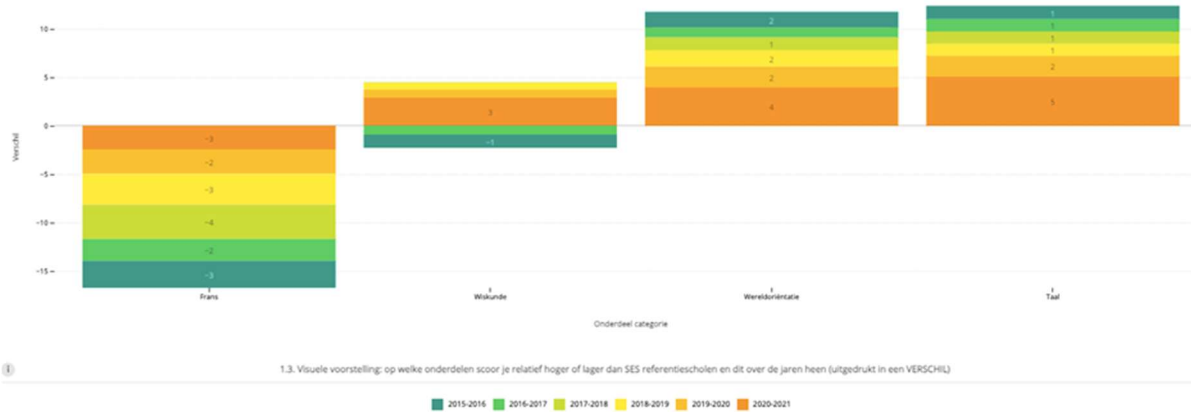
3. Leerwinst: op 31 december 2025 realiseert elke leerling zijn eigen maximale leerwinst.

In juni 2021 namen 92% van de leerlingen deel aan de OVSG-eindproef. Dit is een vergelijkbare deelname met 2020 (91%).

Relatief gezien legden de Antwerpse basisscholen een betere prestatie af op de OVSG-proef ten opzichte van de andere basisscholen met vergelijkbare SES-kenmerken binnen de koepel. De toetsenconstructie laat geen vergelijking ten opzichte van de vorige schooljaren toe. Een schijnbare stijging of daling doorheen de tijd weerspiegelt dus geen stijgende of dalende kwaliteit in de realiteit. Enkel een relatieve vergelijking per schooljaar ten opzichte van de referentiescholen is zinvol.

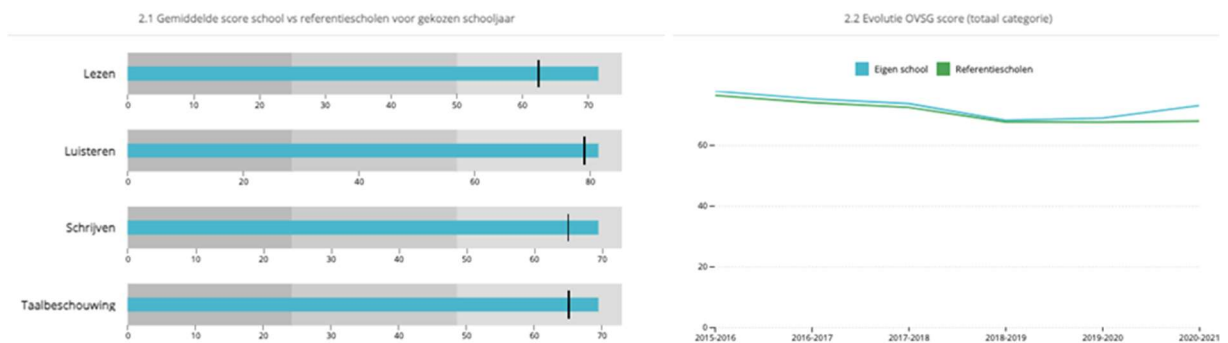
2.2 Evolutie OVSG score (totaal categorie)

Dit relatieve verschil situeert zich vooral in de leergebieden wereldoriëntatie (mens en maatschappij & wetenschappen en techniek) en taal (Nederlands). In deze leergebieden scoort AG SO sinds schooljaar 2015-2016 relatief beter dan de vergelijkbare scholen. De afgelopen drie schooljaren tekent deze evolutie zich ook af binnen het leergebied wiskunde. Voor het leergebied Frans scoort AG SO de afgelopen jaren lager dan de referentiegroep.

Binnen elk leergebied zijn er eveneens verschillen merkbaar.

Figuur 1: taal (Nederlands)

Bij het leergebied Nederlands scoren alle domeinen in 2021 opvallend sterker dan de referentiescholen. In alle voorgaande schooljaren waren de resultaten van AG SO erg vergelijkbaar met de referentiescholen. Binnen het domein Nederlands lezen is het verschil ten opzichte van de referentiescholen het grootst.

De kwaliteitswijzer maakt het voor een schoolteam mogelijk om de zorgnoden van de leerlingen vast te stellen antwoorden te bieden op die zorgnoden. Dit kwam de leerwinst van de leerlingen ten goede.

4. Leerlingenaantallen: op 31 december 2025 is het bewust gekozen marktaandeel van het Stedelijk Onderwijs behaald waarbij de bezettingsgraad van de beschikbare plaatsen gemaximaliseerd is tot 85%.

Leerplichtonderwijs

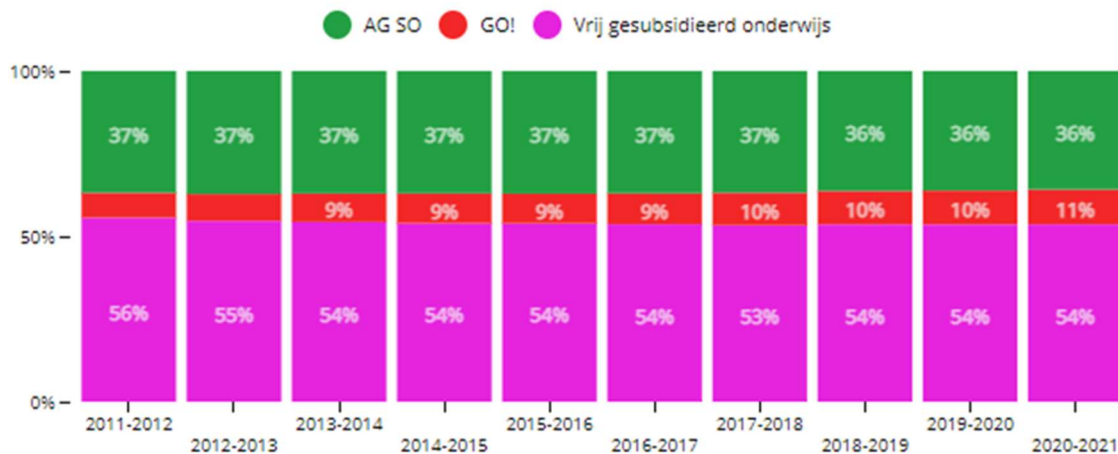
- Streefdoel basisonderwijs:
 - We streven naar het behoud van het marktaandeel

- De gemiddelde invullingsgraad van heel het basisonderwijs is 85%
- * Streefdoel secundair onderwijs:
 - We streven naar het behoud van het marktaandeel

We bespreken achtereenvolgens de leerlingenaantallen en marktaandeel in het basisonderwijs, het secundair onderwijs, het buitengewoon onderwijs en het niet-leerplichtonderwijs.

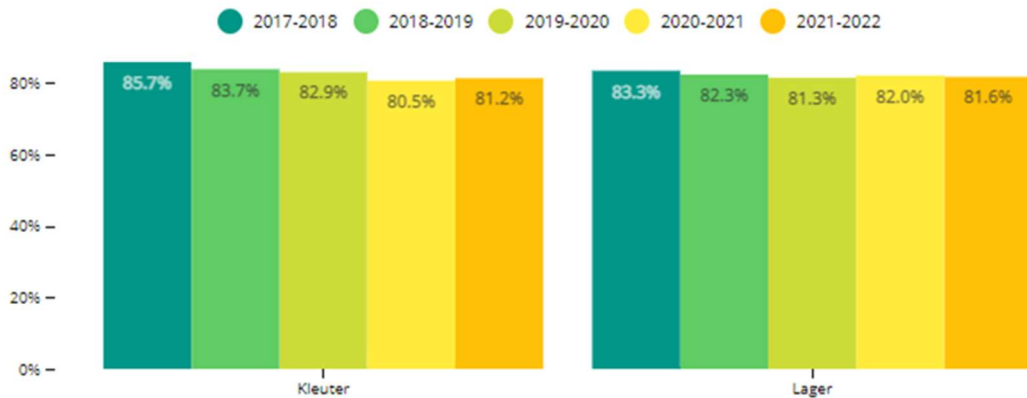
Binnen het basisonderwijs stellen we een lichte daling vast van 23104 leerlingen in 2016-2017 naar 22478 leerlingen in schooljaar 2021-2022. Het marktaandeel in het *basisonderwijs* is vrij stabiel rond de 36%. We zien wel een opvallende daling in marktaandeel in het kleuteronderwijs en een status quo in het lager onderwijs. De daling in het kleuteronderwijs is voor een belangrijk deel te verklaren door de dalende inschrijvingscijfers in de autonome kleuterscholen. Deze worden momenteel versneld omgevormd (zie programma Levenslang leren).

Evolutie bereik AG SO

Wanneer we globaal kijken naar de ingevulde plaatsen in het basisonderwijs merken we zowel voor het kleuter- als het lager onderwijs dat we onder de marge van 85% blijven. We stellen een licht dalende trend vast met betrekking tot de invullingsgraad wat gelinkt wordt aan een daling van de globale capaciteitsdruk. Een zone-gebonden aanpak moet ons in staat stellen om te differentiëren in het beheren van de capaciteit in relatie tot de lokale capaciteitsdruk.

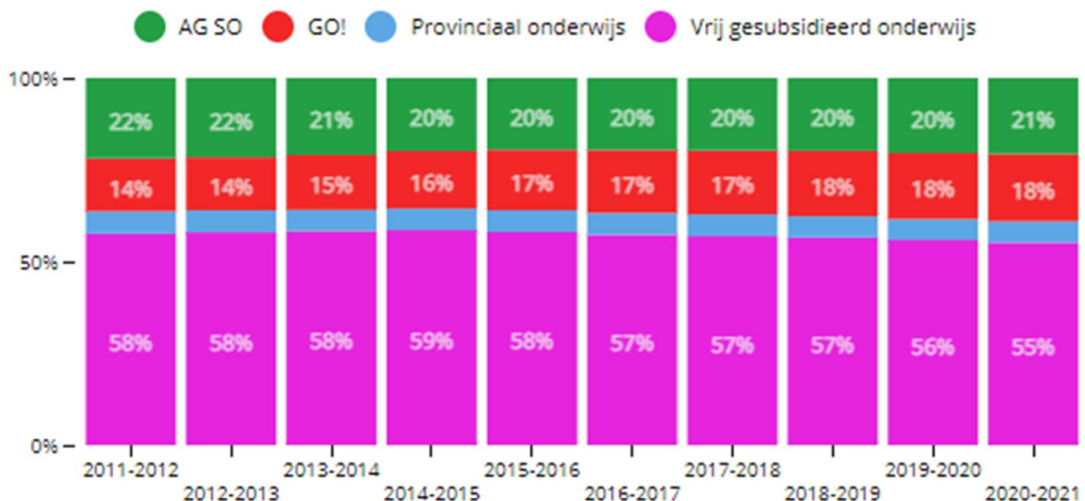
Evolutie aandeel ingevulde plaatsen

Binnen het secundair onderwijs stellen we een sterke stijging vast van het aantal leerlingen van 6902 in 2016-2017 naar 8176 in 2021-2022. Dit is inclusief het deeltijds onderwijs. Het marktaandeel heeft zich afgelopen jaren hersteld naar 21%.

Het systematisch investeren in een samenhangend aanbod zal leerlingen stimuleren om voor het Stedelijk Onderwijs te kiezen en door te stromen binnen dezelfde scholen. Op deze manier wordt het marktaandeel mee in stand gehouden. Deze focus wordt opgenomen in het programma Levenslang Leren.

Evolutie bereik AG SO

In het buitengewoon onderwijs komen we terug op het peil van 2016-2017 met 1989 leerlingen. Het aandeel AGSO binnen het buitengewoon onderwijs is voor het BUBAO ongewijzigd, voor het BUSO licht gedaald. Omdat in het BUO het marktaandeel volledig samenhangt met de opengestelde capaciteit en de specifieke verwijzingsprocedures kan 'marktaandeel' in BUO niet beschouwd worden als een proxy voor 'aantrekkelijkheid'. Het moet eerder geduid worden

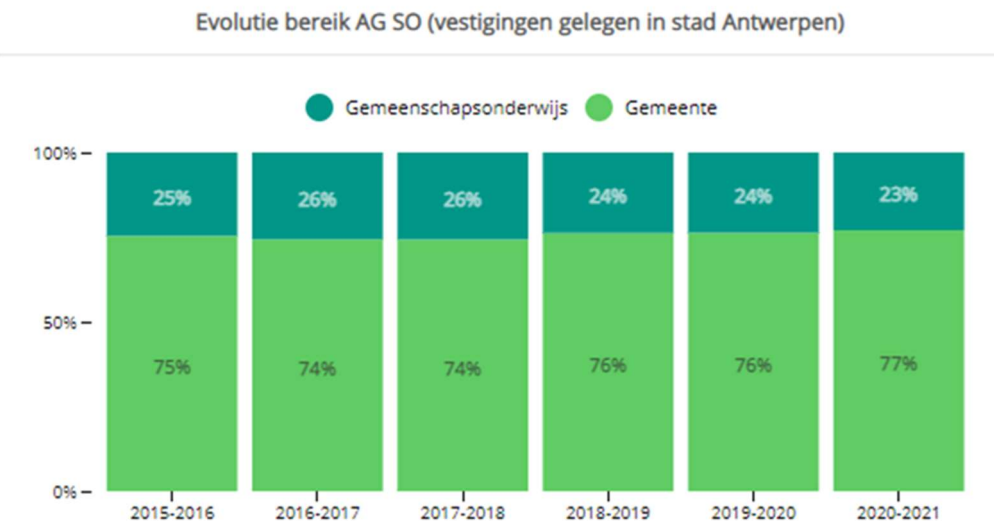
als de mate waarin verantwoordelijkheid wordt opgenomen om de doelgroep een specifiek aanbod te voorzien.

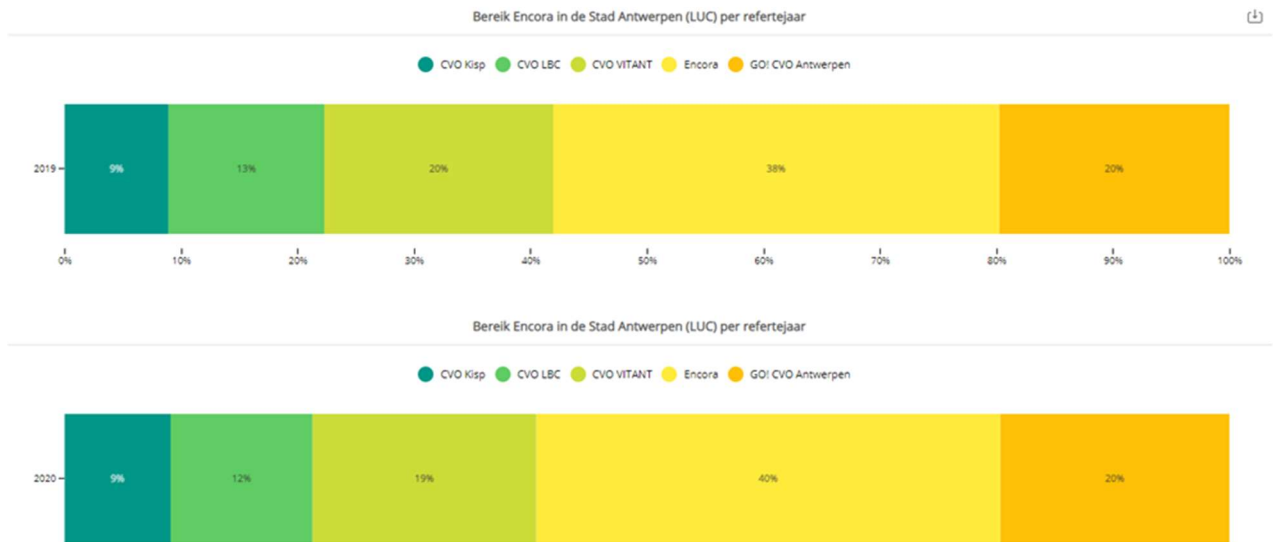
Qua aanbod voor specifieke types valt op dat het aandeel type 2 gestegen is. Dit ligt in het verlengde van de extra inspanningen die vanuit AGSO werden ondernomen om extra capaciteit te creëren. Details hiervan zijn te vinden in de resultaten van het programma Levenslang Leren.

In het deeltijds kunstonderwijs zien we dat het aantal cursisten gestegen is van 8153 (in 2015-2016) naar 11356 (2021-2022). In bereik zien we ook een gestage stijging van 75% naar 77%. Mogelijks is het gestegen aantal (wijk) afdelingen hiervoor een verklaring (zie programma Levenslang Leren).

De participatiegraad is gestegen in de Stad Antwerpen van 12,3% naar 15,6%. Dit is weliswaar een duidelijke stijging maar we blijven ruim onder het Vlaamse gemiddelde (24,1%)

Voor het volwassenenonderwijs stellen we een daling vast in het aantal cursisten van 12651 in schooljaar 2019-2020 naar 12034 in schooljaar 2020-2021. Wat betreft het marktaandeel is er een lichte stijging.

Corona maakte het moeilijk om leerlingen en ouders kennis te laten maken mbt onze scholen. Hiervoor werden verschillende digitale alternatieven ontwikkeld waardoor de school zowel zelf als met begeleiding gericht kon communiceren naar nieuwe doelgroepen. Deze focus wordt opgenomen in het programma Aantrekkelijke Onderwijsverstrekker.

Financiële nota

De financiële nota bevat de doelstellingenrekening (schema J1), de staat van het financiële evenwicht (schema J2), de realisatie van de kredieten (schema J3), de balans (schema J4) en de staat van opbrengsten en kosten (schema J5).¹

1. Doelstellingenrekening (schema J1)

Binnen deze tweede BBC-legislatuur wordt er in de rapportering een onderscheid gemaakt tussen deze van de prioritaire en niet prioritaire doelstellingen. AG SO werkt mee aan volgende prioritaire beleidsdoelstelling van stad Antwerpen, 'Antwerpen is de onderwijs hoofdstad van Vlaanderen' (2LWS02), wat het Stedelijk Onderwijs realiseert via zijn actieplan: 'Stedelijk Onderwijs bouwt mee aan de stad van morgen' (2LWS0205). Voor AG SO valt de volledige werking dan ook onder één prioritaire doelstelling.

In het schema J1 – Doelstellingenrekening, dat achteraan in de financiële nota is bijgevoegd, vindt u de realisatie van de budgettaire boekhouding 2021 volgens deze prioritaire beleidsdoelstelling.

2. De staat van het financieel evenwicht (schema J2)

Schema J2 – Staat van het financiële evenwicht vindt u achteraan in de financiële nota bijgevoegd.

In dit rapport wordt weergegeven welke ontvangsten en uitgaven het AG SO in 2021 budgettair realiseerde, zowel op vlak van exploitatie (dagelijkse werking), op vlak van investeringen, als op vlak van financiering (zoals bijvoorbeeld leningen en leasing). De gerealiseerde ontvangsten en uitgaven worden naast de laatste aanpassing van het meerjarenplan gezet.

¹ *Opmerking: in de algemene boekhouding werden de intracompany leningen geëlimineerd. In de budgettaire boekhouding behoren lening en vordering tot een aparte budgetplaats en kunnen daar bijgevoegd niet geëlimineerd worden. Op AG SO gebied is het effect van de IC leningen uiteraard nihil en dit zowel in de algemene als in de budgettaire boekhouding.*

Budgettair resultaat	Realisatie 2021	Aanpassing MJP	Vershil
Exploitatiesaldo	14.415.044	13.889.858	525.186
Ontvangsten	381.129.978	373.152.801	7.977.178
Uitgaven	-366.714.935	-359.262.943	-7.451.992
Financieringssaldo	4.019.962	3.885.601	134.361
Ontvangsten	5.562.693	5.548.853	13.840
Uitgaven	-1.542.731	-1.663.252	120.520
Investeringssaldo	-16.496.920	-20.704.831	4.207.911
Ontvangsten	31.090.416	38.231.934	-7.141.518
Uitgaven	-47.587.336	-58.936.765	11.349.429
Budgettair resultaat 2021	1.938.086	-2.929.372	4.867.458
Gecumuleerd budgettair resultaat 2020	38.242.062	38.242.062	0
Gecumuleerd budgettair resultaat 2021	40.180.148	35.312.691	4.867.458

Het gerealiseerde exploitatieresultaat van 14,4 mio euro is 103,5% van het gebudgetteerde resultaat bij de laatste aanpassing meerjarenplanning in het najaar 2021 dat 13,9 mio euro was. Zowel de gerealiseerde ontvangsten als de gerealiseerde uitgaven liggen hoger dan gebudgetteerd.

De meerrealisatie van de exploitatie ontvangsten van 8 mio euro, kan bijna volledig worden verklaard door een stijging van ontvangsten voor de lonen van het gesubsidieerd personeel (+8,2 mio euro). Deze toename heeft echter geen impact op het uiteindelijke budgettaire resultaat, vermits dezelfde toename terug te vinden is aan de uitgavenkant. Voor enkele posten werd er minder ontvangen dan gebudgetteerd. De doorrekeningen aan leerlingen (-255k euro) en de projectsubsidies (-450k euro) worden meer dan waarschijnlijk verklaard door corona.

Alhoewel in 2021 de corona-impact ook nog duidelijk voelbaar is in de cijfers, kon er hierover beter gebudgetteerd worden. Vermits de Vlaamse overheid tijdig melding heeft gemaakt van geplande toelagen, konden deze worden opgenomen in de laatste aanpassing meerjarenplanning. Enkel de toelagen ontvangen eind december werden niet opgenomen in de aanpassing meerjarenplanning en in de budgettaire verwerking van 2021. Desondanks werd er een meerontvangst gerealiseerd ten opzichte van het gebudgetteerde bedrag van 309k euro, waardoor de totale specifieke werkingstoelagen van Vlaanderen 378k euro hoger zijn dan gebudgetteerd. Verder werden er huursubsidies ontvangen voor 2 locaties, namelijk Juul Grietenstraat (Stedelijke Basisschool Het Talent) en Lakborslei/Alfons Schneiderlaan (Stedelijk Lyceum Lakbors) voor een gans schooljaar. Er werd een meerontvangst van +111k euro geboekt omdat er voor Juul Grietenstraat maar één kwartaal was gebudgetteerd vanwege de duurtijd van het verbouwproject.

Bij de werkingstoelagen van Vlaanderen is de toelagen voor VAPH moeilijk correct in te schatten (+322k euro). Bij de toekenning van de toelagen door de stad voor de zomerscholen werd er een groter bedrag budgettair voorzien (+376k euro) dan effectief werd uitbetaald (222k euro). Er hebben minder kinderen deelgenomen wat betekende dat aan de uitgavenkant de personeelskosten konden gedrukt worden.

	Realisatie 2021	Aanpassing MJP
Toelage Stad Antwerpen	221.840	376.000
Zomerscholen interim	-278.200	-315.337
Zomerscholen kosten (niet interim)	-71.332	-72.000
Eigen aandeel	-127.692	-11.337

De belangrijkste verschillen tussen gerealiseerde ontvangsten en de aanpassing van het meerjarenplan worden hier opgelijst:

Ontvangsten	Realisatie 2021	Aanpassing MJP	Vershil
Lonen gesubsidieerd personeel	271.495.541	263.251.248	8.244.292
Vlaanderen specifieke subsidies (oa corona)	7.777.535	7.399.509	378.026
Vlaanderen werkingstoelagen	40.758.026	40.435.412	322.614
Agion Huursubsidies	293.827	181.933	111.894
Stad werkingssubsidies	48.721.774	48.941.209	-219.435
Doorrekeningen aan leerlingen	4.201.128	4.456.418	-255.290
Europese projectsubsidies	45.855	348.590	-302.735
Ontvangsten	373.293.685	365.014.319	8.279.366

Bij de meerrealisatie in de exploitatie uitgaven (+7,4 mio euro) speelt dezelfde meerrealisatie in het bedrag van lonen van gesubsidieerd personeel (+8,2 mio euro), maar worden deze en andere meeruitgaven ten opzichte van het budget voor een groot deel teniet gedaan door de minderuitgaven ten opzichte van het budget in andere posten. Zo kan de minderrealisatie van projecten, erelonen en nascholing verklaard worden door de nasleep van de corona-pandemie.

De meerrealisatie van de energieprijzen is een gekend breed maatschappelijk probleem. Tijdens de aanpassing meerjarenplanning van het najaar van 2021 werd het budget reeds verhoogd met 619.388 euro. De effectieve realisatie is nog eens 1.707.926 euro hoger. Dit resulteerde in een totale meerrealisatie ten opzichte van de eerdere aanpassing meerjarenplanning van 2,33 mio euro. De impact van de hogere energieprijzen is zeker nog voelbaar in 2022 en waarschijnlijk zelfs daarna. Dit betekent dat er door dit verhoogd budget er in de meerjarenplanning andere budgetposten moeten herbekeken worden indien er geen bijkomende financiering hiervoor volgt. Aan stad Antwerpen werd een verhoogde werkingstoelagen aangevraagd ter financiering van deze verhoogd energiekosten. In het collegebesluit 2022_CBS_02709, goedgekeurd op 01/04/2022, is in artikel 8 opgenomen: 'Het college keurt goed dat de vraag tot compensatie van AG Stedelijk Onderwijs voor de stijgende energiekosten dient verrekend te worden met de stedelijke restmiddelen jaarrekening 2021 die volgens besluit van 23 oktober 2020 (jaarnummer 8817) in principe terugvloeien naar de stad.' Concreet betekent dit dat het AG SO in de vijfde aanpassing van het meerjarenplan (voorjaar 2022) het bedrag van stedelijke restmiddelen (525k euro) inzet om een deel van de stijging van de energiekosten te compenseren. In de aanloop naar de zesde aanpassing meerjarenplanning (najaar 2022) kan het AG SO een verhoogde dotatie motiveren aan de hand van de verhoogde uitgaven en de meest recente prognoses vanuit VEB. De minderrealisatie van de belastingen heeft te maken met een teruggave van de onroerende voorheffing.

De grootste minder- en meerrealisaties van uitgaven ten opzichte van het budget vindt u in onderstaande tabel.

Uitgaven	Realisatie 2021	Aanpassing MJP	Vershil
Lonen gesubsidieerd personeel	271.495.541	263.251.248	8.244.292
Nutsvoorzieningen	8.275.555	6.567.629	1.707.926
Projecten	777.022	1.363.043	-586.021
Aankopen door te rekenen aan leerlingen	3.360.759	3.872.155	-511.396
Klein ICT materiaal	3.803.894	3.476.954	-326.939
Nascholing/teambuilding	678.312	977.591	-299.278
Erelonen	3.351.341	3.597.764	-246.424
Kosten roerende goederen	1.182.868	1.045.884	-136.984
Belastingen	248.085	142.159	-105.926
Uitgaven	293.173.376	284.294.427	7.739.250

De realisatiegraad van de investeringsuitgaven ligt voor het hele AG SO op circa 81%, namelijk 47,6 mio euro (-11,3 mio euro). Specifiek voor het masterplan patrimonium werd 85% van de geplande uitgaven gerealiseerd.

Dit lagere percentage is te wijten aan de spreiding van de VESPA-projecten (44% van de uitgaven) en de latere realisatie van de Fluviusprojecten. Het merendeel van de projecten van Fluvius is vertraagd omwille van de late afsluiting van de nieuwe kaderovereenkomst met Fluvius op 18/01/2021.

De realisatie van de investeringsontvangsten is 81% of 31 mio euro, (-7,1 mio euro). De spreiding van de ontvangsten, en vooral van deze gekoppeld aan de VESPA-projecten, blijkt in de realiteit enigszins af te wijken. Dit is een aandachtspunt bij de volgende aanpassing meerjarenplanning om de spreiding nauwkeuriger te voorzien.

Dit resulteert in een investeringssaldo van -16,5 mio euro ten opzichte van het gebudgetteerd resultaat van -20,7 mio euro.

Het AG SO realiseert in 2021 een positief budgettaire resultaat van 1.938.086 euro. Het gecumuleerd budgettaire resultaat bij aanpassing meerjarenplan 2020 - 2025 neemt dan ook toe en bedraagt op 31/12/2021 40.180.148 euro.

Impact van corona

In vergelijking met 2020 waren er in 2021 beduidend minder specifieke coronatoelagen van Vlaanderen en van de Stad Antwerpen. In 2020 moesten er grote investeringen gedaan worden om de scholen klaar te maken zodat ze coronaproof konden heropenen én om digitaal onderwijs te organiseren. Dit resulteerde in specifieke coronatoelagen van Stad Antwerpen in 2020 voor in totaal 4,1 mio. Door de toch enigszins positievere evolutie van de coronapandemie in 2021 werd er vanuit de Stad Antwerpen enkel een extra toelage voor noodopvang voorzien voor een bedrag van 27.570 euro.

Vanuit Vlaanderen werden er voor 2021 extra coronatoelagen van circa 1,6 mio euro toegekend, terwijl dit in 2020 2,7 mio euro was:

Extra WKT Corona hygiëne en veiligheid	114.863
Extra WKT Corona heropstart scholen	94.252
Extra WKT Corona toelagen	51.628
Extra WKT Corona toelagen	193.267
Extra WKT Corona contacttracing	134.286
Extra WKT Corona contacttracing	102.342
Extra WKT Corona contacttracing	189.207
Extra WKT Corona toelagen poets, materiaal, hygiëne, veiligheid	710.426
Totale extra corona toelagen	1.590.272

De meeste uitgaven voor deze toelagen werden opgenomen in de aankopen corona-materiaal (mondmaskers, alcoholgel, zeep, ...) (869k euro) en uitgaven door het CLB op het personeelswerkingsbudget voor onder andere de contacttracing (471k euro). De overige uitgaven zitten verdeeld over andere verschillende uitgaven posten.

Door corona is de nood van laptops voor leerlingen gegroeid. De Vlaamse overheid zorgde met het Digisprong programma voor financiering. Er werd een specifieke toelage toegekend aan elke school, waarvan het bedrag werd bepaald in functie van de leerlingenaantallen en in functie van het studiejaar. Naast deze van 2021 zullen er in 2022 ook Digisprong middelen aan de scholen worden toegekend. Voor AG SO is het totaalbedrag in 2021 5.091.374 euro. De besteding van deze middelen kan nog tot 2023.

Alhoewel de coronapandemie nog niet helemaal beëindigd is, kan AG SO zeggen dat de financiële risico's succesvol onder controle zijn gehouden.

(Gecorrigeerde) autofinancieringsmarge

Naast het positieve budgettaire resultaat van het boekjaar ('toestandsevenwicht'), kijkt de Vlaamse Overheid ook of een bestuur in 'structureel evenwicht' is. Dit wordt gemeten aan de hand van de (gecorrigeerde) autofinancieringsmarge, die positief moet zijn.

De autofinancieringsmarge (AFM) is een berekeningswijze die aangeeft hoeveel middelen het Stedelijk Onderwijs over heeft uit de exploitatie, na het betalen van de leninglasten, om investeringen zelf te financieren of om de leninglasten van bijkomende leningen te dragen.

Autofinancieringsmarge	Realisatie 2021	Aanpassing MJP
I. Exploitatiesaldo	14.415.044	13.889.858
II. Netto periodieke aflossingen	974.828	1.101.804
a. Periodieke aflossingen conform de verbintenissen	1.663.864	1.663.252
b. Periodieke terugvordering leningen	689.036	561.447
Autofinancieringsmarge	13.440.216	12.788.054

De gecorrigeerde autofinancieringsmarge (GAFM) is een indicator die aangeeft hoe groot de autofinancieringsmarge is wanneer er rekening wordt gehouden met een vast percentage van

de totale uitstaande financiële schuld (8% op uitstaande schuld jaar J-1), in plaats van met de gebudgetteerde aflossingen. Het is een aanvullende indicator bij de norm van het structureel evenwicht (AFM) die de impact van alternatieve financiering op de autofinancieringsmarge neutraliseert en die het verschil toont tussen het bedrag dat het bestuur effectief aflost en het bedrag dat het bestuur zou aflossen als alle financiering op een klassieke manier met jaarlijkse aflossingen zou gebeuren.

De gecorrigeerde autofinancieringsmarge valt lager uit dan de gewone autofinancieringsmarge. Dit heeft voornamelijk te maken met de DBFM-projecten die over een lange termijn van 30 jaar lopen, terwijl de gecorrigeerde autofinancieringsmarge een referentie heeft van 12,5 jaar (8%).

Gecorrigeerde autofinancieringsmarge	Realisatie 2021	Aanpassing MJP
I. Autofinancieringsmarge	13.440.216	12.788.054
II. Correctie op de periodieke aflossingen	-1.860.628	-1.861.240
a. Periodieke aflossingen conform de verbintenissen	1.663.864	1.663.252
b. Gecorrigeerde aflossingen o.b.v. de financiële schulden	3.524.492	3.524.492
Gecorrigeerde autofinancieringsmarge	11.579.588	10.926.813

Deze positieve (gecorrigeerde) autofinancieringsmarges tonen aan dat de financiële toestand van het Stedelijk Onderwijs in evenwicht is.

3. Realisatie van de kredieten (schema J3)

Schema J3 – Realisatie van de kredieten vindt u achteraan in de financiële nota bijgevoegd.

De toelichting en analyse van deze cijfers kan u terugvinden bij de bespreking van de staat van het financiële evenwicht.

4. Balans (schema J4)

De balans is opgenomen in schema J4 en is terug te vinden achteraan in deze financiële nota.

De balans is een foto van de financiële situatie van het AG SO op 31/12/2021. Het AG SO heeft op 31/12/2021 een balanstotaal van 512,5 mio euro.

De bespreking van de balans betreft een vergelijking met de balans per 31/12/2020. Het balanstotaal stijgt met 7,2% (+34,2 mio euro) ten opzichte van het vorige boekjaar. Deze stijging heeft verschillende redenen.

Activa

Aan de activa kant is er een stijging van de materiële vaste activa met 6,5% (+25,5 mio euro). Deze toename is voornamelijk toe te schrijven aan de realisatie van het masterplan onderwijspatrimonium met een belangrijke focus op brandveiligheid, doorlichtingen, eigenaarsonderhoud en energiebesparende investeringen, gecombineerd met de creatie van capaciteit in het basis- en secundair onderwijs.

Alle vaste activa in aanbouw die werden opgeleverd, werden ook geactiveerd.

Om aan de grote noden voor schoolinfrastructuur tegemoet te komen, startte Vlaanderen een grootschalige inhaalbeweging schoolinfrastructuur via alternatieve financiering, beter bekend onder de naam DBFM (Design, Build, Finance en Maintain). Dit DBFM-programma 'Scholen van Morgen' is volop in uitvoering. De lopende projecten werden verder gezet volgens de richtlijnen die voorgeschreven zijn door Vlaanderen. In 2021 werd er een nieuw project DBFM opgestart.

Opgestart 2018	Eerste fase van het DBFM-project Stedelijk Lyceum Cadix
Opgestart 2019	Tweede fase van het DBFM-project voor Stedelijk Lyceum Cadix
Opgestart 2021	Topsportinternaat

In 2022 wordt de derde fase van het DBFM Stedelijk Lyceum Cadix alsook het DBFM-project Technische Campus Blue Gate opgestart.

De opstart van het DBFM project Topsportinternaat genereert een grote toename bij de post leasing en bij de vorderingen op lange termijn. Per saldo gaat het over +3,3 mio euro.

Op jaareinde zijn de vorderingen op korte termijn gestegen met 89% (+19 mio euro). De liquide middelen daarentegen zijn gedaald met 37% (-13,7 mio euro). Omwille van de aanrekening van negatieve intresten op te hoge banksaldi heeft AG SO met stad Antwerpen een overeenkomst dat de werkingstoelagen enkel worden uitbetaald als AG SO deze ook effectief cashmatig nodig heeft. Hiermee was het AG SO reeds gestart einde 2020 en werd deze werkwijze verder gezet in 2021. Deze niet-uitbetaalde werkingstoelagen worden in de balans zichtbaar gemaakt via een vordering op de stad. Op 31/12/2021 staat er hierdoor een vordering op stad Antwerpen van in totaal 36,6 mio euro (+20,4 mio euro).

Doordat bij de start van de coronapandemie de verschillende corona beveiligingsmiddelen zoals mondklappers, handgels,... moeilijk te krijgen waren, is AG SO in 2020 gestart met een coronamagazijn. Hier konden de scholen terecht voor dergelijke corona-aankopen in verband met veiligheid en hygiëne, zoals opgelegd door de overheid. Ondertussen werd deze magazijnwerking stopgezet, waardoor de voorraad gedaald is met 46% (-148,5k euro).

Passiva

Aan de passiva kant van de balans stijgen de schulden op korte termijn met 6,8% (+1,7 mio euro). Dit is grotendeels te wijten aan een groter bedrag (+4,6 mio euro) aan ontvangen vooruitbetalingen in verband met werkingstoelagen van Vlaanderen: deze werden in december 2021 ontvangen maar worden budgettair verwerkt in 2022.

Extra WKT ICT Kwetsbaar naar weerbaar	450.432
Extra WKT CLB Kwetsbaar naar weerbaar	150.809
Extra WKT CO ² meters	461.650
Extra WKT ICT personeel	2.662.372
Extra WKT beleidsondersteuning BAO en BUO	249.182
Vooruitbetalingen	3.974.445

Anders dan vorige jaren is er eind 2021 geen voorziening opgenomen met betrekking tot de stedelijke restmiddelen. In het collegebesluit 2022_CBS_02709, goedgekeurd op 01/04/2022, is in artikel 8 opgenomen: 'Het college keurt goed dat de vraag tot compensatie van AG Stedelijk Onderwijs voor de stijgende energiekosten dient verrekend te worden met de stedelijke restmiddelen jaarrekening 2021 die volgens besluit van 23 oktober 2020 (jaarnummer 8817) in principe terugvloeien naar de stad.'

Anders dan vorig jaar zijn de schulden op lange termijn gestegen met het bedrag van de leasingschuld van het nieuwe DBFM-project van het Topsportinternaat, namelijk 5,5 mio euro. Samen met afname van de overboekingen van de lange termijn schulden naar korte termijn van 1,8 mio euro betekent dit een totale toename van de lange termijn schulden van 3,7 mio euro (+8,8%).

Het eigen vermogen wordt in de BBC-terminologie 'nettoactief' genoemd en het is gestegen met 28,7 mio euro (+7%). Deze toename is voornamelijk door de toename van de investeringssubsidies met 6,7% (+22 mio euro).

Liquiditeitsratio

Ook dit jaar is de liquiditeitsratio positief (235%). Dat wil zeggen dat er meer dan twee keer zoveel middelen beschikbaar zijn op 31/12/2021 dan dat er openstaande schulden op korte termijn zijn.

Opmerking met betrekking tot de werkingstoelagen

De werkingstoelagen gebaseerd op de leerlingencijfers van het schooljaar 2020-2021 zoals begin 2021 toegekend door de Vlaamse overheid en uitbetaald in de loop van 2021 worden volledig opgenomen in het boekjaar 2021. De werkingstoelagen op basis van de leerlingencijfers van het schooljaar 2021-2022 zullen worden opgenomen in het boekjaar 2022. Sinds de opstart van het AG SO is deze regel gehanteerd (conform de jaarlijkse verwerking in het stadsbudget voorafgaand aan de verzelfstandiging van het Stedelijk Onderwijs). Omwille van de continuïteit en de afstemming met het budget van Vlaanderen blijft het AG SO deze regel hanteren. Het AG SO heeft in het verleden aan het Agentschap Binnenlands Bestuur van de Vlaamse overheid gevraagd naar de correcte boekhoudkundige verwerking. Daarbij heeft ABB bevestigd dat het AG SO de werkingstoelagen volledig dient te registreren in het boekjaar dat ze ontvangen worden. Bijgevolg vindt u hiervan geen deel terug op de balans.

Opmerking met betrekking tot de pensioenlasten

Door de wet van 14 oktober 2011 tot vrijwaring van een duurzame financiering van de pensioenen van de vastbenoemde personeelsleden van lokale besturen dienen lokale besturen waarvan de pensioenlasten van vastbenoemde gepensioneerden hoger liggen dan de pensioenbijdragen van actieven een responsabiliseringsbijdrage te betalen aan de RSZPPO. In dit kader werd er door het College van Burgemeester en Schepenen op 1 februari 2013 en door de Gemeenteraad op 25 februari 2013 besloten de pensioenlasten van de gepensioneerde vastbenoemden die taken voor het stedelijk onderwijs vervulden, maar op pensioen gingen voor de verzelfstandiging, over te dragen naar het AG SO. De responsabiliseringsbijdrage wordt bepaald door de verhouding tussen de actieve vastbenoemde medewerkers en de gepensioneerde. Een wijziging in het aantal actieven heeft dus rechtstreeks effect op de responsabiliseringsbijdrage.

Vermits het verslag over 2021 pas beschikbaar wordt gesteld later dit jaar, wordt het bedrag vermeld op basis van het Actuarieel verslag Ethias 2020. Het bedrag van de te betalen responsabiliseringsbijdragen voor de periode 2022-2068 wordt geschat op 201.375.031 euro. In 2021 werd een bedrag van 3.256.769 euro betaald aan Ethias.

Tot aan het einde van de meerjarenplanning 2020-2025 zijn deze pensioenkosten voorzien in het budget van het AG SO via de werkingsdotatie van de stad, zodat het AG SO de verzekeringspremie kan betalen aan Ethias.

Naar aanleiding van de vraag van de revisor naar opname van een voorziening voor de responsabiliseringsbijdragen volgt het AG SO, net als in de voorbije jaarrekeningen de afspraken binnen de groep Antwerpen, het advies van de dienst Inspectie Financiën (IF) van de stad Antwerpen en het advies van het Agentschap Binnenlands Bestuur van de Vlaamse overheid. Hieruit blijkt dat het AG SO (net als de stad en het OCMW) conform de BBC-regelgeving geen voorzieningen moet aanleggen voor pensioenverplichtingen (inclusief responsabiliseringsbijdragen) met betrekking tot de gesolidariseerde pensioenen.

Op de website van ABB is op 6 november 2015 een nota gepubliceerd omtrent de regelingen rond de wettelijke pensioenen en de boekhoudkundige verwerking ervan. De nota stipuleert dat een bestuur dat voor zijn pensioenen- en/of zijn pensioenbijdragenlasten een contract met een derde heeft, op basis van de concrete overeenkomst moet bekijken in welke mate de verplichtingen al dan niet geëxternaliseerd zijn. Besturen die hun verplichtingen aan een verzekeraar hebben overgedragen via een overeenkomst die voldoet aan de criteria opgenomen in de nota, kunnen de boekhoudkundige verwerking doen volgens de principes zoals in deze nota beschreven voor die overeenkomsten zonder zelf voorzieningen aan te leggen. De groep Antwerpen, inclusief het AG SO, heeft een verzekeringsovereenkomst die zowel de pensioenbijdragen op de actieve statutairen, als de responsabiliseringsbijdrage behelst. Het standpunt van de groep (de stad, het OCMW en de autonome gemeentebedrijven) bevestigt de budgetterings- en boekingswijze die wordt toegepast. De verplichtingen tegenover DIBISS (Dienst voor de Bijzondere Socialezekerheidsstelsels) worden geëxternaliseerd aan Ethias als verzekeringsmaatschappij. Dit betekent dat enkel de premiebetalingen aan Ethias in de uitgaven / kosten geboekt dienen te worden. Aangezien ook de responsabiliseringsbijdrage deel uitmaakt van de overeenkomst met Ethias moeten daarom geen voorzieningen voor

risico's en kosten worden geboekt voor deze responsabiliseringsbijdrage. Met andere woorden: het AG SO betaalt (net als de andere leden van de groep) een verzekeringspremie aan Ethias. Het is Ethias die de responsabiliseringsfactuur betaalt vanuit het pensioenfonds van de groep Antwerpen (inclusief reserves). De hoogte van de premie per entiteit is niet gelijk aan de responsabiliseringsbijdrage, maar het totaal voor de ganse groep wordt onrechtstreeks bepaald door de hoogte van de totaal te betalen responsabiliseringsbijdrage. De premie is vastgelegd voor de ganse legislatuur, terwijl de responsabiliseringsbijdrage jaarlijks opnieuw wordt berekend. Bij de start van een volgende legislatuur kan de premieverdeling er anders uitzien. Bovendien wordt, zoals eerder aangegeven, de responsabiliseringsbijdrage bepaald door de verhouding actieven versus gepensioneerden. Deze verhouding kan wijzigen als er andere beleidskeuzes gemaakt zouden worden.

In de cijfers van 2021 vindt u dan ook enkel het bedrag terug in de kosten dat AG SO betaald heeft aan Ethias. Sinds vorig jaar is de tegemoetkoming door Vlaanderen voor 50% van dit bedrag, opgenomen in de opbrengsten, dat AG SO volledig terugstort aan de stad en wordt vermeld in de kosten.

5. De staat van opbrengsten en kosten (schema J5)

De resultatenrekening wordt in de BBC de staat van opbrengsten en kosten (SOK) genoemd. Deze is opgenomen als schema J5 en is terug te vinden achteraan deze financiële nota.

In de staat van opbrengsten en kosten zijn de investeringsuitgaven en -ontvangsten van 2021 niet mee opgenomen, maar zijn wel de afschrijvingen, de waardeverminderingen en de in resultaatnames van investeringssubsidies mee verwerkt. U vindt hier een eerder bedrijfseconomische analyse en vergelijking met 2020.

Kosten

De totale kosten zijn gestegen met 6,8% (+24,7 mio euro) ten opzichte van 2020. De belangrijkste wijzigingen, voor een totaal van 24 mio euro worden hier opgelijst:

Evolutie kostenposten	2021	2020	Vershil
Lonen gesubsidieerd personeel	271.495.541	258.089.459	+13.406.081
Energiekosten	8.275.555	4.638.210	+3.637.345
Afschrijvingen	21.944.825	19.554.686	+2.390.139
Detachering departement Onderwijs	6.073.970	4.253.252	+1.820.718
Erelonen	1.439.547	393.940	+1.045.607
Lonen niet gesubsidieerd personeel	33.692.452	32.702.122	+990.330
Aankopen voor doorverkoop aan leerlingen	3.360.759	2.541.111	+819.649
Interims	1.541.078	809.575	+731.503
Stedelijke restmiddelen 50%	1.900.569	1.316.787	+583.782
Vrijwilliger	1.778.993	1.302.780	+476.213
Wijziging voorziening stedelijke restmiddelen 50%	0	1.900.569	-1.900.569
Evolutie kostenposten	351.503.289	327.502.491	24.000.798

De stijging van de lonen van het gesubsidieerd personeel heeft geen impact op het bedrijfseconomische resultaat vermits deze stijging ook volledig terug te vinden is aan de opbrengstenkant.

Zoals algemeen bekend zijn de energiekosten in 2021 fors gestegen (+3,6 mio euro), zowel door prijsstijgingen, als door stijgingen in het verbruik. Het grootste aandeel hierin zijn de uitgaven voor gas (+ 2,7 mio euro).

De doorrekening aan leerlingen is terug gestegen (+0,8 mio euro) omdat er meer activiteiten konden plaatsvinden dan in het eerste coronajaar 2020.

Bij de erelonen zien we een stijging van 1 mio euro: Digipolis die ICT ondersteuning biedt aan de groep Antwerpen is vanaf 01/01/2021 een kostendelende vereniging waar AG SO deel van uitmaakt. Dit betekent dat AG SO de loonkost waar AG SO beroep op doet, terugbetaalt aan Digipolis. Deze uitgave wordt volledig gedekt door stadstoelage en heeft geen impact op het bedrijfseconomische resultaat.

De afschrijvingen zijn beduidend gestegen tegenover 2020: uiteraard is dit het resultaat van de toenemende activering van grote investeringsprojecten.

Dit jaar is er vanuit Vlaanderen aan de scholen een bedrag van 5,1 mio euro toegekend in kader van Digisprong. Hiervan werd reeds een groot deel aan computers besteed in 2021 waardoor de afschrijving op computers gestegen is met 1,4 mio euro.

Alhoewel de coronapandemie nog niet volledig tot het verleden behoort zijn de scholen toch grotendeels open gebleven in 2021. Daardoor zijn in vergelijking met 2020 de vrijwilligerskosten voor de voorschoolse- en naschoolse opvang en middagstudie terug op het niveau van 2019.

In de kostenrekeningen vinden we de aanrekening in 2021 van de stedelijke restmiddelen berekend op het budgettaire exploitatieresultaat van 2020. Hier zien we een toename van 583k euro ten opzicht van wat in 2020 werd geboekt, berekend op 2019. Anders dan vorige jaren is er dit jaar geen voorziening opgenomen met betrekking tot de stedelijke restmiddelen. In het collegebesluit 2022_CBS_02709, goedgekeurd op 01/04/2022, is in artikel 8 opgenomen: 'Het college keurt goed dat de vraag tot compensatie van AG Stedelijk Onderwijs voor de stijgende energiekosten dient verrekend te worden met de stedelijke restmiddelen jaarrekening 2021 die volgens besluit van 23 oktober 2020 (jaarnummer 8817) in principe terugvloeien naar de stad.'

Opbrengsten

De opbrengsten zijn toegenomen met 23,7 mio euro ten opzichte van 2020 (+6,4 %).

Evolutie opbrengstenposten	2021	2020	Vershil
Lonen gesubsidieerd personeel	271.495.541	258.089.459	13.406.081
Vlaanderen specifieke werkingstoelagen	7.006.027	1.492.582	5.513.445
Stad Werkingstoelagen	48.574.787	45.950.446	2.624.341
Doorrekeningen aan leerlingen	6.509.249	5.157.382	1.351.868
In resultaatname investeringssubsidies	13.721.227	12.482.972	1.238.255
Werkingsstoelagen Vlaanderen: VAPH	2.796.782	2.573.038	223.744
Vlaanderen werkingstoelagen	35.447.340	36.353.832	-906.493
Consumptiekrediet	0	-142.280	-142.280
Europa projectsubsidies	-45.855	-158.580	-112.725
Evolutie opbrengstenposten	309.016.854	283.945.110	23.196.235

De stijging van de toelagen voor de lonen van het gesubsidieerd personeel heeft geen impact op het bedrijfseconomische resultaat vermits deze stijging ook volledig terug te vinden is aan de kosten kant.

In de meeropbrengsten van de specifieke werkingstoelagen van Vlaanderen is de toelage wegens Digisprong opgenomen voor 5,1 mio euro.

Ondanks de toename van de doorrekeningen aan de leerlingen met 1,3 mio euro is het totaal bedrag nog beneden het bedrag van 2019. Vele activiteiten en dan vooral meerdaagse uitstappen mochten nog niet doorgaan.

Vergelijkbaar met 2020 bestaat 94,6% van de opbrengsten uit subsidies en 78,9% van de kosten bestaat uit personeelskosten.

In 2021 realiseert AG SO een positief overschot van het boekjaar van 6.738.421 euro.

Vergelijkende tabellen jaarrekening 2021 ten opzichte van 2020

Tot slot geven we de vergelijkende tabellen van de balans en de staat van opbrengsten en kosten tussen de jaarrekening 2021 en de jaarrekening 2020

Balans

Activa	JR2021	JR2020
Vlottende activa	64.640.984	59.391.845
A. Liquide middelen	23.533.945	37.253.119
B. Vorderingen op korte termijn	40.409.541	21.379.828
C. Voorraden en bestellingen in uitvoering	174.387	322.863
D. Overlopende rekeningen van het actief	0	0
E. Vorderingen op LT binnen jaar vervallen	523.111	436.035
Vaste activa	447.915.705	418.929.409
A. Vorderingen op lange termijn	27.238.115	23.910.129
B. Financiële vaste activa	6.198	6.198
C. Materiële vaste activa	420.083.421	394.619.057
D. Immateriële vaste activa	587.972	394.026
Totaal der activa	512.556.689	478.321.254
Passiva	JR2021	JR2020
Schulden	73.630.647	68.138.887
A. Schulden op korte termijn	27.480.822	25.727.056
B. Schulden op lange termijn	46.149.826	42.411.831
Nettoactief	438.926.042	410.182.367
Totaal der passiva	512.556.689	478.321.254

De staat van opbrengsten en kosten

Opbrengsten en kosten	JR2021	JR2020	JR2021 (excl. Gesub. Pers)	JR2020 (excl. Gesub. Pers)
Kosten	386.681.285	361.982.741	115.185.744	103.893.282
A. Operationele kosten	385.103.867	360.428.688	113.608.327	102.339.229
B. Financiële kosten	1.577.417	1.554.054	1.577.417	1.554.053
Opbrengsten	393.419.706	369.668.478	121.924.165	111.579.019
A. Operationele opbrengsten	379.696.075	357.179.949	108.200.534	99.090.490
B. Financiële opbrengsten	13.723.631	12.488.529	13.723.631	12.488.529
Overschot of tekort van een boekjaar	6.738.421	7.685.737	6.738.421	7.685.737
A. Operationeel overschot of tekort	-5.407.793	-3.248.738	-5.407.793	-3.248.738
B. Financieel overschot of tekort	12.146.214	10.934.475	12.146.214	10.934.475
Verwerking vh overschot vh boekjaar	6.738.421	7.685.737	6.738.421	7.685.737

6. Bijlagen

Schema J1: Doelstellingenrekening

		Jaarrekening	Meerjarenplan
Prioritaire beleidsdoelstelling 2LWS02			
Onderwijs			
Exploitatie	Uitgaven	366.714.935	359.262.943
	Ontvangsten	381.129.978	373.152.801
	Saldo	14.415.044	13.889.858
Investerings	Uitgaven	47.587.336	58.936.765
	Ontvangsten	31.090.416	38.231.934
	Saldo	-16.496.920	-20.704.831
Financiering	Uitgaven	1.542.731	1.663.252
	Ontvangsten	5.562.693	5.548.853
	Saldo	4.019.962	3.885.601
Totalen			
Exploitatie	Uitgaven	366.714.935	359.262.943
	Ontvangsten	381.129.978	373.152.801
	Saldo	14.415.044	13.889.858
Investerings	Uitgaven	47.587.336	58.936.765
	Ontvangsten	31.090.416	38.231.934
	Saldo	-16.496.920	-20.704.831
Financiering	Uitgaven	1.542.731	1.663.252
	Ontvangsten	5.562.693	5.548.853
	Saldo	4.019.962	3.885.601

Autonoom gemeentebedrijf Stedelijk Onderwijs Antwerpen / Jaarrekening 2021

Schema J2: De staat van het financiële evenwicht

Budgettair resultaat	Jaarrekening	Meerjarenplan
I. Exploitatiesaldo	14.415.044	13.889.858
a. Ontvangsten	381.129.978	373.152.801
b. Uitgaven	366.714.935	359.262.943
II. Investeringsaldo	-16.496.920	-20.704.831
a. Ontvangsten	31.090.416	38.231.934
b. Uitgaven	47.587.336	58.936.765
III. Saldo exploitatie en investeringen	-2.081.876	-6.814.973
IV. Financieringsaldo	4.019.962	3.885.601
a. Ontvangsten	5.562.693	5.548.853
b. Uitgaven	1.542.731	1.663.252
V. Budgettair resultaat van het boekjaar	1.938.086	-2.929.372
VI. Gecumuleerd budgettair resultaat vorig boekjaar	38.242.062	38.242.062
VII. Gecumuleerd budgettair resultaat	40.180.148	35.312.691
VIII. Onbeschikbare gelden	0	0
IX. Beschikbaar budgettair resultaat	40.180.148	35.312.691

Autofinancieringsmarge	Jaarrekening	Meerjarenplan
I. Exploitatiesaldo	14.415.044	13.889.858
II. Netto periodieke aflossingen	974.828	1.101.804
a. Periodieke aflossingen conform de verbintenissen	1.663.864	1.663.252
b. Periodieke terugvordering leningen	689.036	561.447
III. Autofinancieringsmarge	13.440.216	12.788.054

Gecorrigeerde autofinancieringsmarge	Jaarrekening	Meerjarenplan
I. Autofinancieringsmarge	13.440.216	12.788.054
II. Correctie op de periodieke aflossingen	-1.860.628	-1.861.240
a. Periodieke aflossingen conform de verbintenissen	1.663.864	1.663.252
b. Gecorrigeerde aflossingen o.b.v. de financiële schulden	3.524.492	3.524.492
III. Gecorrigeerde autofinancieringsmarge	11.579.588	10.926.813

Autonoom gemeentebedrijf Stedelijk Onderwijs Antwerpen / Jaarrekening 2021

Schema J3: Realisatie van de kredieten

	Jaarrekening		Eindkredieten		Initiële kredieten	
	Uitgaven	Ontvangsten	Uitgaven	Ontvangsten	Uitgaven	Ontvangsten
Kredieten Autonomo gemeentebedrijf Stedelijk Onderwijs Antwerpen	415.845.002	417.783.088	419.862.960	416.933.588	447.973.781	440.254.768
Exploitatie	366.714.935	381.129.978	359.262.943	373.152.801	352.009.233	360.638.085
Investerings	47.587.336	31.090.416	58.936.765	38.231.934	94.156.831	54.024.730
Financiering	1.542.731	5.562.693	1.663.252	5.548.853	1.807.717	25.591.953
Leningen en leasings	1.663.864	5.548.693	1.663.252	5.548.853	1.807.717	25.577.953
Toegestane leningen en betalingsuitstel	-121.133	14.000	0	0	0	14.000
Overige financieringstransacties	0	0	0	0	0	0

Autonomo gemeentebedrijf Stedelijk Onderwijs Antwerpen / Jaarrekening 2021

Schema J4: Balans

	Boekjaar	Vorig boekjaar
ACTIVA	512.556.689	478.321.254
I. Vlottende activa	64.640.984	59.391.845
A. Liquide middelen en geldbeleggingen	23.533.945	37.253.119
B. Vorderingen op korte termijn	40.409.541	21.379.828
1. Vorderingen uit ruiltransacties	2.799.229	2.765.535
2. Vorderingen uit niet-ruiltransacties	37.610.312	18.614.292
C. Voorraden en bestellingen in uitvoering	174.387	322.864
E. Vorderingen op LT binnen jaar vervallen	523.111	436.035
II. Vaste activa	447.915.705	418.929.409
A. Vorderingen op lange termijn	27.238.115	23.910.129
1. Vorderingen uit ruiltransacties	793.003	914.136
2. Vorderingen uit niet-ruiltransacties	26.445.111	22.995.993
B. Financiële vaste activa	6.198	6.198
4. Andere financiële vaste activa	6.198	6.198
C. Materiële vaste activa	420.083.421	394.619.057
1. Gemeenschapsgoederen	420.083.421	394.619.057
a. Terreinen en gebouwen	358.650.263	339.981.990
c. Installaties, machines en uitrusting	15.500.744	13.374.170
d. Meubilair, kantooruitrusting en rollend materieel	8.054.993	7.954.483
e. Leasing en soortgelijke rechten	37.877.421	33.308.414
3. Overige materiële vaste activa	587.972	394.026
	Boekjaar	Vorig boekjaar
PASSIVA	512.556.689	478.321.254
I. Schulden	73.630.647	68.138.887
A. Schulden op korte termijn	27.480.822	25.727.056
1. Schulden uit ruiltransacties	25.329.174	23.835.311
a. Voorzieningen voor risico's en kosten	1.377.874	3.305.246
c. Diverse schulden op KT uit ruiltransacties	23.951.300	20.530.065
2. Schulden uit niet-ruiltransacties	360.501	247.432
4. Schulden op LT die binnen jaar vervallen	1.791.147	1.644.313
B. Schulden op lange termijn	46.149.826	42.411.831
1. Schulden uit ruiltransacties	46.149.826	42.411.831
b. Financiële schulden	46.149.826	42.411.831
II. Nettoactief	438.926.042	410.182.367
A. Kapitaalssubsidies en schenkingen	351.900.910	329.895.656
B. Gecumuleerd overschot of tekort	81.859.601	75.121.180
D. Overig nettoactief	5.165.531	5.165.531

Schema J5: Staat van opbrengsten en kosten

	Boekjaar	Vorig boekjaar
I. Kosten	386.681.285	361.982.741
A. Operationele kosten	385.103.867	360.428.688
1. Goederen en diensten	53.816.297	43.295.305
2. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioen	305.187.993	290.791.582
3. Afschrijvingen, waarderverminderingen en voorzieningen	20.179.303	19.989.984
5. Toegestane werkingssubsidies	630.020	719.957
7. Minderwaarden bij de realisatie van vaste activa	3.279	0
8. Andere operationele kosten	5.286.975	5.631.861
B. Financiële kosten	1.577.417	1.554.054
II. Opbrengsten	393.419.706	369.668.478
A. Operationele opbrengsten	379.696.075	357.179.949
1. Opbrengsten uit de werking	6.505.249	5.157.382
3. Werkingssubsidies	372.192.528	350.909.986
a. Algemene werkingssubsidies	91.205.337	89.065.540
b. Specifieke werkingssubsidies	280.987.191	261.844.446
5. Meerwaarden bij de realisatie van vaste activa	19.242	9.857
6. Andere operationele opbrengsten	979.056	1.102.724
B. Financiële opbrengsten	13.723.631	12.488.529
III. Overschot of tekort van een boekjaar	6.738.421	7.685.737
A. Operationeel overschot of tekort	5.407.793-	3.248.738-
B. Financieel overschot of tekort	12.146.214	10.934.475
IV. Verwerking vh overschot of tekort vh bkj	6.738.421	7.685.737
C. Over te dragen overschot of tekort vh bkj	6.738.421	7.685.737

Autonomo gemeentebedrijf Stedelijk Onderwijs Antwerpen / Toelichting bij de jaarrekening 2021

Toelichting

1. Ontvangsten en uitgaven naar functionele aard (schema 1)

Schema T1 – Ontvangsten en uitgaven naar functionele aard is als bijlage opgenomen achteraan deze toelichting.²

Beleidsdomein – beleidsveld

Conform de BBC-regelgeving moet elk bestuur minstens twee beleidsdomeinen hebben: het verplichte beleidsdomein 'Algemene financiering' en minstens nog één ander beleidsdomein. Een beleidsveld is een functionele indeling van alle activiteiten die in een bestuur plaatsvinden. Beleidsvelden worden gebruikt bij de registratie van de budgettaire verrichtingen.

Stedelijk Onderwijs gebruikt onderstaande beleidsdomeinen en beleidsvelden.

Beleidsdomein	Beleidsvelden	
00 Algemene financiering	0010	Algemene overdrachten tussen de verschillende bestuurlijke niveaus
	0030	Financiële aangelegenheden
	0040	Transacties in verband met de openbare schuld
	0090	Overige algemene financiering
06 Lerende en werkende stad	0800	Gewoon basisonderwijs
	0801	Buitengewoon basisonderwijs
	0810	Gewoon secundair onderwijs
	0814	Leren en werken
	0815	Buitengewoon secundair onderwijs
	0820	Deeltijds kunstonderwijs
	0830	Centra voor volwassenenonderwijs
	0860	Centra voor leerlingenbegeleiding
	0862	Huisvesting voor schoolgaanden
	0869	Overige ondersteunende diensten voor het onderwijs
	0911	Diensten en voorzieningen voor personen met een handicap

² *Opmerking: in de algemene boekhouding werden de intracompany leningen geëlimineerd. In de budgettaire boekhouding behoren lening en vordering tot een aparte budgetplaats en kunnen daar bijgevolg niet geëlimineerd worden. Op AG SO gebied is het effect van de IC leningen uiteraard nihil en dit zowel in de algemene als in de budgettaire boekhouding.*

Onder het beleidsdomein 'Algemene financiering' vallen alle leasingschulden en soortgelijke schulden, alsook de andere schulden op lange termijn, die al dan niet vervallen binnen het jaar. De subsidies en de loonkosten van het onderwijzend personeel gefinancierd door de Vlaamse overheid vallen hier eveneens onder, inclusief de werkgeversbijdragen. Ook sommige andere werkingssubsidies vallen binnen dit domein, zoals de stadsdotatie en de werkingstoelage van Vlaanderen. Tenslotte vallen de minderwaarde op realisatie van operationele vorderingen en de opbrengsten uit vlottende activa ook onder het domein 'Algemene financiering'. Alle overige zaken vallen onder 'Lerende en werkende stad'.

Overzicht budgetposities beleidsdomein: Algemene financiering

Budgetpositie	Omschrijving
093	Gecumuleerd budgettair resultaat vorig boekjaar
1720	Leasingschulden en soortgelijke schulden in het kader van PPS-overeenkomsten
1741	Andere leningen (Schulden op lange termijn)
4220	Leasingschulden en soortgelijke schulden in het kader van PPS-overeenkomsten
4221	Andere leasingschulden en soortgelijke schulden
4240/4242	Andere leningen (Schulden op lange termijn die binnen het jaar vervallen)
6208	Bezoldigingen en rechtstreekse sociale voordelen - onderwijzend personeel ten laste van andere overheden
6218	Werkgeversbijdragen wettelijke verzekeringen - onderwijzend personeel ten laste van andere overheden
6420	Minderwaarde op de realisatie van operationele vorderingen
7401/7402	Andere algemene werkingssubsidies
7510	Opbrengsten uit vlottende activa

Overzicht budgetposities beleidsdomein: Lerende en werkende stad

Budgetpositie	Omschrijving
1500/1502	Investeringssubsidies en -schenkingen in kapitaal met vordering op korte termijn
2100	Kosten van ontwikkeling
2210	Gebouwen gemeenschapsgoederen
2230/2232	Andere zakelijke rechten op onroerende goederen - gemeenschapsgoederen
2300/2331	Installaties, machines en uitrusting - gemeenschapsgoederen
2400/2420	Meubilair, kantooruitrusting en rollend materieel - gemeenschapsgoederen
2500	Terreinen en gebouwen in leasing of op grond van een soortgelijk recht - gemeenschapsgoederen
2600	Terreinen en gebouwen - andere materiële vaste activa
4943	Vorderingen wegens toegestane leningen die binnen het jaar vervallen
4952	Vorderingen wegens prefinanciering investeringssubsidies die binnen het jaar vervallen

6040/6045	Aankopen van grondstoffen, hulpstoffen en handelsgoederen
6100	Huur, huurlasten en andere vergoedingen voor het gebruik van onroerende goederen
6101	Huur, huurlasten en andere vergoedingen voor het gebruik van onroerende goederen
6103	Onderhoud en herstel van onroerende goederen
6110	Elektriciteit
6111	Gas
6112	Aardolieproducten
6113	Andere energiebronnen
6121	Verzekeringen
6130/6152	Andere diensten en leveringen
6170	Uitzendkrachten en personen ter beschikking gesteld van het bestuur of van een boekhoudkundige entiteit binnen het bestuur
6180	Bezoldigingen, premies voor buitenwettelijke verzekeringen, ouderdoms- en overlevingspensioenen van bestuurders die niet worden toegekend uit hoofde van een arbeidsovereenkomst.
6201	Bezoldigingen en rechtstreekse sociale voordelen - vastbenoemd personeel
6202	Bezoldigingen en rechtstreekse sociale voordelen - niet-vastbenoemd personeel
6207	Bezoldigingen en rechtstreekse sociale voordelen - onderwijzend personeel ten laste van het bestuur
6211	Werkgeversbijdragen wettelijke verzekeringen - vast benoemd personeel
6212	Werkgeversbijdragen wettelijke verzekeringen - niet vast benoemd personeel
6219	Werkgeversbijdragen wettelijke verzekeringen - responsabiliseringsbijdrage
6221	Werkgeversbijdragen voor bovenwettelijke verzekeringen - vast benoemd personeel
6222	Werkgeversbijdragen voor bovenwettelijke verzekeringen - niet vast benoemd personeel
6231	Andere personeelskosten
6400	Belastingen
6430	Andere operationele kosten
6490	Algemene werkingssubsidies
6500	Rente, commissies en kosten verbonden aan schulden
6540	Gerealiseerde wisselresultaten
6570	Andere financiële kosten
700/706	Verkopen en dienstprestaties
7080	Toegekende kortingen, ristorno's en rabatten (-)
7405/7409	Specifieke werkingssubsidies
7420	Meerwaarde op de realisatie van operationele vorderingen
7460/7462	Andere operationele opbrengsten
7531	Intrestsubsidies
7590	Andere financiële opbrengsten

2. Ontvangsten en uitgaven naar economische aard (schema T2)

Schema T2 – Ontvangsten en uitgaven naar economische aard is als bijlage opgenomen achteraan deze toelichting.

Het Stedelijk Onderwijs heeft verschillende scholenbouwprojecten opgestart die worden gerealiseerd met alternatieve financiering, de zogenaamde DBFM-projecten (Design, Build, Finance, Maintain). De budgettaire verwerking hiervan is erg complex. Hieronder wordt een overzicht gegeven van de realisatie van 2021.

DBFM		Realisatie 2021
	Ontvangsten	1.454.065
	DBFM werkingssubsidies Cadix (fase 1 en 2)	352.963
	DBFM werkingssubsidies Topsportinternaat	15.069
	DBFM intrestsubsidies Cadix (fase 1 en 2)	1.063.904
	DBFM intrestsubsidies Topsportinternaat	22.128
Exploitatie	Uitgaven	-1.911.753
	DBFM aanrekening intresten Cadix (fase 1 en 2)	-1.472.039
	DBFM aanrekening intresten Topsportinternaat	-30.802
	DBFM onderhoudskosten Cadix (fase 1 en 2)	-391.595
	DBFM onderhoudskosten Topsportinternaat	-17.317
	Saldo	-457.688
	Ontvangsten	6.223.730
	DBFM investeringssubsidie leasing Topsportinternaat	5.548.693
	DBFM investeringssubsidie budgettaire vordering Cadix (fase 1 en 2)	422.035
	DBFM investeringssubsidie budgettaire vordering Topsportinternaat	253.002
Investeringsen	Uitgaven	-5.972.363
	Voorziene werkingssmarginen binnen AG SO Cadix (fase 1 en 2)	-90.617
	DBFM activering leveranciersschuld Topsportinternaat	-333.052
	Vast actief in leasing Topsportinternaat	-5.548.693
	Saldo	251.367
	Uitgaven	-607.369
Financiering	DBFM kapitaalaflossing leasingschuld jaarlijks Cadix (fase 1 en 2)	-587.818
	DBFM kapitaalaflossing leasingschuld jaarlijks Topsportschool	-19.551
	Saldo	-607.369
Totaal		-813.690

Naast de toelichting over DBFM vermelden we hier ook het bedrag van 121.133 euro dat u terugvindt bij 'Toegestane leningen'. Het betreft hier een correctie op het totale bedrag aan vordering dat AG SO heeft naar aanleiding van een discussie met de BTW registratie over de niet aanrekening van BTW conform de emanatietheorie.

Gedetailleerde informatie vindt u verder in deze toelichting bij de waarderingsregels over de vorderingen op lange termijn.

3. Investeringsprojecten (schema T3)

Het schema T3 – Investeringsprojecten per beleidsdomein is als aparte bijlage achteraan deze toelichting toegevoegd.

Het Stedelijk Onderwijs heeft één prioritair actieplan: 'Stedelijk onderwijs bouwt mee aan de stad van morgen' (2LWS0205). Alle investeringen die het Stedelijk Onderwijs doet, dragen bij aan dit actieplan. Daarom heeft het Stedelijk Onderwijs ervoor gekozen om één investeringsproject op te nemen in het meerjarenplan. Dit investeringsproject heet 'Investeringsproject Stedelijk Onderwijs Antwerpen'.

Het Stedelijk Onderwijs beschouwt de opmaak van het meerjarenplan 2020-2025 als een nulpunt voor de investeringen. In de kolom 'Reeds gerealiseerd' vindt u de optelling van de cijfers gerealiseerd in 2020 en 2021. In de kolommen van de volgende jaren staan de cijfers die in de aanpassing meerjarenplanning van het najaar 2021 werden opgenomen.

4. Evolutie van de financiële schulden (schema T4)

Het schema T4 – Evolutie van de financiële schulden is als aparte bijlage achteraan deze toelichting toegevoegd.

Het Stedelijk Onderwijs heeft volgende financiële schulden:

- * REG leningen 2011-2012-2013. Het betreft drie leningen die de stad heeft toegestaan voor investeringen in specifieke vastgoedprojecten voor Rationeel Energie Gebruik en die nog lopen tot 2033.
- * Leasing van een pand in de Lamorinièrestraat. De leasing loopt nog tot 2024, met de mogelijkheid om het pand aan te kopen.
- * Lening zonnepanelen, gestart in 2020.
- * DBFM – alternatieve financiering Stedelijk Lyceum Cadix, fase 1 en fase 2.
- * DBFM – alternatieve financiering Topsportinternaat

5. Financiële risico's

Vlaanderen vraagt om in de beleidsrapportering van de 2de BBC-legislatuur een overzicht te geven van de financiële risico's die het bestuur loopt en van de middelen en mogelijkheden waarover het bestuur beschikt of kan beschikken om die risico's in te dekken.

Gevolgen coronacrisis

Tijdens het jaar 2021 werden er volgende specifieke extra toelagen vanuit Vlaanderen toegekend:

Extra WKT Corona hygiëne en veiligheid	114.863
Extra WKT Corona heropstart scholen	94.252
Extra WKT Corona toelagen	51.628
Extra WKT Corona toelagen	193.267
Extra WKT Corona contacttracing	134.286
Extra WKT Corona contacttracing	102.342
Extra WKT Corona contacttracing	189.207
Extra WKT Corona toelagen poets, materiaal, hygiëne, veiligheid	710.426
Totale extra corona toelagen	1.590.272

De meeste uitgaven voor deze toelagen werden opgenomen in de aankopen corona-materiaal (mondmaskers, alcoholgel, zeep, ...) (869k euro) en uitgaven door het CLB op het personeelswerkingsbudget voor onder andere de contacttracing (471k euro). De overige uitgaven zitten verdeeld over andere verschillende uitgaven posten.

Door de coronacrisis is de problematiek van leerlingen die niet over een laptop beschikken schrijnend duidelijk geworden. Vanuit de Vlaamse regering werden er daarom Digisprong middelen ter beschikking gesteld om de scholen te ondersteunen in het aankopen van een computer voor alle leerlingen. Het bedrag dat AG SO hiervoor ontving is 5.091.374 euro. Scholen kunnen deze toelagen besteden tot schooljaar 2022/2023.

Er kan geconcludeerd worden dat de jaarrekening aantoont dat de financiële risico's van de coronacrisis momenteel voldoende onder controle zijn.

Responsabiliseringsbijdrage en pensioenproblematiek

Dit onderwerp werd reeds toegelicht in de financiële nota.

Juridische procedures

Het Stedelijk Onderwijs is betrokken bij

- administratieve procedures,
- gerechtelijke procedures naar aanleiding van contractuele betwistingen
- gerechtelijke procedures met betrekking tot aansprakelijkheid
- gerechtelijke procedures met betrekking tot leerlingen of personeel.

Een aantal van deze procedures kunnen financiële gevolgen hebben en worden verder opgevolgd door de Juridische Dienst. Periodiek wordt hierover gerapporteerd aan de raad van bestuur.

6. Toelichting bij de balans (schema T5)

Het schema T5 – Toelichting bij de balans is als aparte bijlage achteraan deze toelichting toegevoegd.

In dit schema wordt de evolutie van het nettoactief en de vaste activa nog eens in beeld gebracht. Deze werden in detail besproken in de financiële nota bij de bespreking van de balans (schema J4).

7. Documentatie

De jaarrekening 2021 kan, na vaststelling door de raad van bestuur, teruggevonden worden op:

<https://www.stedelijkonderwijs.be/over-stedelijk-onderwijs/meerjarenplan-en-jaarrekening>

en op :

<https://www.antwerpen.be/nl/overzicht/stadsorganisatie-1/autonome-bedrijven/autonoom-gemeentebedrijf-stedelijk-onderwijs-antwerpen>.

8. Waarderingsregels

Vanaf 1 januari 2015 werkt het Autonoom Gemeentebedrijf Stedelijk Onderwijs Antwerpen (AG SO) conform de regelgeving van de BBC (Beleids- en Beheerscyclus). In de budgettering en registratie binnen deze BBC-regelgeving is het budgettaire resultaat belangrijk. Hierin worden zowel, voor investeringen als voor exploitatie, de ontvangsten en de uitgaven voor 100% opgenomen. Enkel in de jaarlijks aan te leveren jaarrekening (balans en staat van opbrengsten en kosten) van de algemene boekhouding worden de afschrijvingen gerapporteerd.

Waarderingsregels voor materiële vaste activa

De waarderingsregels werden vastgesteld overeenkomstig de bepalingen van de beslissing van de raad van bestuur van het Autonoom Gemeentebedrijf Stedelijk Onderwijs in zijn vergadering van 24/06/2016.

Er is een limitatieve lijst van items opgesteld waarvoor elke aankoop als investering wordt geregistreerd, ongeacht het bedrag van de individuele aankoop (eenheidsprijs). Items die niet in de lijst zijn opgenomen worden als investering geregistreerd indien het bedrag van een individueel item (eenheidsprijs) groter is dan 500 euro (excl. btw). Daarnaast wordt de geschatte levensduur van de verschillende investeringsrubrieken vastgelegd, waaraan de afschrijvingstermijn vasthangt.

Nominatieve lijst investering ongeacht eenheidsprijs per stuk

Computers en ICT	PC Tablet Laptop Softwarelicenties
Multimedia	Digitale borden TV Server
Meubilair	Tafels, stoelen en banken Bureaus & bureaustoelen Kasten & rekken Bedden
Materialen	Groot turnmateriaal zoals matten, banken, plinten, sportramen, ...

Levensduur en afschrijvingstermijn

Rubriek	Omschrijving	%/jaar	# jaar
21	Immateriële vaste activa	20%	5 jaar
220	Terreinen	0%	0 jaar
221	Gebouwen	3%	33 jaar
223	Overige zakelijke rechten op onroerende goederen	3%	33 jaar
230	Installaties	10%	10 jaar
231	Machines en gereedschappen	20%	5 jaar
232	Uitrusting en inrichting	20%	5 jaar
233	Computers en ICT	33%	3 jaar
239	Kantooruitrusting	20%	5 jaar
240	Meubilair	10%	10 jaar
241	Rollend materieel	20%	5 jaar
242	Muziekinstrumenten	10%	10 jaar

250	Terreinen en gebouwen in leasing (of soortgelijk recht)	3%	33 jaar
250	Vaste activa in leasing DBFM	3,33%	30 jaar
251	Installaties, machines en uitrusting in leasing (of soortgelijk recht)	10%	10 jaar
260	Overige materiële vaste activa	10%	10 jaar

De gebouwen waarover het AG SO beschikt op grond van erfpacht, zijn opgenomen in de boekhouding conform het advies van de Commissie voor Boekhoudkundige Normen.

De gebouwen die het AG SO opricht op gronden die het ter beschikking heeft op grond van erfpacht, worden in de balans opgenomen en afgeschreven over de normale economische gebruiksduur van gebouwen met als maximum de resterende duur van het recht van erfpacht.

De normaal gangbare lineaire percentages zijn de volgende: cfr. beslissing 24/06/2016 en cfr. beslissing 24/05/2019.

De fundamentele herstellingswerken, die de levensduur van het onroerend goed aanzienlijk verhogen, worden in de boekhouding verwerkt als investeringen. Het AG SO hanteert echter een van de investeringen in gebouwen afwijkend percentage voor grote schilderwerken aan gebouwen. Er wordt geoordeeld dat deze werken een kortere levensduur hebben dan het geheel van het gebouw. Voor de grote schilderwerken wordt het grensbedrag van 2.500 euro genomen en voor de herstellingswerken het grensbedrag van 5.000 euro.

Investeringsubsidies

Investeringsubsidies worden in resultaat genomen volgens hetzelfde ritme als de afschrijvingen op de vaste activa waarop de investeringssubsidies betrekking hebben of, in voorkomend geval, ten beloop van het saldo bij realisatie of buiten gebruik stelling van de betrokken vaste activa. Vanaf 2014 werden de waarderingsregels in die zin gewijzigd, dat ook de AGION subsidies in de kapitaalsubsidies op het passief van de balans werden erkend, die formeel door AGION werden toegekend in de periode tussen jaarafsluit en de datum waarop de jaarrekening werd opgesteld, voor zover ze ook effectief werden ontvangen in deze periode en voor zover ze reeds gemaakte kosten dekten, die uitgedrukt werden in de materiële vaste activa.

Vorderingen op korte termijn

Vorderingen worden in de balans opgenomen voor hun nominale waarde.

Op de vorderingen worden waardeverminderingen toegepast, zo er voor het geheel of een gedeelte van de vordering onzekerheid bestaat over de betaling hiervan op de vervaldag.

Wanneer op basis van de vervaldagenbalans blijkt dat vorderingen voor meer dan een bepaald aantal dagen openstaan, wordt een bepaald percentage van de openstaande vordering geboekt als waardevermindering:

Aantal dagen openstaand	Percentage waardevermindering
90 dagen	25%
120 dagen	50%
180 dagen	75%
240 dagen	100%

Vorderingen op lange termijn

Alhoewel de waarderingsregels enkel toepasselijk zijn op de vorderingen op korte termijn, geven we hier graag wat meer toelichting over de evolutie van de vorderingen op lange termijn.

In de rubriek 2903 is een vordering op LT opgenomen ten aanzien van de BTW voor een bedrag van 793.003 euro. Dit is een daling ten opzichte van 2020 met 121.133 euro. Het betreft een correctie op de vordering die einde 2020 in de jaarrekening was opgenomen.

Zoals toegelicht in de jaarrekening van 2019 verrekende Digipolis op zijn facturen aan AG SO geen aparte vermelding van BTW volgens de emanatietheorie. Deze emanatietheorie houdt in dat Digipolis, gezien de beheersoverdracht, door haar leden wordt beschouwd als het 'verlengstuk' van haar leden en als gevolg hiervan geen BTW hoeft af te dragen over de vergoedingen betaald door haar leden. De essentie is dat er een spanningsveld bestaat tussen de oudere federale BTW-wetgeving en de recentere Vlaamse decreten die de organisatie van de lokale besturen regelt. De oude federale wetgeving kent de IVA's, de EVA's en de Intergemeentelijke Samenwerkingsverbanden van de recentere Vlaamse decreten niet en erkent enkel de traditionele organisatievormen.

Concreet betekent dit dat alle door de federale wetgeving 'niet erkende' instellingen onderhevig zijn aan artikel 4 van het BTW-wetboek en er aldus BTW had moeten verrekend worden op alle transacties tussen de 'niet erkende' leden en Digipolis.

Jammer genoeg hebben de centrale BTW-diensten het standpunt ingenomen dat de emanatietheorie niet van toepassing is ten aanzien van leden die als belastingplichtige kwalificeren overeenkomstig artikel 4 van het BTW-wetboek. Toegepast op Digipolis, betekent dit dus dat er BTW had moeten worden aangerekend aan AG SO want het niet aanrekenen van BTW betekent voor hen dat Digipolis oneerlijke concurrentie voert ten opzichte van privébedrijven.

Het totale bedrag van deze LT vordering is samengesteld als volgt:

Intresten boetes 2014/2015/2016	785.124
Digipolis 2014/2015/2016	-121.133
Intresten 2017	2.312
Intresten 2018	2.366
Saldo 2017	48.157
Saldo 2018	49.281
Saldo 2019	9.473
Saldo 2020	17.424
In ons voordeel	793.003

Samen met Digipolis en de andere geïmpacteerde leden van de groep Antwerpen, werd een juridische procedure gestart. Hierover wordt gepleit op 02/09/2022. De uitspraak wordt in oktober 2022 verwacht. Bij een uitspraak in het nadeel van groep Antwerpen moeten de bedragen nog budgettair verwerkt worden. Cashmatig werden deze reeds betaald, vandaar ook een LT vordering.

9. Toegestane werkings- en investeringssubsidies voor het boekjaar

Sinds 1 september 2012 organiseert de vzw BIF het artistieke luik van de balletopleiding in de Koninklijke Balletschool te Antwerpen (KBA) en de stedelijke basisschool. Vzw BIF heeft hiertoe personeel aangesteld. De samenwerking tussen Stedelijk Onderwijs en vzw BIF is opgenomen in een beheersovereenkomst. Deze beheersovereenkomst bepaalt niet alleen de wijze waarop vzw BIF het artistieke luik van de balletopleidingen moet organiseren, maar ook de wijze waarop het Stedelijk Onderwijs deze taken financiert. De raad van bestuur keurde de huidige beheersovereenkomst goed op 26 juni 2020. Daarin is in artikel 15 §6 het volgende opgenomen: *‘Als bij jaarafsluit van het kalenderjaar N blijkt dat de dotatie niet volledig is besteed, dan wordt dit overschot door de vzw BIF in resultaat genomen en bestemd om de verlaging van de dotatie van het kalenderjaar N+1 voor hetzelfde bedrag te compenseren.’*

Naar aanleiding van de bestemming van het resultaat van boekjaar 2020 is het bedrag van de dotatie 2021 gedaald met 114.336 euro.

Toegestane werkingssubsidies	Realisatie 2021
Dotatie personeel 2021	734.356
Dotatie gastdocenten 2021	10.000
Verwerking resultaat 2020 in mindering	-114.336
In ons voordeel	630.020

De budgetten voor de uitbetaling van de dotatie aan de vzw BIF zijn voorzien in het meerjarenplan 2020-2025 van het Stedelijk Onderwijs.

10. Verbonden entiteiten

AG SO heeft geen deelnemingen in verbonden entiteiten.

11. Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Erfpacht

Voor de uitoefening van haar bedrijf beschikt het AG SO over gebruiksrechten op gebouwen. Deze rechten vloeien voort uit een erfpacht over 50 of 99 jaar, afgesloten met de stad Antwerpen, tegen een éénmalige vergoeding van 1 euro. Dit erfpacht slaat op de gebouwen opgenomen hieronder. Deze onroerende goederen worden aangewend om conform de statuten en de beheersovereenkomst permanent te voorzien in onderwijsactiviteiten. Het ligt in de bedoeling van AG SO om haar activiteiten uit te oefenen op permanente wijze, waarbij het huidige erfpachtcontract wordt voortgezet en na afloop van het contract principieel wordt hernieuwd. Boekhoudkundig wordt dit contract als volgt verwerkt: 223@4890 voor 1,00 euro. Alle verbeterings- en inrichtingswerken en investeringen in onroerende goederen in erfpacht worden evenwel op de 223 rekening geboekt.

Bij het einde van de erfpacht zal de erfverpachter een vergoeding verschuldigd zijn aan de erfpachter gelijk aan de meerwaarde die op dat tijdstip zal ontstaan door de aan de gebouwen aangebrachte verbouwingen of nieuw opgerichte gebouwen met subsidies van AGIO.

De lijst van percelen in erfpacht wordt achteraan deze toelichting bijgevoegd.

In de materiële vaste activa zijn de waarden mee opgenomen van investeringen in gebouwen waarvan het AG SO nog geen juridische overeenkomst heeft afgesloten met de stad Antwerpen. De inhaalbeweging om voor alle locaties en gebouw een duidelijk zakelijk recht (in de vorm van een erfpacht of een gebruikersovereenkomst) te hebben, is volop lopende. In dezelfde beweging wordt samen met de stad gewerkt aan het overdragen van de eigendommen van het AG SO aan de stad, die deze dan onmiddellijk terug in erfpacht geeft aan het AG SO. Verwacht wordt dat de effecten van deze bewegingen zichtbaar worden in de jaarrekening 2022.

DBFM

Het AG SO heeft een contract afgesloten met DBFM Scholen van Morgen NV waarin het AG SO zich verbindt een beschikbaarheidsvergoeding te betalen gespreid over 30 jaar. De Raad van Bestuur keurde op 17 februari 2017 (jaarnummer 24) het aanbestedingsdossier van het project Stedelijk Lyceum Cadix goed, inclusief de eenmalige terbeschikkingstellingsvergoeding en de beschikbaarheidsvergoeding gedurende 30 jaar voor een bedrag van circa 34 mio euro (eigen aandeel zonder indexatie). In het meerjarenplan 2020-2025, zoals goedgekeurd door de Raad van Bestuur, zijn de kosten voor de beschikbaarheidsvergoeding mee opgenomen.

In augustus 2017 werd de DBFM-overeenkomst ondertekend voor Campus Cadix. In januari 2020 werd de DBFM-overeenkomst ondertekend voor Topsportinternaat. Uit de ondertekening van deze overeenkomsten vloeien rechten en verplichtingen voort. Vanaf de voorlopige oplevering van de gebouwen zullen deze tot uiting worden gebracht in de balans. De voorlopige opleveringen voor Campus Cadix worden voorzien in 2018 (fase 1: CAD-loodsen + stookplaats VA), in 2019 (fase 2: Nieuwbouw Kempisch Dok) en in 2022 (fase 3: Nieuwbouwvleugels Noord en Zuid + Restauratie Van Averbekke). De voorlopige oplevering voor nieuwbouw Topsportinternaat was in 2021. In de periode tussen de ondertekening van de overeenkomst en de voorlopige oplevering worden de rechten en verplichtingen met betrekking tot het vast actief, de component bouw, buiten balans opgenomen. Het gaat om volgende elementen:

- 30 maal de component bouw van de bruto beschikbaarheidsvergoeding op jaarbasis verhoogd met de eenmalige vergoeding;
- 30 maal de subsidie voor de component bouw van de bruto beschikbaarheidsvergoeding op jaarbasis verhoogd met de subsidie voor de eenmalige vergoeding.

De componenten financiering en onderhoud worden niet weergegeven in onderstaand schema omdat ze bij oplevering van het gebouw niet mee verwerkt worden in de balans. In de DBFM-overeenkomst verleent AG SO een recht van opstal aan de DBFM-vennootschap voor 30 jaar. De waarde van het opstalrecht werd bij notariële akte bepaald op 1 euro. Ook dit recht van opstal wordt opgenomen in de rechten en verplichtingen buiten de balans.

Onderstaande tabel toont de opgenomen rechten en verplichtingen buiten de balans:

Rekening	Naam rekening	2020	2021	Totaal
020	Cred. van BH entiteit, houder zakelijk recht	5	0	5
021	Cred. van derden, houder zakelijk recht	-5	0	-5
050	Verplichtingen tot aankoop	54.614.964	-5.931.898	48.683.066
051	Crediteuren wegens verplichtingen tot tot aankoop	-54.614.964	5.931.898	-48.683.066
094	Recht op invest subs bij verplichting tot aankoop	39.109.522	-4.261.576	34.847.946
095	Recht op invest subs bij verplichting tot aankoop	39.109.522	-4.261.576	34.847.946

Personeel

Bij AG SO is zowel onderwijzend personeel (gesubsidieerd personeel) als niet gesubsidieerd personeel (op payroll AG SO) tewerkgesteld.

Gesubsidieerd personeel

Hierbij vindt u een overzicht van het aantal personeelsleden dat in 2021 een dienstverband had met het stedelijk onderwijs.

Jaar	Aantal
2021	7.125
2020	6.852
2019	6.812
2018	6.744
2017	6.745
2016	6.638
2015	6.563

Wanneer we kijken naar een ijkmoment op 30/04 van elk jaar van het aantal gesubsidieerde medewerkers, gaat dit over:

Jaar	Aantal
30 april 2022	5.800
30 april 2021	5.702
30 april 2020	5.239
30 april 2019	4.824
30 april 2018	4.503
30 april 2017	4.165
30 april 2016	3.947

Het begrotingsprincipe van de universaliteit houdt in dat het bestuur alle geraamde ontvangsten en uitgaven moet opnemen in het budget. In de rekening moeten alle gerealiseerde ontvangsten en uitgaven worden geregistreerd. Alle ontvangsten en alle uitgaven, ook al compenseren ze elkaar, moeten voor het volledige bedrag ingeschreven worden. Compensatie is daarbij niet toegelaten.

De verwerking van de wedden van het gemeentelijk onderwijzend personeel - die door het Agentschap voor onderwijsdiensten rechtstreeks aan het onderwijzend personeel worden betaald - is een toepassing van dit beginsel. De bezoldigingen van die personeelsleden zijn immers gemeentelijke uitgaven die door de Vlaamse Gemeenschap onder de vorm van subsidies worden terugbetaald. De bedragen worden gelijktijdig ingeschreven als uitgaven (wedden, personeelskosten) en ontvangsten (werkingssubsidies), ook al is er geen reële geldstroom binnen de gemeente.

Conform BBC en schoollistings werden volgende bedragen opgenomen in de jaarrekening 2021 van AG SO:

Onderwijsniveau	Wedde en verlofgeld (6208)	RSZ (6218)	Totaal (62 = 7408)
BAO	106.503.933	9.686.908	116.190.841
BUO	35.928.788	3.736.267	39.665.055
CLB	5.593.939	670.461	6.264.400
VWO	18.000.626	1.900.628	19.901.254
DKO	14.566.250	1.397.926	15.964.176
SEO	67.497.271	6.012.544	73.509.814
Eindtotaal	248.090.807	23.404.734	271.495.541

Niet-gesubsidieerd personeel

Jaar	Voltijds	Deeltijds	Totaal in VTE
2021	239	482	513,60
2020	240	498	523,60
2019	234	506	520,37
2018	230	543	531,52
2017	244	516	534,59
2016	253	501	532,99
2015	256	501	535,36

In de jaarrekening 2021 van AG SO vertegenwoordigt het niet gesubsidieerd personeel volgende loonkost ('62'):

Budgetpositie	Omschrijving	Totaal
6201	Bezoldigingen en soc.voord. vast benoemd pers	3.630.680
6202	Bezoldigingen en soc.voord. nt vast benoemd pers	18.233.260
6207	Mandaten	90.035
6211	Werkgeversbijdrage RSZ vast benoemd personeel **	1.527.327
6212	Werkgeversbijdragen wett. verzek. nt. vast benoemd	4.720.731
6219	Responsabiliseringsbijdrage	3.256.769
6221	Hospitalisatieverzekering vast benoemd personeel	16.953
6222	Hospitalisatieverzekering niet vast benoemd personeel	105.973
6231	Overige personeelskosten	2.110.724
Eindtotaal		33.692.452

12. Verklaring van de materiële verschillen tussen budget en realisatie

De verklaring van de materiële verschillen tussen budget en realisatie vindt u terug in de financiële nota. Bij de bespreking van schema J2 – Staat van het financieel evenwicht werden de belangrijkste posten verder toegelicht. We geven hier als samenvatting enkel terug een overzicht van de belangrijkste verschillen in de cijfers:

Budgettair resultaat	Realisatie 2021	Aanpassing MJP	Vershil
Exploitatiesaldo	14.415.044	13.889.858	525.186
Ontvangsten	381.129.978	373.152.801	7.977.178
Uitgaven	-366.714.935	-359.262.943	-7.451.992
Financieringssaldo	4.019.962	3.885.601	134.361
Ontvangsten	5.562.693	5.548.853	13.840
Uitgaven	-1.542.731	-1.663.252	120.520
Investeringssaldo	-16.496.920	-20.704.831	4.207.911
Ontvangsten	31.090.416	38.231.934	-7.141.518
Uitgaven	-47.587.336	-58.936.765	11.349.429
Budgettair resultaat 2021	1.938.086	-2.929.372	4.867.458

De belangrijkste verschillen voor de meerontvangsten (+8,0 mio euro) worden in onderstaande tabel opgelijst.

Ontvangsten	Realisatie 2021	Aanpassing MJP	Vershil
Lonen gesubsidieerd personeel	271.495.541	263.251.248	8.244.292
Vlaanderen specifieke subsidies (oa corona)	7.777.535	7.399.509	378.026
Vlaanderen werkingstoelagen	40.758.026	40.435.412	322.614
Agion Huursubsidies	293.827	181.933	111.894
Stad werkingssubsidies	48.721.774	48.941.209	-219.435
Doorrekeningen aan leerlingen	4.201.128	4.456.418	-255.290
Europese projectsubsidies	45.855	348.590	-302.735
Ontvangsten	373.293.685	365.014.319	8.279.366

De meerrealisatie van de exploitatie uitgaven bedraagt in totaal 7,4 mio euro. De belangrijkste meer- en minderuitgaven (+7,7 mio euro) worden in onderstaande tabel opgelijst.

Uitgaven	Realisatie 2021	Aanpassing MJP	Vershil
Lonen gesubsidieerd personeel	271.495.541	263.251.248	8.244.292
Nutsvoorzieningen	8.275.555	6.567.629	1.707.926
Projecten	777.022	1.363.043	-586.021
Aankopen door te rekenen aan leerlingen	3.360.759	3.872.155	-511.396
Klein ICT materiaal	3.803.894	3.476.954	-326.939
Nascholing/teambuilding	678.312	977.591	-299.278
Erelonen	3.351.341	3.597.764	-246.424
Kosten roerende goederen	1.182.868	1.045.884	-136.984
Belastingen	248.085	142.159	-105.926
Uitgaven	293.173.376	284.294.427	7.739.250

De realisatiegraad van de investeringsuitgaven ligt voor het hele AG SO op circa 81%, namelijk 47,6 mio euro (-11,3 mio euro). Specifiek voor het masterplan patrimonium werd 85% van de geplande uitgaven gerealiseerd.

De realisatie van de investeringsontvangsten is 81% of 31 mio euro, (- 7,1 mio euro). De spreiding van de ontvangsten, en vooral van deze gekoppeld aan de VESPA-projecten, blijkt in de realiteit enigszins af te wijken. Dit is een aandachtspunt bij de volgende aanpassing meerjarenplanning om de spreiding nauwkeuriger te voorzien.

Dit resulteert in een investeringsaldo van -16,5 mio euro ten opzichte van het gebudgetteerd resultaat van -20,7 mio euro.

Het AG SO realiseert in 2021 een positief budgettair resultaat van 1.938.086 euro. Het gecumuleerd budgettaire resultaat bij aanpassing meerjarenplan 2020 - 2025 neemt toe en bedraagt op 31/12/2021 40.180.148 euro.

Aansluiting tussen de algemene en budgettaire boekhouding

De financiële toestand van het Stedelijk Onderwijs kan worden bekeken vanuit twee invalshoeken, namelijk via de algemene en via de budgettaire boekhouding. Vermits beide een ander zicht geven op dezelfde cijfers, moeten beide dan ook aansluiten met elkaar.

In de algemene boekhouding wordt gesproken over het netto bedrijfskapitaal (NBK) en worden de balanscijfers gebruikt. In de budgettaire boekhouding wordt gesproken van het gecumuleerde budgettaire resultaat. Beide leveren een bedrag op van 40.180.150 euro.

Budgettaire boekhouding	
GBR 01/01/2015	25.044.438
BR 2015	9.637.590
BR 2016	4.179.732
BR 2017	-4.756.326
BR 2018	3.023.024
BR 2019	-8.338.950
BR 2020	9.452.556
BR 2021	1.938.086
GBR 31/12/2021	40.180.150*
GBR = Gecumuleerd Budgettair Resultaat	
BR = Budgettair Resultaat	
* Door de afrondingen over de jaren is er een verschil van 2 euro	

Hieronder vindt u de berekening van de aansluiting volgens het wettelijke schema dat door Vlaanderen is opgelegd.

Liquide middelen	5500	5.309.502	
	5540	18.126.099	
	5700	56.678	
	5710	39.589	
	5720	80	
	5800	1.997	
Totale Liquide middelen		23.533.945	(1)
Vorderingen KT	4000	1.645.764	
	4005	41.379	
	4040	790.711	
	4050	3.394	
	4060	75.477	
	4061	790.967	
	4151	23.366.098	
	4153	14.221.882	
	4160	22.333	
Totale vorderingen KT		40.958.004	(2)
Schulden KT	4400	-8.396.981	
	4440	-2.522.079	
	4441	-3.863.039	
	4491	-8.219.406	
	4493	-85.318	
	4530	-263.130	
	4540	-134.232	
	4550	0	
	4590	-467.115	
	4750	-32.698	
	4890	-327.803	
Totale schulden KT		-24.311.801	(3)
Budgettair nettowerkkapitaal		40.180.148	(4) = (1) + (2) + (3)
	499	0	(5)
Budgettair nettowerkkapitaal + wachtrekeningen*		40.180.148	(6) = (4) + (5)
Gecumuleerd budgettair resultaat (schema J2)*		40.180.148	(7)
Verschil tss algemene en budgettaire boekhouding		0	(8) = (6) - (7)

Stedelijke restmiddelen

Het college besliste op 23 oktober 2020 dat, ook tijdens deze BBC-cyclus 2020-2025 de AG's 50% van de restmiddelen van het boekjaar moeten terugstorten aan de stad. De andere 50% mogen de AG's zelf inzetten voor nieuw beleid, na goedkeuring van de bestemming ervan door het college.

Begin 2016 definieerde het college de berekening van deze restmiddelen als 'positieve afwijkingen van het exploitatieresultaat'. Deze berekeningswijze blijft ook nu van kracht en AG SO heeft de door het college goedgekeurde berekeningswijze van de restmiddelen toegepast op de cijfers van de jaarafsluit 2021. Het verschil tussen het gebudgetteerde en het gerealiseerde exploitatieresultaat is 525.186 euro.

Normaliter moet 50% van dit bedrag, zijnde 262.593 euro worden teruggestort aan de stad Antwerpen. Vanwege de hoge energieprijzen heeft het college bepaald dat dit bedrag niet moet worden teruggestort naar de stad en dat het totaal bedrag van de stedelijke restmiddelen samen met het budgettaire resultaat van 2021 kan ingezet worden om reeds een deel van de meeruitgaven voor energie te financieren. De budgettaire verwerking hiervan zal gebeuren bij de eerstvolgende aanpassing van het meerjarenplan 2020-2025. Indien de meeruitgaven van de energiekosten het bedrag van het budgettaire resultaat en stedelijke restmiddelen overstijgt, kan in de aanpassing meerjarenplanning van het najaar 2022 een bijkomende dotatie worden gemotiveerd.

13. Toelichting ontvangsten en uitgaven met buitengewone invloed op budgettair resultaat

Reeds eerder werd vermeld dat de Vlaamse regering een bedrag van 5,1 mio euro heeft toegekend in het kader van de Digisprong. Deze toelagen kunnen door de scholen worden besteed aan ICT materiaal voor de leerlingen in 2021 en 2022. Op basis van het voorzichtigheidsprincipe werd tijdens de aanpassing van het meerjarenplan zeer concreet, maar in de mate van het mogelijke en met de actuele kennis, hiermee rekening gehouden.

De impact van de coronacrisis is weliswaar beperkter dan vorig boekjaar maar vereist toch ook nu nog voldoende aandacht naar mogelijke impact.

De stijging van de energieprijzen en stijging van het verbruik (omwille van verluchting tijdens de corona pandemie) hebben er wel toe geleid dat er meer besteed werd aan energiekosten dan gebudgetteerd. In 2021 kon dit worden opgevangen door andere budgettaire posten. Vermits niet geweten is hoelang deze hoge energieprijzen zullen aanhouden, zal de nodige aandacht hieraan besteed worden bij de volgende aanpassingen van het meerjarenplan in 2022.

Desondanks het voorgaande kunnen we stellen dat de realisatie van 2021 geen bijkomende uitzonderlijke ontvangsten en uitgaven met zich heeft mee gebracht.

14. Toelichting over overgedragen kredieten voor investeringen en financieringen

Bij het afsluiten van het boekjaar 2020 heeft AG SO geen kredieten automatisch overgedragen naar 2021: deze werden grondig bekeken en eventueel verwerkt in de aanpassing meerjarenplanning van 2021.

Deze werkwijze is ook van toepassing op het einde van het jaar 2021.

Voor wat betreft de overgedragen kredieten van financieringen zet het Stedelijk Onderwijs de aflossing van de lopende leningen verder:

- * REG leningen 2011-2012-2013
- * Leasing van het pand in de Lamorinièrestraat.
- * DBFM – alternatieve financiering Stedelijk Lyceum Cadix, fase 1 en fase 2.
- * Lening zonnepanelen bij AGION

In 2021 werd er gestart met de financiële verwerking van het project DBFM – alternatieve financiering Topsportinternaat.

15. Bijlagen

Schema T1: Ontvangsten en uitgaven naar functionele aard

	Jaarrekening		Meerjarenplan			
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
00 Algemene financiering						
Exploitatie						
Uitgaven	258.343.526	271.806.030	268.817.171	274.162.134	279.642.066	285.231.352
Ontvangsten	89.070.896	91.207.571	92.948.253	95.359.186	95.900.986	97.970.208
Saldo	-169.272.631	-180.598.459	-175.868.919	-178.802.947	-183.741.079	-187.261.144
Financiering						
Uitgaven	1.751.851	1.542.731	2.254.166	2.691.651	2.701.689	2.709.300
Ontvangsten	40.670	5.548.693	45.064.537	0	0	0
Saldo	-1.711.180	4.005.962	42.810.371	-2.691.651	-2.701.689	-2.709.300
06 Lerende en werkende stad						
Exploitatie						
Uitgaven	85.123.202	94.908.905	98.188.694	101.172.663	102.122.001	103.919.686
Ontvangsten	270.459.312	289.922.407	285.306.359	289.154.342	294.586.639	300.158.349
Saldo	185.336.110	195.013.502	187.117.665	187.981.679	192.464.638	196.238.664
Investerings						
Uitgaven	54.582.187	47.587.336	125.732.349	80.088.264	56.454.154	56.353.643
Ontvangsten	49.670.443	31.090.416	62.433.575	57.188.621	48.564.234	42.293.001
Saldo	-4.911.744	-16.496.920	-63.298.774	-22.899.643	-7.889.920	-14.060.642
Financiering						
Uitgaven	0	0				
Ontvangsten	12.000	14.000				
Saldo	12.000	14.000				

Autonoom gemeentebedrijf Stedelijk Onderwijs Antwerpen / Toelichting bij de jaarrekening 2021

Schema T2: Ontvangsten en uitgaven naar economische aard

	Jaarrekening		Meerjarenplan			
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
I. Exploitatie-uitgaven						
A. Operationele uitgaven	341.912.675	365.137.518	364.122.732	371.738.594	378.264.615	385.747.742
1. Goederen en diensten	43.495.540	53.667.821	55.385.801	56.035.481	56.387.918	57.307.591
2. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	290.791.582	305.187.993	305.160.581	311.867.159	317.933.389	324.299.688
b. Vastbenoemd niet-onderwijzend personeel	8.763.042	8.431.729	9.259.759	10.253.753	10.492.475	10.914.065
c. Niet-vastbenoemd niet-onderwijzend personeel	21.697.252	23.059.964	24.973.054	25.279.177	25.592.067	25.911.837
d. Onderwijzend personeel ten laste van het bestuur	88.649	90.035	100.000	100.000	100.000	100.000
e. Onderwijzend personeel ten laste van andere overheden	258.089.459	271.495.541	268.516.273	273.886.599	279.364.331	284.951.617
f. Andere personeelskosten	2.153.179	2.110.724	2.311.495	2.347.631	2.384.517	2.422.170
4. Toegestane werkingssubsidies	719.957	630.020	759.043	767.024	782.304	794.773
- aan andere begunstigden	719.957	630.020	759.043	767.024	782.304	794.773
5. Andere operationele uitgaven	6.905.596	5.651.684	2.817.306	3.068.931	3.161.004	3.345.690
B. Financiële uitgaven	1.554.054	1.577.417	2.883.134	3.596.203	3.499.451	3.403.296
1. Rente, commissies en kosten verbonden aan schulden	1.532.776	1.533.892	2.872.250	3.585.230	3.488.447	3.392.259
- aan financiële instellingen	1.532.776	1.533.892	2.872.250	3.585.230	3.488.447	3.392.259
2. Andere financiële uitgaven	21.277	43.525	10.883	10.972	11.004	11.037

II. Exploitatieontvangsten	2020	2021	2022	2023	2024	2025
A. Operationele ontvangsten	358.443.828	380.041.542	376.415.157	382.144.944	388.165.574	395.854.968
1. Ontvangsten uit de werking	5.157.382	6.505.249	8.929.783	8.919.314	8.954.239	8.983.847
3. Werkingssubsidies	350.909.986	372.192.528	366.839.633	372.576.230	378.551.810	386.216.458
a. Algemene werkingssubsidies	89.065.540	91.205.337	92.943.253	95.354.186	95.895.986	97.965.208
- Andere algemene werkingssubsidies	89.065.540	91.205.337	92.943.253	95.354.186	95.895.986	97.965.208
- van de Vlaamse overheid	42.878.075	42.483.563	42.674.925	43.552.503	43.814.838	44.070.545
- van de gemeente	46.187.465	48.721.774	50.268.327	51.801.683	52.081.148	53.894.664
b. Specifieke werkingssubsidies	261.844.446	280.987.191	273.896.380	277.222.044	282.655.824	288.251.250
- van de Vlaamse overheid	260.817.627	280.168.753	272.652.188	276.236.077	281.655.542	287.252.915
- van de provincie	2.444	2.500				
- van de gemeente	658.193	649.878	897.890	905.301	918.337	915.090
- van andere entiteiten	366.183	166.060	346.302	80.666	81.945	83.244
5. Andere operationele ontvangsten	2.376.460	1.343.765	645.741	649.400	659.524	654.663
B. Financiële ontvangsten	1.086.380	1.088.437	1.839.455	2.368.584	2.322.052	2.273.590
III. Exploitatiesaldo	16.063.480	14.415.044	11.248.746	9.178.731	8.723.559	8.977.520
I. Investeringsuitgaven	2020	2021	2022	2023	2024	2025
B. Investeringsuitgaven in materiële vaste activa	54.476.900	47.133.649	125.173.112	79.380.838	55.925.409	55.930.804
1. Gemeenschapsgoederen en bedrijfsmatige materiële vaste activa	54.486.757	47.155.119	125.173.112	79.380.838	55.925.409	55.930.804
a. Terreinen en gebouwen	46.108.183	30.048.730	63.249.215	72.201.156	47.275.484	44.834.575
c. Roerende goederen	8.321.447	11.134.026	12.749.551	7.179.682	8.649.925	11.096.229
d. Leasing en soortgelijke rechten	57.127	5.972.363	49.174.345			
2. Andere materiële vaste activa	-9.857	-21.470				
a. Terreinen en gebouwen	-9.857	-21.470				
C. Investeringsuitgaven in immateriële vaste activa	105.287	453.687	559.238	707.426	528.745	422.839

II. Investeringsontvangsten	2020	2021	2022	2023	2024	2025
D. Investeringssubsidies en -schenkingen	49.670.443	31.090.416	62.433.575	57.188.621	48.564.234	42.293.001
- van de Vlaamse overheid	12.822.320	6.908.567	27.776.351	23.555.523	14.818.433	6.369.779
- van de gemeente	36.576.367	22.398.729	34.596.588	33.633.098	33.745.801	35.923.222
- van andere entiteiten	271.757	1.783.121	60.636			
III. Investeringsaldo	-4.911.744	-16.496.920	-63.298.774	-22.899.643	-7.889.920	-14.060.642
Saldo exploitatie en investeringen	11.151.736	-2.081.876	-52.050.027	-13.720.912	833.639	-5.083.122
I. Financieringsuitgaven	2020	2021	2022	2023	2024	2025
A. Vereffening van financiële schulden	1.622.839	1.663.864	2.254.166	2.691.651	2.701.689	2.709.300
1. Periodieke aflossingen van opgenomen leningen en leasings	1.622.839	1.663.864	2.254.166	2.691.651	2.701.689	2.709.300
C. Toegestane leningen en betalingsuitstel	129.011	-121.133				
1. Toegestane leningen	129.011	-121.133				
- aan andere begunstigen	129.011	-121.133				
II. Financieringsontvangsten	2020	2021	2022	2023	2024	2025
A. Aangaan van financiële schulden	40.670	5.548.693	45.064.537			
- opname van leningen en leasings bij financiële instellingen		5.548.693	45.064.537			
- opname van leningen en leasings bij andere entiteiten	40.670					
C. Vereffening van toegestane leningen en betalingsuitstel	12.000	14.000				
1. Terugvordering van toegestane leningen	12.000	14.000				
a. Periodieke terugvorderingen	12.000	14.000				
III. Financieringsaldo	-1.699.180	4.019.962	42.810.371	-2.691.651	-2.701.689	-2.709.300
Budgettair resultaat van het boekjaar	9.452.556	1.938.086	-9.239.657	-16.412.563	-1.868.049	-7.792.422

Autonoom gemeentebedrijf Stedelijk Onderwijs Antwerpen / Toelichting bij de jaarrekening 2021

Schema T3: Investeringsproject: Investerings Stedelijk Onderwijs Antwerpen

	Reeds gerealiseerd	Nog te realiseren		Totaal	Jaarlijkse transacties in MJP					
		in MJP	in MJP		na MJP	Jaarrekening		Meerjarenplan		
	2020					2021	2022	2023	2024	2025
Uitgaven	102.169.523	318.628.410		420.797.933	54.582.187	47.587.336	125.732.349	80.088.264	56.454.154	56.353.643
B. Investerings in materiële vaste activa	101.610.549	316.410.162		418.020.712	54.476.900	47.133.649	125.173.112	79.380.838	55.925.409	55.930.804
1. Gemeenschapsgoederen en bedrijfsmatige materiële vaste activa	101.641.876	316.410.162		418.052.039	54.486.757	47.155.119	125.173.112	79.380.838	55.925.409	55.930.804
a. Terreinen en gebouwen	76.156.913	227.560.430		303.717.343	46.108.183	30.048.730	63.249.215	72.201.156	47.275.484	44.834.575
c. Roerende goederen	19.455.474	39.675.387		59.130.860	8.321.447	11.134.026	12.749.551	7.179.682	8.649.925	11.096.229
d. Vaste activa in leasing of op grond van een soortgelijk recht	6.029.490	49.174.345		55.203.835	57.127	5.972.363	49.174.345			
2. Andere materiële vaste activa	-31.327	0		-31.327	-9.857	-21.470				
a. Terreinen en gebouwen	-31.327	0		-31.327	-9.857	-21.470				
C. Investerings in immateriële vaste activa	558.974	2.218.248		2.777.222	105.287	453.687	559.238	707.426	528.745	422.839
Ontvangsten	80.760.860	210.479.432		291.240.291	49.670.443	31.090.416	62.433.575	57.188.621	48.564.234	42.293.001
D. Investeringsubsidies en -schenkingen	80.760.860	210.479.432		291.240.291	49.670.443	31.090.416	62.433.575	57.188.621	48.564.234	42.293.001

Autonoom gemeentebedrijf Stedelijk Onderwijs Antwerpen / Toelichting bij de jaarrekening 2021

Schema T4: Evolutie van de financiële schulden

Financiële schulden op 31 december	Jaarrekening		Meerjarenplan			
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
A. Financiële schulden op lange termijn	42.411.831	46.149.826	88.060.463	85.358.774	82.649.475	80.021.962
1. Financiële schulden op 1 januari	44.015.699	42.411.831	45.687.578*	88.060.463	85.358.774	82.649.475
2. Nieuwe leningen	40.670	5.548.693	45.064.537			
3. Aflossingen	-226	-19.551				
4. Overboekingen	-1.644.313	-1.791.147	-2.691.651	-2.701.689	-2.709.300	-2.627.513
5. Andere mutaties						
B. Financiële schulden op lange termijn die binnen het jaar vervallen	1.644.313	1.791.147	2.691.651	2.701.689	2.709.300	2.627.513
1. Financiële schulden op 1 januari	1.622.613	1.644.313	2.254.166	2.691.651	2.701.689	2.709.300
2. Aflossingen	-1.622.613	-1.644.313	-2.254.166	-2.691.651	-2.701.689	-2.709.300
3. Overboekingen	1.644.313	1.791.147	2.691.651	2.701.689	2.709.300	2.627.513
4. Andere mutaties						
C. Financiële schulden op korte termijn						
Totaal financiële schulden	44.056.144	47.940.973	90.752.115	88.060.463	85.358.774	82.649.475

* De bedragen bij 'Meerjarenplan' zijn die van de vierde aanpassing van het meerjarenplan. Het effect van niet-opgenomen leningen in 2021 is hier niet in verwerkt en wordt pas zichtbaar bij de vijfde aanpassing van het meerjarenplan.

Autonoom gemeentebedrijf Stedelijk Onderwijs Antwerpen / Toelichting bij de jaarrekening 2021

Overzicht erfpacht

Straatnaam + nr kadaster	Kadasternr	District	PC	Nr erfp	Startdatum	Stopdatum
Albert Bevernagelei 65	1100227A0023X6	Deurne	2100	5	3/02/2012	2/02/2111
Albertstraat 24	1100206F1342K4	Antwerpen	2018	1	23/12/2011	22/12/2110
Albertstraat 32	1100206F1342D6	Antwerpen	2018	1	23/12/2011	22/12/2110
Alfons De Cockstraat 56	1100209I2493X	Antwerpen	2020	4	3/02/2012	2/02/2111
Alfred Coolsstraat	1100209I2138C2	Antwerpen	2020	4	3/02/2012	2/02/2111
Arthur Sterckstraat 59	1100221A0145Z12	Berchem	2600	4	3/02/2012	2/02/2111
Atlasstraat 1	1100237A034002M	Hoboken	2660	3	23/12/2011	22/12/2110
Atlasstraat 1/1	1100237A034002L	Hoboken	2660	3	23/12/2011	22/12/2110
Atletenstraat 13	1100209I2409T6	Antwerpen	2020	7	20/12/2012	19/12/2111
Baron Leroystraat 31/ Frans Messingstraat	1100230A0513K10	Deurne	2100	16	12/05/2017	11/05/2067
Beatrijslaan	1100213N0257D	Antwerpen	2050	4	3/02/2012	2/02/2111
Begijnenvest 107	1100204D1919A	Antwerpen	2000	2	23/12/2011	22/12/2110
Belgiëlei 99	1100206F1247N	Antwerpen	2018	1	23/12/2011	22/12/2110
Bervoetstraat 31	1100204D2001C	Antwerpen	2000	1	23/12/2011	22/12/2110
Bervoetstraat 31	1100204D2001D	Antwerpen	2000	1	23/12/2011	22/12/2110
Betogingstraat 7	afd 24 sectie A nr 325T4	Borgerhout	2140	30	14/12/2018	2/02/2111
Betogingstraat 9	1100224A0325G6	Borgerhout	2140	5	3/02/2012	2/02/2111
Biekorfstraat 72	1100205E0214F19	Antwerpen	2060	34	7/07/2020	6/07/2070
Biekorfstraat 72	1100205E0214W15	Antwerpen	2060	34	7/07/2020	6/07/2070
Biekorfstraat 72	1100205E0214E19	Antwerpen	2060	34	7/07/2020	6/07/2070
Biekorfstraat 92	1100205E0214K21	Antwerpen	2060	34	7/07/2020	6/07/2070
Biekorfstraat-Everaertstraat	afdeling 5, sectie E, nr 214a19, 214e19, 214k21, 214w15, 214f19, 214t21	Antwerpen	2060	34	7/07/2020	6/07/2070
Bikschotelaan 136	1100222A0302C9	Berchem	2600	4	3/02/2012	2/02/2111
Bisschopstraat	1100208H0572P9	Antwerpen	2060	4	3/02/2012	2/02/2111
Bisschopstraat 67	1100208H0567K13	Antwerpen	2060	7	20/12/2012	19/12/2111
Boerhaavestraat 1	1100205E0464H	Antwerpen	2060	6	3/02/2012	2/02/2111
Boomssteenweg 387	1100244D0298A2	Wilrijk	2610	3	23/12/2011	22/12/2110

Boomsesteenweg 387b	1100244D0298V	Wilrijk	2610	3	23/12/2011	22/12/2110
Borrewaterstraat 70	1100240C0285K16	Merksem	2170	1	23/12/2011	22/12/2110
Borsbeeksesteenweg 128	1100232B0638G25	Deurne	2100	5	3/02/2012	2/02/2111
Boshovestraat 173	1100230A0527D38	Deurne	2100	5	3/02/2012	2/02/2111
Boshovestraat 173	1100230A0527X30	Deurne	2100	5	3/02/2012	2/02/2111
Bouwmeestersstraat 1	1100211L3615F	Antwerpen	2000	1	23/12/2011	22/12/2110
Bouwmeestersstraat 3	1100211L3615D	Antwerpen	2000	1	23/12/2011	22/12/2110
Bouwmeestersstraat 5	1100211L3615E	Antwerpen	2000	1	23/12/2011	22/12/2110
Bredabaan (Peerdsbos)	Brasschaat afd 2, secti I, nr 0502/A, 0504/P, 0505/DP2	Brasschaat	2930	36	7/07/2020	30/06/2034
Bredastraat 39	1100207G0031X	Antwerpen	2060	10	7/11/2014	31/12/2110
Brederodestraat 119	1100211L3802B	Antwerpen	2018	1	23/12/2011	22/12/2110
Bremstraat 1	1100220C0524D	Zandvliet	2040	6	3/02/2012	2/02/2111
Collegelaan 3/5	1100224A0260H4	Borgerhout	2140	5	3/02/2012	2/02/2111
Columbiastraat	1100207G2176V	Antwerpen	2030	7	20/12/2012	19/12/2111
Columbiastraat	1100207G2176T	Antwerpen	2030	7	20/12/2012	19/12/2111
Confortalei 173	1100228A0089D	Deurne	2100	5	3/02/2012	2/02/2111
Constant Permekestraat 2	1100209I2517S2	Antwerpen	2020	6	3/02/2012	2/02/2111
Constitutiestraat 61	1100208H0581S7	Antwerpen	2060	1	23/12/2011	22/12/2110
Constitutiestraat 63-67	1100208H0575A19	Antwerpen	2060	1	23/12/2011	22/12/2110
Corneel Franckstraat 33	1100231B0230C3	Deurne	2100	5	3/02/2012	2/02/2111
De Borrekensstraat 78	1100232B0983P22	Deurne	2100	21	30/03/2018	2/02/2111
De Borrekensstraat 80	1100232B0983D25	Deurne	2100	21	30/03/2018	2/02/2111
De Bosschaertstraat 145	1100209I2430G9	Antwerpen	2020	1	23/12/2011	8/06/2016
De Gryspeerstraat 84	1100228A0060H8	Deurne	2100	5	3/02/2012	2/02/2111
Desguinlei	1100209I2170Y8	Antwerpen	2018	4	3/02/2012	2/02/2111
Doctor Decrolystraat	1100207G2342N	Antwerpen	2030	4	3/02/2012	2/02/2111
Dr Donnyplein	1100242C0106G	Wilrijk	2610	15	1/01/2017	31/12/2066
Dries 7	1100201A0554B	Antwerpen	2000	4	3/02/2012	2/02/2111
Duinstraat 14	1100205E0482S	Antwerpen	2060	1	23/12/2011	22/12/2110
Dullingen 46	afd 1 sec H nr 19S3	Brasschaat	2930	6	3/02/2012	2/02/2111
Dullingen 46	afd 1 sec H nr 19N3p	Brasschaat	2930	20	24/02/2017	2/02/2111

Dullingen 46	afd 1 sec H nr 18P2	Brasschaat	2930	6	3/02/2012	2/02/2111
Durletstraat	1100210K1631T3	Antwerpen	2018	21	30/03/2018	2/02/2111
Durletstraat 10/1	1100210K1631R3	Antwerpen	2018	6	3/02/2012	2/02/2111
Durletstraat 10	1100210K1631S3	Antwerpen	2018	6	3/02/2012	2/02/2111
Durletstraat 10	1100210K1633P5	Antwerpen	2018	6	3/02/2012	2/02/2111
Edegemsesteenweg	1100242C0068 W 4	Wilrijk	2640	15	1/01/2017	31/12/2066
Edegemsesteenweg 100	1100242C0068 D5/deel	Wilrijk	2610	12	26/06/2015	26/06/2065
Edegemsesteenweg 100	1100242C0068 Y3/deel	Wilrijk	2610	12	26/06/2015	26/06/2065
Eikenlei 101	1100238B0563Z	Hoboken	2660	3	23/12/2011	22/12/2110
Eikenstraat 4-10	1100203C1406B	Antwerpen	2000	7	20/12/2012	19/12/2111
Everaertsstraat +71	1100205E0214M21	Antwerpen	2060	34	7/07/2020	6/07/2070
Everaertsstraat 47	1100205E0221H	Antwerpen	2060	1	23/12/2011	22/12/2110
Everaertsstraat 71	1100205E0214L21	Antwerpen	2060	34	7/07/2020	6/07/2070
Ferdinand Pauwelsstraat 102	1100235F0099G3	Ekeren	2180	6	3/02/2012	2/02/2111
Flor Alpaertsstraat 45	1100221A0353Z5	Berchem	2600	4	3/02/2012	2/02/2111
Florastraat 120	1100225A0017G18	Borgerhout	2140	5	3/02/2012	2/02/2111
Frans Messingstraat	11344A0513K10P000	Deurne	2100		12/05/2017	11/05/2067
Frans Van Hombeeckplein 29	1100223B0440G	Berchem	2600	4	3/02/2012	2/02/2111
Frans Versmissenlaan 19	1100230A0489X5	Deurne	2100	5	3/02/2012	2/02/2111
Gloriantlaan 44	1100213N0725Y2	Antwerpen	2050	7	20/12/2012	19/12/2111
Gloriantlaan 60	1100213N0905H3/deel	Antwerpen	2050	11	29/05/2015	29/05/2065
Greinstraat 15	1100205E0501L3	Antwerpen	2060	1	23/12/2011	22/12/2110
Grétrystraat 46	1100206F1348E9	Antwerpen	2018	1	23/12/2011	22/12/2110
Grotehondstraat 52	1100206F1276H3	Antwerpen	2018	1	23/12/2011	22/12/2110
Hanegraefstraat	1100213N0793Y	Antwerpen	2050	1	23/12/2011	22/12/2110
Hanegraefstraat	1100213N0793X	Antwerpen	2050	1	23/12/2011	22/12/2110
Hardenvoort 13	1100207G0268P3	Antwerpen	2060	9	26/09/2014	31/12/2110
Hardenvoort 23/25	1100207G026802K	Antwerpen	2060	9	26/09/2014	31/12/2110
Hardenvoort 27/43	1100207G026802N	Antwerpen	2060	9	26/09/2014	31/12/2110
Hardenvoort 47	1100207G026302	Antwerpen	2060	9	26/09/2014	31/12/2110
Hardenvoort 49	1100207G026303	Antwerpen	2060	9	26/09/2014	31/12/2110
Hardenvoort z/n	1100207G0263H3	Antwerpen	2060	9	26/09/2014	31/12/2110

Hardenvoort z/n / Noorderplaats	1100207G1309Y3/deel	Antwerpen	2060	9	26/09/2014	31/12/2110
Haviklaan 2	1100230A0402D	Deurne	2100	5	3/02/2012	2/02/2111
Henri Dunantstraat 26	1100238B0712E18	Hoboken	2660	3	23/12/2011	22/12/2110
Jan Frans Van De Gaerstraat	1100209I2419F3	Antwerpen	2020	1	23/12/2011	22/12/2110
Jan Van De Wervelaan 2	1100237A0466D3	Hoboken	2660	3	23/12/2011	22/12/2110
Jozef Balstraat 6	1100221A0115E25	Berchem	2600	1	23/12/2011	22/12/2110
Jozef Cardijnsstraat	1100238B0564 S 10	Hoboken	2660	38	10/12/2021	1/08/2111
Jozef Van Poppelstraat 6	1100230A0476L5	Deurne	2100	5	3/02/2012	2/02/2111
Jules Baeckelmanslaan 29	1100238B0712A18	Hoboken	2660	3	23/12/2011	22/12/2110
Juul Grietensstraat 8/22	1100224A0225Z17	Borgerhout	2140	1	23/12/2011	22/12/2110
Kasteelstraat 17	1100211L3679H2	Antwerpen	2000	1	23/12/2011	22/12/2110
Kattendijkdok-Oostkaai	1100207G01502F7P	Antwerpen	2000	22	30/03/2018	29/03/2068
Kattendijkdok-Oostkaai	1100207G01502H7P	Antwerpen	2000	22	30/03/2018	29/03/2068
Keizerstraat 71	1100202B0903	Antwerpen	2000	17	30/06/2017	22/12/2110
Keizerstraat 71	1100202B0905C	Antwerpen	2000	17	30/06/2017	22/12/2110
Keizerstraat 71	1100202B0905A	Antwerpen	2000	1	23/12/2011	22/12/2110
Kempisch dok-westkaai	1100207G0157Z9	Antwerpen	2000	7	20/12/2012	19/12/2111
Kempisch dok-westkaai	1100207G015711B	Antwerpen	2000	18	30/06/2017	19/12/2111
Kempisch dok-westkaai	1100207G015711A	Antwerpen	2000	18	30/06/2017	19/12/2111
Kempisch dok-westkaai	1100207G015711	Antwerpen	2000	7	20/12/2012	19/12/2111
Kipdorpvest 24	1100203C0032E	Antwerpen	2000	6	3/02/2012	2/02/2111
Klaproosstraat 51	1100242C0146Y	Wilrijk	2610	7	20/12/2012	19/12/2111
Klaproosstraat 53	1100242C0155D	Wilrijk	2610	7	20/12/2012	19/12/2111
Kleine Bredestraat 2A	1100219C0420H	BEZALI	2040	8	22/04/2013	21/04/2112
Kleine Kauwenberg 27/31	1100202B1153B	Antwerpen	2000	6	3/02/2012	2/02/2111
Krugerstraat 26	1100236B0039F10	Hoboken	2660	3	23/12/2011	22/12/2110
Kruisboogstraat 49	1100217F0767C	Antwerpen	2030	1	23/12/2011	22/12/2110
Lakborslei 262	1100228A0092V25	Deurne	2100	7	20/12/2012	19/12/2111
Lakborslei 339	sectie A nummer 351/B/P0000	Deurne	2100	33	13/12/2019	2/02/2111
Lakborslei 339	sectie A nummer 76/K/deel en 77/N/2 deel	Deurne	2100	32	23/12/2011	13/12/2019
Lakborslei 339	1100228A0077N2	Deurne	2100	1	23/12/2011	22/12/2110
Lakborslei 339	1100228A0076K	Deurne	2100	6	3/02/2012	2/02/2111

Lambrechtsstraat 19	1100237C0148R	Hoboken	2660	3	23/12/2011	22/12/2110
Lambrechtsstraat 19	1100237C0148N	Hoboken	2660	3	23/12/2011	22/12/2110
Lamorinièrestraat 10	1100206F1234F13	Antwerpen	2018	2	23/12/2011	22/12/2110
Lamorinièrestraat 16	1100206F1225D28	Antwerpen	2018	2	23/12/2011	22/12/2110
Lamorinièrestraat 244-248	1100206F1348F9	Antwerpen	2018	2	23/12/2011	22/12/2110
Lamorinièrestraat 93	1100206F1250K9	Antwerpen	2018	2	23/12/2011	22/12/2110
Lange Beeldekenstraat 266	1100205E0728Z25	Antwerpen	2060	7	20/12/2012	19/12/2111
Lange Beeldekenstraat 258-260	1100205E0716W	Antwerpen	2060	6	3/02/2012	2/02/2111
Lange Beeldekenstraat 264	1100205E0728Y25	Antwerpen	2060	6	3/02/2012	2/02/2111
Lange Klarenstraat 13-17	1100203C1425W	Antwerpen	2000	6	3/02/2012	2/02/2111
Lange leemstraat 235	1100206F1248C3	Antwerpen	2018	2	23/12/2011	22/12/2110
Lange Riddersstraat	1100204D3250T	Antwerpen	2000	14	8/07/2016	8/07/2066
Lange Riddersstraat 58	1100204D3261G	Antwerpen	2000	14	8/07/2016	8/07/2066
Letterkundestraat 39/41	1100243A0130E3	Wilrijk	2610	3	23/12/2011	22/12/2110
Louis Paul Boonstraat	Antwerpen, 13., afdeling, sectie N, lot B	Antwerpen	2050	37	22/01/2021	31/08/2082
Louis Strausstraat	1100209I2138M2	Antwerpen	2020	4	3/02/2012	2/02/2111
Louizastraat 17	1100204D1913F4	Antwerpen	2000	2	23/12/2011	22/12/2110
Maarschalk Montgomeryplein 8/9	1100224A0319W6	Borgerhout	2140	6	3/02/2012	2/02/2111
Majoor Maelfaitplein	1100238B0712R18/deel	Hoboken	2660	12	26/06/2015	26/06/2065
Majoor Maelfaitplein +8-9	1100238B0712B18	Hoboken	2660	3	23/12/2011	22/12/2110
Majoor Malfaitplein	1138310062	Hoboken	2660	28	14/12/2018	26/06/2065
Maria De Heelstraat 114	1100228A0207T4	Deurne	2100	5	3/02/2012	2/02/2111
Markgravelei 147-149	1100210K1867D	Antwerpen	2018	2	23/12/2011	22/12/2110
Mellinetplein 19	1100223C0284T7	Berchem	2600	4	3/02/2012	2/02/2111
Molenstraat 24	1100210K1523E3	Antwerpen	2018	2	23/12/2011	22/12/2110
Napelsstraat 37	1100207G0157Y11	Antwerpen	2000	7	20/12/2012	19/12/2111
Notelaarstraat 6/12	1100238B0474Z4	Hoboken	2660	3	23/12/2011	22/12/2110
Offerandestraat 19	1100208H0558A2	Antwerpen	2060	4	3/02/2012	2/02/2111
Offerandestraat 54/64	1100208H0567T12	Antwerpen	2060	4	3/02/2012	2/02/2111
Offerandestraat-Bisschopsstraat	sectie H nummer 567/W/13/P0000	Antwerpen	2060	29	14/12/2018	2/02/2111
Offerandestraat-Bisschopsstraat	sectie H nummer 567/R/13/P0000	Antwerpen	2060	29	14/12/2018	2/02/2111
Onderwijzersstraat +7/13	1100238B0563A2	Hoboken	2660	3	23/12/2011	22/12/2110

Onderwijzersstraat 5	1100238B0563X	Hoboken	2660	3	23/12/2011	22/12/2110
Onderwijzersstraat 7/13	1100238B0563W	Hoboken	2660	3	23/12/2011	22/12/2110
Onderwijzerstraat 11	1100238B0563Y	Hoboken	2660	3	23/12/2011	22/12/2110
Onze-Lieve-Vrouwstraat 27	1100223B0439G3	Berchem	2600	4	3/02/2012	2/02/2111
Oranjestraat 100	1100207G0226Z4	Antwerpen	2060	1	23/12/2011	22/12/2110
Oranjestraat 102	1100207G0226X4	Antwerpen	2060	1	23/12/2011	22/12/2110
Oranjestraat 104	1100207G0226K	Antwerpen	2060	1	23/12/2011	22/12/2110
Pastoor Goetschalckxstraat 57	1100234E0046K2	Ekeren	2180	6	3/02/2012	2/02/2111
Paulus Beyestraat 136	1100230A0527P38	Deurne	2100	7	20/12/2012	19/12/2111
Pestalozzistraat 5-7	1100209I2293B3	Antwerpen	2020	6	3/02/2012	2/02/2111
Pierenbergstraat 31-33	1100209I2434S3	Antwerpen	2020	2	23/12/2011	22/12/2110
Pieter Van Isackerlaan 1	1100231B0195B2	Deurne	2100	5	3/02/2012	2/02/2111
Pionierstraat 35	1100205E0456A4	Antwerpen	2060	2	23/12/2011	22/12/2110
Portugezenhoek	1100236B0084C5	Hoboken	2660	2	23/12/2011	22/12/2110
Prinsstraat 24	1100202B0931C	Antwerpen	2000	2	23/12/2011	22/12/2110
Provinciestraat 110	1100208H1105K3	Antwerpen	2018	2	23/12/2011	22/12/2110
Quebecstraat 3	1100207G2341P	Antwerpen	2030	6	3/02/2012	2/02/2111
Quellinstraat 31	1100208H1237H7	Antwerpen	2018	2	23/12/2011	22/12/2110
Robert Broeckhovestraat 28/30	1100243A0127Z17	Wilrijk	2610	3	23/12/2011	22/12/2110
Rodestraat 16	1100202B1191L	Antwerpen	2000	2	23/12/2011	22/12/2110
Romestraat 20	1100237C0640Y2	Hoboken	2660	3	23/12/2011	22/12/2110
Ruggeveldlaan 699	1100230A0489W5	Deurne	2100	5	3/02/2012	2/02/2111
's Heerenland	sectie I, nummer 2917/K P0000	Antwerpen	2020	31	1/03/2019	28/02/2069
Schoolstraat 2	1100205E0464G	Antwerpen	2060	2	23/12/2011	22/12/2110
Schotensesteenweg 138	1100230A0427X4	Deurne	2100	2	23/12/2011	22/12/2110
Schotensesteenweg 248	1100230A0353G	Deurne	2100	5	3/02/2012	2/02/2111
Schotensesteenweg 250	1100230A0352B	Deurne	2100	5	3/02/2012	2/02/2111
Schotensesteenweg 250-252	1100230A0351E	Deurne	2100	6	3/02/2012	2/02/2111
Schotensesteenweg 261	1100230A0475W5	Deurne	2100	5	3/02/2012	2/02/2111
Sint Bernardsesteenweg 618	1100236B0039X10	Hoboken	2660	3	23/12/2011	22/12/2110
Sint-Annastrand	1100213N0757S13	Antwerpen	2050	7	20/12/2012	19/12/2111
Sint-Bartholomeusstraat 75-79	1100240C0305L13	Merksem	2170	4	3/02/2012	2/02/2111

Sint-Bernardsesteenweg 620	1100236B0039Y10	Hoboken	2660	3	23/12/2011	22/12/2110
Sint-Gummarusstraat 2	1100205E0526C4	Antwerpen	2060	4	3/02/2012	2/02/2111
Sint-Hubertusstraat 13	1100223B0405E	Berchem	2600	2	23/12/2011	22/12/2110
Sint-Jorispoort	1100204D1949A	Antwerpen	2000	6	3/02/2012	2/02/2111
Sint-Rochusstraat 124	1100232B0470L2	Deurne	2100	2	23/12/2011	22/12/2110
Sint-Rochusstraat 22	1100232B0476T5	Deurne	2100	5	3/02/2012	2/02/2111
Speerstraat 12	1100209I2409H7	Antwerpen	2020	2	23/12/2011	22/12/2110
Spoorweglaan 145	1100242C0217N2	Wilrijk	2610	3	23/12/2011	22/12/2110
Spoorweglaan 145	1100242C0217L5	Wilrijk	2610	3	23/12/2011	22/12/2110
Steynstraat 297	1100236B0083M	Hoboken	2660	2	23/12/2011	22/12/2110
Steynstraat 299	1100236B0083N	Hoboken	2660	2	23/12/2011	22/12/2110
Stuivenbergplein 36-37	1100205E0420X4	Antwerpen	2060	6	3/02/2012	2/02/2111
Te Boelaarpark	1100226B0939F	Borgerhout	2140	5	3/02/2012	2/02/2111
Te Boelaarpark	1100226B0946D2	Borgerhout	2140	5	3/02/2012	2/02/2111
Te Boelaarpark 3	1100226B0941C	Borgerhout	2140	6	3/02/2012	2/02/2111
Te Boelaerpark	1100226B0939G/deel	Borgerhout	2140	21	30/03/2018	2/02/2111
Te Boelaerpark	1100226B0946F2/deel	Borgerhout	2140	21	30/03/2018	2/02/2111
Te Boelaerpark	1100226B0939R/deel	Borgerhout	2140	21	30/03/2018	2/02/2111
Terlindenhofstraat 204	1100240C0174H5	Merksem	2170	7	20/12/2012	19/12/2111
Thibautstraat 65	1100232B0983W23	Deurne	2100	5	3/02/2012	2/02/2111
Van Aerdtsstraat 57	1100207G1304N3	Antwerpen	2060	4	3/02/2012	2/02/2111
Van Aerdtsstraat 63	1100207G1304M3	Antwerpen	2060	2	23/12/2011	22/12/2110
Van Aerdtsstraat 65	1100207G1304H3	Antwerpen	2060	4	3/02/2012	2/02/2111
Van Aerdtsstraat 67	1100207G1304W2	Antwerpen	2060	4	3/02/2012	2/02/2111
Van Aerdtsstraat 69	1100207G1304V2	Antwerpen	2060	4	3/02/2012	2/02/2111
Van Aerdtsstraat 71	1100207G1304R3	Antwerpen	2060	2	23/12/2011	22/12/2110
Van Amstelstraat 99	1100227A0023Y6	Deurne	2100	21	30/03/2018	2/02/2111
Van Den Hautelei 79	1100231B0436F8	Deurne	2100	19	9/12/2016	9/12/2066
Van Duyststraat	sectie A nummer 116D3P0000	Deurne	2100	27	23/06/2018	22/06/2068
Van Heybeeckstraat 28	11422_C_0200_F_002_00	Merksem	2170	13	5/06/2015	5/06/2114
Van Maerlantstraat 28-30	1100205E1285B5	Antwerpen	2060	2	23/12/2011	22/12/2110
Van Peenestraat 4	1100209I2493A2	Antwerpen	2020	7	20/12/2012	19/12/2111

Van Praetlei	11423B0268L010	Merksem	2170	26	23/06/2018	22/06/2068
Verbondstraat 75	1100211L3576V	Antwerpen	2000	28	3/02/2012	23/06/2018
Verbondstraat 77-79	1100211L3577Y	Antwerpen	2000	28	3/02/2012	23/06/2018
Verschansingstraat 29	1100211L3677N	Antwerpen	2000	2	23/12/2011	22/12/2110
Verschansingstraat 43	1100211L3678T	Antwerpen	2000	2	23/12/2011	22/12/2110
VII De-Olympiadelaan 2	1100209I2302T3	Antwerpen	2020	6	3/02/2012	2/02/2111
Vinçottestraat 44	1100225A1148L	Borgerhout	2140	7	20/12/2012	19/12/2111
Violetstraat 18	1100205E0726B2	Antwerpen	2060	2	23/12/2011	22/12/2110
Vuurkruisenlaan 16	1100240C0097E14	Merksem	2170	4	3/02/2012	2/02/2111
Vuurkruisenlaan 18	1100240C0087L14	Merksem	2170	4	3/02/2012	2/02/2111
Wandeldijk 17	1100213N0757Y12	Antwerpen	2050	2	23/12/2011	22/12/2110
Waterbaan 149	1100232B0470P2	Deurne	2100	2	23/12/2011	22/12/2110

Recht van opstal

Straatnaam + nr kadaster	PC	District	Kadasternr	Startdatum	Type zakelijk recht	Stopdatum
Lange Scholierstraat	2060	Antwerpen	1100205E0456B4	3/10/2014	Recht van opstal	30/06/2017
Herentalsebaan	2100	Deurne	1100232B0495T4	3/10/2014	Recht van opstal	30/06/2017
Luchtvaartstraat	2100	Deurne	1100226B0843A3	3/10/2014	Recht van opstal	28/07/2017
Jozef Cardijnstraat	2660	Hoboken	1100226B0843A3 Z 9	5/06/2015	Recht van opstal	
Bredastraat	2060	Antwerpen	1100207G0167Z2/deel	24/06/2013	Recht van opstal	31/12/2020
Bredastraat	2060	Antwerpen	1100207G0167V2/deel	24/06/2013	Recht van opstal	31/12/2020
Lanteernevelden	2100	Deurne	1100232B0809 D	20/04/2018	Recht van opstal	24/10/2040
Lanteernevelden	2100	Deurne	1100232B0820	20/04/2018	Recht van opstal	24/10/2040
Boekenberglei 279	2100	Deurne	1100232B0817 N	20/04/2018	Recht van opstal	24/10/2040

Schema T5: Toelichting bij de balans

Mutatiestaat van de vaste activa	Boekwaarde op 1/1	Aankopen	Verkopen	Overboeking	Herwaardering	Afschrijving en waardevermindering	Andere mutaties	Boekwaarde op 31/12
B. Financiële vaste activa	6.198	0	0	0	0	0	0	6.198
1. Extern verzelfstandigde agentschappen								0
2. Intergemeentelijke samenwerkingsverbanden en soortgelijke entiteiten								0
3. OCMW-verenigingen								0
4. Andere financiële vaste activa	6.198							6.198
C. Materiële vaste activa	394.619.057	47.001.844	0	0	0	-21.537.480	0	420.083.421
1. Gemeenschapsgoederen	394.619.057	47.001.844	0	0	0	-21.537.480		420.083.421
a. Terreinen en gebouwen	339.981.990	30.048.730				-11.380.456		358.650.264
b. Wegen en andere infrastructuur								
c. Installaties, machines en uitrusting	13.374.170	9.047.888				-6.921.315		15.500.744
d. Meubilair, kantooruitrusting en rollend materieel	7.954.483	1.932.863				-1.832.353		8.054.993
e. Leasing en soortgelijke rechten	33.308.414	5.972.363				-1.403.356		37.877.421
f. Erfgoed								0
2. Bedrijfsmatige materiële vaste activa	0	0	0	0	0	0	0	0
a. Terreinen en gebouwen								
b. Installaties, machines en uitrusting								
c. Meubilair, kantooruitrusting en rollend materieel								
d. Leasing en soortgelijke rechten								
3. Andere materiële vaste activa	0	0	0	0	0	0	0	0
a. Terreinen en gebouwen								
b. Roerende goederen								
D. Immateriële vaste activa	394.026	453.687				-259.741		587.972

Mutatiestaat van het nettoactief					
A. Kapitaalssubsidies en schenkingen	Boekwaarde op 1/1	Toevoeging	Verrekening	Andere mutaties	Boekwaarde op 31/12
Budgettaire entiteit 1	329.895.656	34.639.797		-12.634.542	351.900.910
Budgettaire entiteit 2					0
Totaal	329.895.656	34.639.797	0	-12.634.542	351.900.910
B. Gecumuleerd overschot of tekort	Boekwaarde op 1/1	Overschot of tekort van het boekjaar	Tussenkost gemeente aan OCMW	Andere mutaties	Boekwaarde op 31/12
Budgettaire entiteit 1	75.121.180	6.738.421			81.859.601
Budgettaire entiteit 2					0
Totaal	75.121.180	6.738.421	0	0	81.859.601
C. Herwaarderingsreserves	Boekwaarde op 1/1	Toevoeging	Terugneming	Andere mutaties	Boekwaarde op 31/12
Budgettaire entiteit 1					0
Budgettaire entiteit 2					0
Totaal	0	0	0	0	0
D. Overig nettoactief	Boekwaarde op 1/1	Wijziging kapitaal		Andere mutaties	Boekwaarde op 31/12
Budgettaire entiteit 1	5.165.531				5.165.531
Budgettaire entiteit 2					0
Totaal	5.165.531	0		0	5.165.531
Totaal nettoactief	Boekwaarde op 1/1			Mutatie	Boekwaarde op 31/12
Budgettaire entiteit 1	410.182.367			28.743.676	438.926.042
Budgettaire entiteit 2				0	0
Totaal	410.182.367			28.743.676	438.926.042

Autonoom gemeentebedrijf Stedelijk Onderwijs Antwerpen / Toelichting bij de jaarrekening 2021

**AUTONOM GEMEENTEBEDRIJF STEDELIJK ONDERWIJS
ANTWERPEN**

**Verslagen van de commissaris aan de Gemeenteraad
betreffende het Autonom Gemeentebedrijf Stedelijk
Onderwijs Antwerpen over het boekjaar afgesloten op
31 december 2021**

VERSLAGEN VAN DE COMMISSARIS AAN DE GEMEENTERAAD BETREFFENDE HET AUTONOOM GEMEENTEBEDRIJF STEDELIJK ONDERWIJS ANTWERPEN

In het kader van de controle van de jaarrekening binnen de beleids- en beheerscyclus (BBC), leggen wij u deze bundel voor die onze volgende verslagen bevat:

- Verslag van de commissaris over de balans en staat van opbrengsten en kosten en de toelichting bij de balans en staat van opbrengsten en kosten binnen de beleids- en beheerscyclus (BBC) conform het Decreet Lokaal Bestuur (DLB) van 22 december 2017, het besluit van de Vlaamse Regering van 30 maart 2018 en het Ministerieel Besluit van 26 juni 2018, die van kracht zijn vanaf 1 januari 2020, betreffende het boekjaar afgesloten op 31 december 2021;
- verslag van de commissaris inzake de controle voor het boekjaar 2021 op de financiële informatieverstrekking binnen de beleids- en beheerscyclus (BBC); en
- verslag van de commissaris over de niet-financiële informatieverstrekking binnen de beleids- en beheerscyclus (BBC) betreffende het boekjaar afgesloten op 31 december 2021.

Deze 3 verslagen dienen in onderlinge samenhang te worden gelezen en kunnen niet afzonderlijk van elkaar worden gezien of gebruikt.

Wij werden benoemd in onze hoedanigheid van commissaris door de gemeenteraad van 23 september 2019. Ons mandaat loopt af op de datum van de gemeenteraad die beraadslagt over de jaarrekening afgesloten op 31 december 2021. Wij hebben de controle van de jaarrekening van het Autonoom Gemeentebedrijf Stedelijk Onderwijs Antwerpen uitgevoerd gedurende zes opeenvolgende boekjaren.

VERSLAG VAN DE COMMISSARIS AAN DE GEMEENTERAAD BETREFFENDE HET AUTONOOM GEMEENTEBEDRIJF STEDELIJK ONDERWIJS ANTWERPEN OVER DE BALANS EN STAAT VAN OPBRENGSTEN EN KOSTEN EN DE TOELICHTING BIJ DE BALANS EN STAAT VAN OPBRENGSTEN EN KOSTEN BINNEN DE BELEIDS- EN BEHEERSCYCLUS (BBC) CONFORM HET DECREET LOKAAL BESTUUR EN DE UITVOERINGSBESLUITEN BETREFFENDE HET BOEKJAAR AFGESLOTEN OP 31 DECEMBER 2021

Dit verslag omvat ons oordeel over de balans en staat van opbrengsten en kosten (Schema J4 en J5) en de toelichting bij de balans en staat van opbrengsten en kosten (onder andere Schema T5) binnen de beleids-en beheercyclus (BBC) (hierna de “BBC-rekening”), conform het Decreet Lokaal Bestuur en de uitvoeringsbesluiten. De BBC-rekening conform het Decreet Lokaal Bestuur en de uitvoeringsbesluiten bevat de balans op 31 december 2021, en de staat van opbrengsten en kosten voor het boekjaar afgesloten op die datum en de toelichting bij de balans en staat van opbrengsten en kosten. De BBC-rekening is opgesteld onder verantwoordelijkheid van de raad van bestuur van het Autonoom Gemeentebedrijf Stedelijk Onderwijs Antwerpen volgens de bepalingen van het Decreet Lokaal Bestuur en de uitvoeringsbesluiten, ten behoeve van de Gemeenteraad.

Verslag over de controle van de balans en staat van opbrengsten en kosten en de toelichting bij de balans en staat van opbrengsten en kosten binnen de beleids-en beheerscyclus (BBC) conform het Decreet Lokaal Bestuur en de uitvoeringsbesluiten

Oordeel met voorbehoud

Wij hebben de controle uitgevoerd van de balans en staat van opbrengsten en kosten (Schema J4 en J5) en de toelichting bij de balans en staat van opbrengsten en kosten (onder andere Schema T5) binnen de beleids-en beheerscyclus (BBC) van het Autonoom Gemeentebedrijf Stedelijk Onderwijs Antwerpen over het boekjaar afgesloten op 31 december 2021, opgesteld op grond van het Decreet Lokaal Bestuur en de uitvoeringsbesluiten daarvan, met een balanstotaal van 512.556.689 EUR en waarvan de staat van opbrengsten en kosten afsluit met een overschot van het boekjaar van 6.738.421 EUR.

Uitgezonderd de effecten van de aangelegenheid zoals beschreven in de sectie ‘Basis voor het oordeel met voorbehoud’, geeft de balans en staat van opbrengsten en kosten (Schema J4 en J5) en de toelichting bij de balans en staat van opbrengsten en kosten (onder andere Schema T5) binnen de beleids-en beheerscyclus (BBC) conform het Decreet Lokaal Bestuur en de uitvoeringsbesluiten, naar ons oordeel een getrouw beeld van het vermogen en de financiële toestand van het Autonoom Gemeentebedrijf Stedelijk Onderwijs Antwerpen per 31 december 2021, alsook van diens resultaten over het boekjaar dat op die datum is afgesloten, in overeenstemming met het Decreet Lokaal Bestuur en de uitvoeringsbesluiten daarvan.

Basis voor het oordeel met voorbehoud

Het AG Stedelijk Onderwijs Antwerpen heeft een verplichting inzake responsabiliseringsbijdragen, overeenkomstig de bepalingen van de wet van 14 oktober 2011 tot vrijwaring van een duurzame financiering van de pensioenen van de vastbenoemde personeelsleden van de lokale besturen. De te verwachten responsabiliseringsbijdrage voor de eerstvolgende periode van 49 jaar (2022-2070) bedraagt 201,4 miljoen EUR op basis van de informatie die blijkt uit het laatst beschikbaar voorlopig actuariael verslag van mei 2021 van verzekeringsmaatschappij Ethias. Dit bedrag omvat zowel de reeds opgebouwde rechten, als de nog op te bouwen rechten welke niet afzonderlijk gekwantificeerd kunnen worden.

In de balans werd geen voorziening voor overige risico's en kosten opgenomen voor het bedrag van deze verplichting voor de reeds opgebouwde rechten.

De werkingstoelagen die het AG Stedelijk Onderwijs Antwerpen ontvangt worden toegekend op basis van het schooljaar, maar erkend in de opbrengsten op basis van de ontvangsten tijdens het kalenderjaar (boekjaar). Hierdoor zijn de werkingstoelagen ontvangen voor schooljaar 2020-2021 opgenomen in boekjaar 2021, maar wordt er geen vordering uitgedrukt voor het gedeelte van de werkingstoelagen van het schooljaar 2021-2022 dat ontvangen wordt in boekjaar 2021. De vordering kan geraamd worden op 14,33 miljoen EUR (vorig boekjaar: 14,27 miljoen EUR).

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens de internationale controlestandaarden (ISA's) zoals van toepassing in België. Onze verantwoordelijkheden op grond van deze standaarden zijn verder beschreven in de sectie "Verantwoordelijkheden van de commissaris voor de controle van de

jaarrekening" van ons verslag. Wij hebben alle deontologische vereisten die relevant zijn voor de controle van de jaarrekening in België nageleefd, met inbegrip van deze met betrekking tot de onafhankelijkheid.

Wij hebben van het bestuursorgaan en van de aangestelden van het autonoom gemeentebedrijf de voor onze controle vereiste ophelderingen en inlichtingen verkregen.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel met voorbehoud.

Bepaling inzake financiële verslaggeving

Aangezien de balans en staat van opbrengsten en kosten en de toelichting bij de balans en staat van opbrengsten en kosten binnen de beleids- en beheerscyclus (BBC) werd opgesteld in overeenstemming met het decreet lokaal bestuur en de uitvoeringsbesluiten en in het kader van de doelstellingen van dit referentiekader, is de balans en staat van opbrengsten en kosten en de toelichting bij de balans en staat van opbrengsten en kosten binnen de beleids- en beheerscyclus (BBC) niet geschikt voor andere doeleinden.

Verantwoordelijkheid van de raad van bestuur voor het opstellen van de balans en staat van opbrengsten en kosten en de toelichting bij de balans en staat van opbrengsten en kosten binnen de beleids- en beheerscyclus (BBC) conform het Decreet Lokaal Bestuur en de uitvoeringsbesluiten

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen van de BBC-rekening die een getrouw beeld geeft in overeenstemming met het Decreet Lokaal Bestuur en de uitvoeringsbesluiten daarvan, alsook voor de interne beheersing die het bestuursorgaan noodzakelijk acht voor het opstellen van de jaarrekening die geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten.

Bij het opstellen van de BBC-rekening is het bestuursorgaan verantwoordelijk voor het inschatten van de mogelijkheid van het autonoom gemeentebedrijf om haar continuïteit te handhaven, het toelichten, indien van toepassing, van aangelegenheden die met continuïteit verband houden en het gebruiken van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuursorgaan het voornemen heeft om het autonoom gemeentebedrijf te liquideren of om de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of geen realistisch alternatief heeft dan dit te doen.

Verantwoordelijkheid van de commissaris

Onze doelstellingen zijn het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid over de vraag of de BBC-jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten en het uitbrengen van een commissarisverslag waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoog niveau van zekerheid, maar is geen garantie dat een controle die overeenkomstig de ISA's is

uitgevoerd altijd een afwijking van materieel belang ontdekt wanneer die bestaat.

Afwijkingen kunnen zich voordoen als gevolg van fraude of fouten en worden als van materieel belang beschouwd indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat zij, individueel of gezamenlijk, de economische beslissingen genomen door gebruikers op basis van deze jaarrekening, beïnvloeden.

Bij de uitvoering van onze controle leven wij het wettelijk, reglementair en normatief kader dat van toepassing is op de controle van de jaarrekening in België na. Een wettelijke controle biedt evenwel geen zekerheid omtrent de toekomstige levensvatbaarheid van het autonoom gemeentebedrijf, noch omtrent de efficiëntie of de doeltreffendheid waarmee het bestuursorgaan de bedrijfsvoering van het autonoom gemeentebedrijf ter hand heeft genomen of zal nemen.

Als deel van een controle uitgevoerd overeenkomstig de ISA's, passen wij professionele oordeelsvorming toe en handhaven wij een professioneel-kritische instelling gedurende de controle. We voeren tevens de volgende werkzaamheden uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten, het bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden die op deze risico's inspelen en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Het risico van het niet detecteren van een van materieel belang zijnde afwijking is groter indien die afwijking het gevolg is van fraude dan indien zij het gevolg is van

fouten, omdat bij fraude sprake kan zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten om transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle, met als doel controlewerkzaamheden op te zetten die in de gegeven omstandigheden geschikt zijn maar die niet zijn gericht op het geven van een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing van het autonoom gemeentebedrijf;
- het evalueren van de geschiktheid van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van de door het bestuursorgaan gemaakte schattingen en van de daarop betrekking hebbende toelichtingen;
- het concluderen of de door het bestuursorgaan gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is, en het concluderen, op basis van de verkregen controle-informatie, of er een onzekerheid van materieel belang bestaat met betrekking tot gebeurtenissen of omstandigheden die significante twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van het autonoom gemeentebedrijf om haar continuïteit te handhaven. Indien wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij ertoe gehouden om de aandacht in ons commissarisverslag te vestigen op de daarop betrekking hebbende

toelichtingen in de jaarrekening, of, indien deze toelichtingen inadequaat zijn, om ons oordeel aan te passen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van ons commissarisverslag. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat het autonoom gemeentebedrijf haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de algehele presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening, en van de vraag of de jaarrekening de onderliggende transacties en gebeurtenissen weergeeft op een wijze die leidt tot een getrouw beeld.

Wij communiceren met het bestuursorgaan onder meer over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante controlebevindingen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing die wij identificeren gedurende onze controle.

Overige door wet- en regelgeving gestelde eisen

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het naleven van het oprichtingsdecreet en van de bepalingen uit het Decreet Lokaal Bestuur en de uitvoeringsbesluiten daarvan, alsmede van de statuten en van de wettelijke en bestuursrechtelijke voorschriften die van toepassing zijn op het voeren van de boekhouding.

Verantwoordelijkheden van de commissaris

In het kader van ons mandaat en overeenkomstig de Belgische bijkomende norm (herziene versie in 2020) bij de in België van toepassing zijnde internationale controlestandaarden (ISA's), is het onze verantwoordelijkheid om, de naleving van bepaalde wettelijke en reglementaire verplichtingen te verifiëren, alsook verslag over deze aangelegenheden uit te brengen.

Vermeldingen betreffende de onafhankelijkheid

Ons bedrijfsrevisorenkantoor en ons netwerk hebben geen opdrachten die onverenigbaar zijn met de controle van de jaarrekening verricht, en ons bedrijfsrevisorenkantoor is in de loop van ons mandaat onafhankelijk gebleven tegenover de tegenover het autonoom gemeentebedrijf.

Andere vermeldingen

- Onverminderd formele aspecten van ondergeschikt belang, en met uitzondering van de gevolgen van de punten opgenomen in de paragraaf 'Basis voor ons oordeel met voorbehoud', werd de boekhouding gevoerd in overeenstemming met het Decreet Lokaal Bestuur en diens uitvoeringsbesluiten.

- De resultaatverwerking, die aan de Gemeenteraad wordt voorgesteld, stemt overeen met de wettelijke en statutaire bepalingen.
- Met uitzondering van de gevolgen van de punten opgenomen in de paragraaf 'Basis voor ons oordeel met voorbehoud', dienen wij u geen andere verrichtingen of beslissingen mede te delen die in overtreding met het oprichtingsdecreet, de bepalingen uit het Decreet Lokaal Bestuur en de uitvoeringsbesluiten daarvan, of van de statuten van de entiteit zijn gedaan of genomen.

Antwerpen, 20 mei 2022

BDO Bedrijfsrevisoren BV
Commissaris

Vertegenwoordigd door Bart Eversdijk
Bedrijfsrevisor

VERSLAG VAN DE COMMISSARIS AAN DE GEMEENTERAAD BETREFFENDE HET AUTONOM GEMEENTEBEDRIJF STEDELIJK ONDERWIJS ANTWERPEN INZAKE DE CONTROLE OP DE FINANCIËLE INFORMATIEVERSTREKKING BINNEN DE BELEIDS- EN BEHEERSCYCLUS (BBC) BETREFFENDE HET BOEKJAAR AFGESLOTEN OP 31 DECEMBER 2021

Wij hebben de financiële informatieverstrekking binnen de beleids- en beheerscyclus (BBC) (de “financiële informatieverstrekking”) betreffende het boekjaar afgesloten op 31 december 2021 gecontroleerd.

De financiële informatieverstrekking bevat:

- De beleidsevaluatie, behoudens de inhoudelijke toelichting;
- financiële nota behoudens de schema’s J4 en J5; en
- toelichting en documentatie bij de financiële nota van de jaarrekening, behoudens:
 - schema T5
 - Overzicht van de financiële risico’s: een omschrijving van de financiële risico’s die het bestuur loopt en van de middelen en mogelijkheden waarover het bestuur beschikt of kan beschikken om die risico’s te dekken;
 - verklaring materiële verschillen tussen gerealiseerde en geraamde ontvangsten en uitgaven;
 - toelichting over de kosten, opbrengsten, uitgaven en ontvangsten met een buitengewone invloed op het budgettair resultaat en het overschot of tekort van het boekjaar.

De financiële informatieverstrekking is door de raad van bestuur van het Autonom Gemeentebedrijf Stedelijk Onderwijs Antwerpen opgesteld volgens de beleids- en beheerscyclus (BBC), zoals uitgewerkt in het BBC-besluit, alsook in het Ministerieel besluit BBC, in de versie die van toepassing is op het gecontroleerde boekjaar, zoals opgesteld door de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke kansen en Armoedebestrijding, in uitvoering van de principes beschreven in het Decreet Lokaal Bestuur.

Verlag over de financiële informatieverstrekking binnen de beleids- en beheerscyclus (BBC) - oordeel zonder voorbehoud

Verantwoordelijkheid van de raad van bestuur voor de financiële informatieverstrekking binnen de beleids- en beheerscyclus (BBC)

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor de opmaak van de financiële informatieverstrekking binnen de beleids- en beheerscyclus (BBC) volgens het rapporteringssjabloon zoals vervat in de

bijlage bij het Ministerieel besluit, in de versie die van toepassing is op het gecontroleerde boekjaar, zoals opgesteld door de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke kansen en Armoedebestrijding in uitvoering van de principes beschreven in het Decreet Lokaal Bestuur.

De raad van bestuur is tevens verantwoordelijk voor de boekhoudkundige organisatie zoals voorgeschreven door het Decreet Lokaal Bestuur en de uitvoeringsbesluiten. De raad van bestuur is eveneens verantwoordelijk voor het

implementeren van de interne beheersing die het bestuursorgaan noodzakelijk acht voor het opstellen van de financiële informatieverstrekking binnen de beleids- en beheerscyclus (BBC) die geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten.

Verantwoordelijkheid van de commissaris

Het is onze verantwoordelijkheid een oordeel over deze financiële informatieverstrekking binnen de beleids- en beheerscyclus (BBC) tot uitdrukking te brengen op basis van onze controle. Wij hebben onze controle volgens de internationale controlestandaarden (ISA's) zoals van toepassing in België, uitgevoerd. Die standaarden vereisen dat wij ethische voorschriften naleven alsook de audit plannen en uitvoeren teneinde een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen over de vraag of de financiële informatieverstrekking binnen de beleids- en beheerscyclus (BBC) geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de in de financiële informatieverstrekking binnen de beleids- en beheerscyclus (BBC) opgenomen bedragen en toelichtingen. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de beoordeling door de commissaris, met inbegrip van diens inschatting van de risico's op een afwijking van materieel belang in de financiële informatieverstrekking binnen de beleids- en beheerscyclus (BBC) die het gevolg is van fraude of van fouten. Bij het maken van die risico-inschattingen gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die onder de gegeven omstandigheden passend zijn maar die niet gericht zijn op het tot uitdrukking brengen van een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit neemt de commissaris de

interne beheersing in overweging die relevant is voor het door de entiteit opstellen van de financiële informatieverstrekking binnen de beleids- en beheerscyclus (BBC). Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door de raad van bestuur gemaakte schattingen, alsmede het evalueren van de presentatie van de financiële informatieverstrekking binnen de beleids- en beheerscyclus (BBC).

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om daarop ons oordeel te baseren.

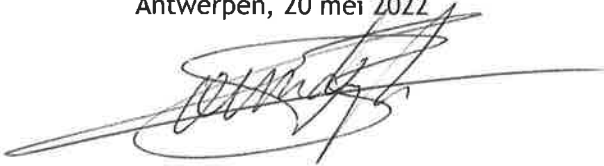
Oordeel zonder voorbehoud

Naar ons oordeel is de financiële informatieverstrekking binnen de beleids- en beheerscyclus (BBC) van het Autonoom Gemeentebedrijf Stedelijk Onderwijs Antwerpen over het boekjaar afgesloten op 31 december 2021 in alle van materieel belang zijnde opzichten opgesteld in overeenstemming met de beleids- en beheerscyclus (BBC), zoals uitgewerkt in het BBC-besluit, alsook in het Ministerieel besluit BBC, in de versie die van toepassing is op het gecontroleerde boekjaar, zoals respectievelijk opgesteld door de Vlaamse Regering en de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke kansen en Armoedebestrijding in uitvoering van de principes beschreven in het Decreet Lokaal Bestuur.

Overige aangelegenheid

Het Autonoom Gemeentebedrijf Stedelijk Onderwijs Antwerpen heeft tevens een BBC-rekening conform het Decreet Lokaal Bestuur en de uitvoeringsbesluiten opgesteld voor het boekjaar afgesloten op 31 december 2021, waarover wij in het eerste deel van deze bundel een afzonderlijk verslag hebben uitgebracht aan de Gemeenteraad van het Autonoom Gemeentebedrijf Stedelijk Onderwijs Antwerpen.

Antwerpen, 20 mei 2022

BDO Bedrijfsrevisoren BV
Commissaris
Vertegenwoordigd door Bart Eversdijk
Bedrijfsrevisor

VERSLAG VAN DE COMMISSARIS AAN DE GEMEENTERAAD BETREFFENDE HET AUTONOM GEMEENTEBEDRIJF STEDELIJK ONDERWIJS ANTWERPEN OVER DE NIET-FINANCIËLE INFORMATIEVERSTREKKING BINNEN DE BELEIDS- EN BEHEERSCYCLUS (BBC) BETREFFENDE HET BOEKJAAR AFGESLOTEN OP 31 DECEMBER 2021

We hebben een controle uitgevoerd om een conclusie met beperkte mate van zekerheid te geven omtrent de niet-financiële informatieverstrekking binnen de beleids- en beheerscyclus (BBC) betreffende het boekjaar afgesloten op 31 december 2021.

De “niet-financiële informatieverstrekking binnen de beleids- en beheerscyclus (BBC)” bevat:

- de beleidsevaluatie behoudens sectie ‘financieel’; en
- de volgende elementen van de toelichting bij de financiële nota:
 - Overzicht van de financiële risico’s: een omschrijving van de financiële risico’s die het bestuur loopt en van de middelen en mogelijkheden waarover het bestuur beschikt of kan beschikken om die risico’s te dekken;
 - verklaring materiële verschillen tussen gerealiseerde en geraamde ontvangsten en uitgaven;
 - toelichting over de kosten, opbrengsten, uitgaven en ontvangsten met een buitengewone invloed op het budgettair resultaat en het overschot of tekort van het boekjaar.

Verantwoordelijkheid van de raad van bestuur voor de niet-financiële informatieverstrekking binnen de beleids- en beheerscyclus (BBC)

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor de opmaak van de niet-financiële informatieverstrekking binnen de beleids- en beheerscyclus (BBC) volgens het rapporteringssjabloon zoals vervat in de bijlage bij het Ministerieel besluit, in de versie die van toepassing is op het gecontroleerde boekjaar, zoals opgesteld door de Vlaamse Regering en de Vlaamse Minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke kansen en Armoedebestrijding. De raad van bestuur is tevens verantwoordelijk voor de boekhoudkundige organisatie zoals voorgeschreven door het Decreet Lokaal Bestuur en de uitvoeringsbesluiten. De raad van bestuur is eveneens verantwoordelijk voor het implementeren van de interne beheersing die het bestuursorgaan noodzakelijk acht voor het opstellen van de niet-financiële

informatieverstrekking binnen de beleids- en beheerscyclus (BBC) die geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten.

Verantwoordelijkheid van de commissaris

Het is onze verantwoordelijkheid om een conclusie te geven op grond van onze beoordeling. Wij hebben onze werkzaamheden uitgevoerd volgens de International Standard for Assurance Engagements 3000 (ISAE 3000). Deze standaard vereist dat wij deontologische voorschriften naleven alsook de beoordeling plannen en uitvoeren om een beperkte mate van zekerheid te verkrijgen over de vraag of de niet-financiële informatieverstrekking binnen de beleids- en beheerscyclus (BBC), in alle van materieel belang zijnde opzichten, in overeenstemming is met de beleids- en beheerscyclus (BBC), zoals uitgewerkt in het BBC-besluit, alsook in het Ministerieel

besluit BBC, in de versie die van toepassing is op het gecontroleerde boekjaar, zoals respectievelijk opgesteld door de Vlaamse Regering en Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke kansen en Armoedebestrijding, in uitvoering van de principes beschreven in het Decreet Lokaal Bestuur. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de beoordeling door de commissaris, met inbegrip van diens inschatting van de risico's van een afwijking van materieel belang in de overeenstemming.

De werkzaamheden uitgevoerd in het kader van een opdracht tot het verkrijgen van een beperkte mate van zekerheid kunnen variëren wat de aard en de timing betreft ten opzichte van een opdracht tot het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid en is beperkt in vergelijking met het aantal vereiste werkzaamheden in het kader van een opdracht tot het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid, maar beoogt het verkrijgen van een mate van zekerheid die, naar de professionele oordeelsvorming van de beroepsbeoefenaar, betekenisvol is voor de beoogde gebruikers. De mate van zekerheid verkregen in een opdracht tot het verkrijgen van een beperkte mate van zekerheid is fundamenteel minder dan mocht een opdracht tot het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid zijn uitgevoerd.

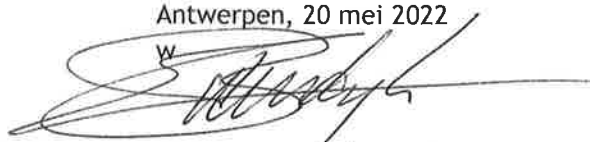
Wij zijn van mening dat de door ons verkregen onderbouwende informatie voldoende en geschikt is om daarop onze conclusie te baseren.

Conclusie omtrent de niet-financiële informatieverstrekking binnen de beleids- en beheerscyclus (BBC)

Op grond van onze werkzaamheden zoals eerder beschreven in ons verslag, is ons niets gebleken op basis waarvan wij

zouden moeten concluderen dat de niet-financiële informatieverstrekking binnen de beleids- en beheerscyclus (BBC), niet in alle van materieel belang zijnde opzichten, in overeenstemming is met de beleids- en beheerscyclus (BBC), zoals uitgewerkt in het BBC-besluit, alsook in het Ministerieel besluit BBC, in de versie die van toepassing is op het gecontroleerde boekjaar.

Antwerpen, 20 mei 2022

BDO Bedrijfsrevisoren BV

Commissaris

Vertegenwoordigd door Bart Eversdijk
Bedrijfsrevisor